

Kallelse

Kommunfullmäktige kallas till sammanträde 2017-11-27

Plats och tid

Stadshusets Spegelsal 13:00-16:30

Ordförande

Patrik Stenvard (M)

Förhinder anmäls till

Respektive gruppleddare

Sammanträdet inleds med information från Stadsarkitekt Helena Tallius Myhrman - En exposé om Gävle igår, idag och framtiden.

Kallelse

1. Upprop, val av justerare/justeringstid

2. Anmälningsärenden/Delegationsärenden 2017

17KS5

Handlingar i ärendet

- Anmälan om beslutade medborgarförslag i övriga nämnder

3. Införande av e-petitioner, revideringar av reglementen samt fullmäktiges arbetsordning

17KS86

Handlingar i ärendet

- §191 KS Införande av e-petitioner, revideringar av reglementen samt fullmäktiges arbetsordning
- Tjänsteskrivelse KS 2017-10-10 inkl. utredning i ärendet
- Utdrag ur SOU 2016-5 - Låt fler forma framtiden om folkmotioner
- Riktlinjer för e-petitioner i Gävle kommun
- §7 KF Införande av e-petitioner

4. Ny medlem i gemensam nämnd för Företagshälsovård

17KS428

Handlingar i ärendet

- §205 KS Ny medlem i gemensam nämnd för företagshälsovård
- Tjänsteskrivelse - Ny medlem i gemensam nämnd för företagshälsovård
- Avtal om samverkan gemensam företagshälsa
- Bilaga - Gemensam Företagshälsovård Bastjänster

5. Avgifter för kopior och avskrifter av allmänna handlingar

16KS308

Handlingar i ärendet

- §207 KS Taxa vid utlämnande av kopior och avskrifter av allmänna handlingar

Kallelse

- Tjänsteskrivelse - Taxa för utlämnande av kopior av allmänna handlingar
- Förslag till taxa för utlämnande av kopior och avskrifter av allmänna handlingar
- Yttrande från AB Gavlegårdarna - Taxa för utlämnande av kopior
- Protokollsutdrag och handling från Omvårdnadsnämnden 2017-08-31 § 135
- Protokollsutdrag från Utbildningsnämnden - förslag till taxa för utlämnande av kopior på allmänna handlingar
- Protokollsutdrag från Näringslivs- och arbetsmarknadsnämnden - Förslag till taxor för utlämnande av allmänna handlingar
- Protokollsutdrag från Samhällsbyggnadsnämnden - förslag till taxa för utlämnande av allmän handlingar
- Yttrande från Socialnämnden - Avgifter för kopior och utskrifter av allmänna handlingar
- Yttrande från Kultur- och fritidsnämnden - Avgifter för kopior och avskrifter av allmänna handlingar

6. Priser vid försäljning av tomträtter för bostadsändamål under år 2018 och tills vidare

17KS435

Handlingar i ärendet

- §208 KS Priser vid försäljning av tomträtter för bostadsändamål under år 2018 och tills vidare
- Tjänsteskrivelse - Priser vid försäljning av tomträtter för bostadsändamål under år 2018 och tills vidare
- Bilaga A - Förslag till nya friköpspriser 2018

7. Sammanträdesdagar år 2018

17KS374

Handlingar i ärendet

- Kommunfullmäktiges sammanträdesdagar 2018

8. Avsägelse samt fyllnadsval år 2017

17KS38

Kallelse

9. Motion SD - Inför utbildning för personal inom förskola och skolor -Livräddande första hjälp till barn och Barn-HLR

16KS569

Handlingar i ärendet

- §193 KS Motion (SD) – Inför utbildning för personal inom förskola och skolor - Livräddande första hjälp till barn och Barn-HLR
- Motion SD - Inför utbildning för personal inom förskola och skolor - Livräddande första hjälp till barn och Barn-HLR
- Protokollsutdrag med beslutsunderlag från Utbildningsnämnden
- Utlåtande över motion – Inför utbildning för personal inom förskola och skolor - Livräddande första hjälp

10. Motion (SD) - Utred förstärkt studie- och yrkesvägledning i skolan

16KS573

Handlingar i ärendet

- §194 KS Motion (SD) – Utred förstärkt studie- och yrkesvägledning i skolan
- Motion (SD) - Utred förstärkt studie- och yrkesvägledning i skolan
- Protokollsutdrag med beslutsunderlag från Utbildningsnämnden
- Yttrande motion (SD) - motion utred förstärkt studie- och yrkesvägledning i skolan
- Utlåtande över motion – Utred förstärkt studie- och yrkesvägledning i skolan

11. Motion (S) - Minska klyftan mellan stad och landsbygd

17KS127

Handlingar i ärendet

- §195 KS Motion (S) – Minska klyftan mellan stad och landsbygd
- Motion (S) - Minska klyftan mellan stad och landsbygd
- Yttrande motion Minska klyftan mellan Stad och landsbygd
- Utlåtande över motion – Minska klyftan mellan stad och landsbygd

Kallelse

12. Motion (MP) - Gävle kommun måste minska utsläppen av mikroplast!

17KS125

Handlingar i ärendet

- §196 KS Motion (MP) – Gävle kommun måste minska utsläppen av mikroplast!
- Motion (MP) - Gävle kommun måste minska utsläppen av mikroplast
- Gästrike Återvinnare och Gästrike Vatten AB - Yttrande motion - Gävle kommun måste minska utsläppen av mikroplast
- Utlåtande över motion – Gävle kommun måste minska utsläppen av mikroplast

13. Medborgarförslag - Utlokalisera några, hela eller delar av Gävle kommuns förvaltningar till kommunens ytterområden

17KS133

Handlingar i ärendet

- §197 KS Medborgarförslag – Utlokalisera några, hela eller delar av Gävle kommuns förvaltningar till kommunens ytterområden
- Medborgarförslag - Utlokalisera några, hela eller delar av Gävle kommuns förvaltningar till kommunens ytterområden
- Borttagen på grund av PUL.
- Yttrande - Utlokalisera några, hela eller delar av Gävle Kommuns förvaltningar (eller bolag) till kommunens ytterområden
- Utlåtande över medborgarförslag – Utlokalisera några, hela eller delar av Gävle kommuns förvaltningar till kommunens ytterområden

§ 102 Medborgarförslag: Handlingsplan för identifikation av och stöd för särskilt begåvade elever

Dnr: 17UN147

Delges: Förslagsställaren, Kommunstyrelsens diarium

Beslut

Utbildningsnämnden beslutar

att med hänvisning till det regelverk och stödmaterial som finns genom Skolverket och Sverige Kommuner och Landsting inte upprätta någon egen handlingsplan,

att anse medborgarförslaget besvarat.

Ärendebeskrivning

Förslagsställaren deltar och presenterar sitt medborgarförslag.

Ett medborgarförslag om att Gävle kommun bör ta fram en handlingsplan för att identifiera och ge stöd till särskilt begåvade elever har inkommit till kommunfullmäktige. Ärendet har diarienummer 17KS227. Ärendet är skickat för beslut i utbildningsnämnden.

Förslagsställaren anser att det råder stor okunskap om särskilt begåvade elever, hur skolan kan identifiera dem och hur man ger dem passande undervisning. Förslagsställaren menar att genom en handlingsplan säkerställs att varje barn får den undervisning de har rätt till.

Utbildning Gävle ställer sig positiv till att lyfta kunskapen om särskilt begåvade elever genom att sprida det stödmaterial som finns och aktualisera vikten av att hela verksamheten har kunskap för att identifiera och ge stöd till dessa elever. Utbildning Gävle anser dock att Gävle kommun inte bör ta fram en egen handlingsplan.

Beslutsunderlag

Inkommet medborgarförslag, yttrande från Utbildning Gävle, föreliggande tjänsteskrivelse med förslag till beslut samt barnchecklista.

Ordföranden ger förvaltningen i uppdrag att för nämnden beskriva det arbete som utförs kring särbegåvade elever och menar vidare att arbetet bör följas upp av nämnden, eventuellt via internkontrollplanen.

Ahmed Amin (S) föreslår att ett eventuellt tillägg i internkontrollplanen bör diskuteras vid nästa ordförandeberedning inför att beslut ska fattas i ärendet i novembernämnden. Ordföranden instämmer.

Justerare	Uppdragsbestyrkande

Utbildningsnämnden
Sammanträdesdatum 2017-10-11

Forts. § 102

Yrkanden

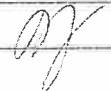
Wanja Delén (SD) yrkar att medborgarförslaget ska bifallas.

Propositionsordning

Ordföranden ställer proposition på utsänt förslag att med hänvisning till det regelverk och stödmaterial som finns genom Skolverket och Sverige Kommuner och Landsting inte upprätta någon egen handlingsplan samt att anse medborgarförslaget besvarat mot Wanja Deléns (SD) yrkande att bifalla medborgarförslaget.

Ordförande finner att Utbildningsnämnden beslutar enligt utsänt förslag.

Sammanträdet ajourneras för kaffepaus mellan kl. 15.00–15.15

Justerare			Uppdragsbestyrkande
LT			

Tjänsteskrivelse – Medborgarförslag: Handlingsplan för identifikation av och stöd för särskilt begåvade elever

Förslag till beslut

Utbildningsnämnden beslutar

att med hänvisning till det regelverk och stödmaterial som finns genom Skolverket och Sverige Kommuner och Landsting inte upprätta någon egen handlingsplan,
att anse medborgarförslaget besvarat.

Ärendebeskrivning

Ett medborgarförslag om att Gävle kommun bör ta fram en handlingsplan för att identifiera och ge stöd till särskilt begåvade elever har inkommit till kommunfullmäktige. Ärendet har diarienummer 17KS227.
Ärendet är skickat för beslut i utbildningsnämnden.

Förslagsställaren anser att det råder stor okunskap om särskilt begåvade elever, hur skolan kan identifiera dem och hur man ger dem passande undervisning. Förslagsställaren menar att genom en handlingsplan säkerställs att varje barn får den undervisning de har rätt till.

Utbildning Gävle ställer sig positiv till att lyfta kunskapen om särskilt begåvade elever genom att sprida det stödmaterial som finns och aktualisera vikten av att hela verksamheten har kunskap för att identifiera och ge stöd till dessa elever. Utbildning Gävle anser dock att Gävle kommun inte bör ta fram en egen handlingsplan.

Beslutsunderlag

Inkommet medborgarförslag, yttrande från Utbildning Gävle, föreliggande tjänsteskrivelse med förslag till beslut samt barnchecklista.

Expedieras till

Förslagsställaren, kommunstyrelsen diarium

2017-09-28

Handläggare: Susanne Haga

Yttrande över medborgarförslag – Handlingsplan för identifikation av och stöd för särskilt begåvade elever

Inledning

Ett medborgarförslag om att Gävle kommun bör ta fram en handlingsplan för att identifiera och ge stöd till särskilt begåvade elever har inkommit till kommunfullmäktige. Ärendet har diarienummer 17KS227.

Ärendet är skickat för beslut i utbildningsnämnden.

Förslagsställaren anser att det råder stor okunskap om särskilt begåvade elever, hur skolan kan identifiera dem och hur man ger dem passande undervisning. Förslagsställaren menar att genom en handlingsplan säkerställs att varje barn får den undervisning de har rätt till.

Yttrande från Utbildning Gävle

Det finns ingen entydig och precis definition av särskild begåvning, definitionen varierar mellan olika forskare och sakkunniga. Det finns heller ingen strikt vedertagen gräns som anger vad som ska anses som särskild begåvning.

Vidare är det möjligt att ett barn både kan ha någon form av funktionsnedsättning och samtidigt vara särskilt begåvad. Forskning och praxis uppskattar andelen särskilt begåvade inom ett spann på 2-10 procent. En särskild begåvning är ofta domänspecifik, det vill säga det rör sig oftast om begåvning inom ett särskilt område.

Särskilt begåvade är alltså ingen homogen grupp, utan individerna skiljer sig åt, såväl kognitivt som socialt.

Det ingår redan idag i skolans uppdrag att ge alla elever förutsättningar att utvecklas så långt som möjligt, utifrån sina behov.

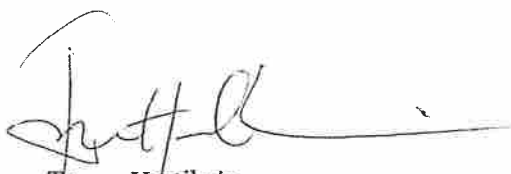
Enligt skollagen (2010:800) 3 kap 3 § ska alla barn och elever ges den ledning och stimulans som de behöver i sitt lärande och sin personliga utveckling för

att de utifrån sina egna förutsättningar ska kunna utvecklas så långt som möjligt enligt utbildningens mål. Elever som till följd av funktionsnedsättning har svårt att uppfylla de olika kunskapskrav som finns ska ges stöd som syftar till att så långt som möjligt motverka funktionsnedsättningens konsekvenser. Elever som lätt når de kunskapskrav som minst ska uppnås ska ges ledning och stimulans för att kunna nå längre i sin **kunskapsutveckling**.

Vägledning i arbetet med att uppmärksamma och möta särskilt begåvade elevers behov samt kompetensutveckling inom området kan fås genom det stödmaterial Skolverket tagit fram¹. Materialet syftar till att ge stöd för kunskapsuppbyggnad samt fungera som ett konkret handlingsstöd. Även den handlingsplan² SKL tagit fram tillsammans med några kommuner kan användas som vägledning.

Utbildning Gävle ställer sig positiv till att lyfta kunskapen om särskilt begåvade elever genom att sprida det stödmaterial som finns och aktualisera vikten av att hela verksamheten har kunskap för att identifiera och ge stöd till dessa elever.

Utifrån det uppdrag skolan redan har, samt det stöd och den vägledning som redan finns på området anser dock inte Utbildning Gävle att Gävle kommun bör ta fram en egen handlingsplan för att identifiera och ge stöd till särskilt begåvade elever. Medborgarförslaget anses därmed besvarat.

Tomas Hartikainen
Förvaltningschef
Utbildning Gävle

¹ <https://www.skolverket.se/skolutveckling/lorande/sarskilt-begavade-elever-1.230661>

² <https://skl.se/download/18.1fae8ed6156b062e29497858/1473239906709/Handlingsplan-sarskilt-begavade-2016.pdf>

BARNCHECKLISTA

Dnr 307878
2017-10-03

Titel: Medborgarförslag "Handlingsplan för identifikation
av stöd till särskilt begåvade barn"
Handläggare: Susanne Haga
Ansvarig nämnd: Utbildningsnämnden

Barnchecklista

Varje beslut som berör barn och ungdomar ska föregås av en bedömning om barns rättigheter tillvaratagits i enlighet med FN:s konvention om barnets rättigheter. Barnchecklistan ska upprättas vid beredning av ärenden till nämnd och styrelse och ska bifogas ärendet som en bilaga.

Kommer beslutet på ett direkt eller indirekt sätt att beröra barn/ungdomar?

☐ Ja ☒ Nej

Motivera svaret:

Det ingår redan idag i skolans uppdrag att ge alla elever förutsättningar att utvecklas så långt som möjligt, utifrån sina behov.

Innebär beslutet att barns och ungdomars bästa sätts i främsta rummet?

☒ Ja ☐ Nej

Motivera svaret:

Alla elevers bästa, oavsett behov, sätts i främsta rummet.

Har barn och ungdomar fått uttrycka sin mening?

☐ Ja ☒ Nej

Motivera svaret:

Det har inte bedömts ligga inom ramen för detta ärende.

Har särskild hänsyn tagits till barn och ungdomar i behov av särskilt stöd?

☒ Ja ☐ Nej

Motivera svaret:

Hänsyn har tagits till alla elever, oavsett stödbehov.

§191: Införande av e-petitioner, revideringar av reglementen samt fullmäktiges arbetsordning

Delges:

Kommunfullmäktige

Dnr 17KS86

Beslut

Kommunstyrelsen beslutar i enlighet med ordförandens förslag till beslut att föreslå kommunfullmäktige

att införa e-petitioner när en teknisk lösning är på plats, dock tidigast 1 januari 2018,

att anta riktlinjer för hantering av e-petitioner i Gävle kommun,

att möjligheten att lämna medborgarförslag upphör från och med 1 januari 2018,

att anta reviderad arbetsordning för kommunfullmäktige samt övriga nämnders reglementen i enlighet med bifogat förslag att gälla från 1 januari 2018,

att ge kommunstyrelsen i uppdrag att administrera hanteringen av e-petitioner samt informera om möjligheten att lämna och rösta på e-petitioner,

att medborgarförslag som kommer in före 2018-01-01 bereds och hanteras enligt nu gällande bestämmelser om medborgarförslag i fullmäktiges arbetsordning och nämndernas reglementen.

Ärendebeskrivning

Fullmäktige har tidigare beslutat att införa e-petitioner. E-petitioner är en form av medborgardialog där de som berörs av kommunens verksamhet ges möjlighet att lämna in förslag som publiceras på kommunens hemsida. Allmänheten sedan ges möjlighet att rösta på de förslag som de vill genomföra och även lämna synpunkter på förslagen. Förslag som får mer än ett förutbestämt antal röster, i detta förslag 50 stycken, lyfts upp för politisk behandling i kommunfullmäktige eller den nämnd som ansvarar för den fråga som ärendet berör.

Kommunledningskontoret har i dialog med den parlamentariska arbetsgruppen för gavle.se samt fullmäktiges presidium tagit fram ett förslag för hur e-petitioner kan fungera i Gävle kommun för beslut i kommunfullmäktige. Styrdokument och förändringar i nämndernas reglementen och fullmäktiges arbetsordning föreslås att gälla från 2018-01-01. Ett arbete pågår med den tekniska lösningen som behövs för att hantera e-petitioner, men det finns vissa oklarheter om när lösningen är färdig att sättas i drift.

Justerare			Uppdragsbestyrkande

Kommunstyrelsen

Sammanträdesdatum 2017-10-10

Medborgarförslag som lämnas in innan de nya reglerna börjar gälla föreslås att hanteras enligt det äldre regelverket. Då det finns vissa osäkerheter om när den tekniska lösningen kommer att vara på plats föreslås att möjligheten att lämna e-petitioner införs när denna är på plats.

Inlägg görs av

Ahmed Amin (S), Inger KällgrenSawela (M).

Beslutsunderlag

- Tjänsteskrivelse KS 2017-10-10 inkl. utredning i ärendet, dnr 17KS86-3
- Utdrag ur SOU 2016-5 - Låt fler forma framtiden om folkmotioner, dnr 17KS86-4
- Riktlinjer för e-petitioner i Gävle kommun, dnr 17KS86-5
- §7 KF Införande av e-petitioner, dnr 17KS86-2

Justerare			Uppdragsbestyrkande

Kommunstyrelsen

Tjänsteskrivelse – Införande av e-petitioner, revideringar av reglementen samt fullmäktiges arbetsordning

Förslag till beslut

Kommunstyrelsen föreslår kommunfullmäktige besluta

att införa e-petitioner när en teknisk lösning är på plats, dock tidigast 2018-01-01,

att möjligheten att lämna medborgarförslag upphör från och med 2018-01-01,

att anta Riktlinjer för hantering av e-petitioner i Gävle kommun,

att anta reviderad arbetsordning för kommunfullmäktige samt övriga nämnders reglementen i enlighet med bifogad handling att gälla från 1 januari 2018,

att ge kommunstyrelsen ges i uppdrag att administrera hanteringen av e-petitioner samt informera om möjligheten att lämna in och rösta på e-petitioner,

att medborgarförslag som inkommer till och med 2017-12-31 bereds och hanteras enligt nu gällande bestämmelser i fullmäktiges arbetsordning och nämndernas reglementen om medborgarförslag.

Ärendebeskrivning

Fullmäktige har tidigare beslutat att införa e-petitioner. E-petitioner är en form av medborgardialog där de som berörs av kommunens verksamhet ges möjlighet att lämna in förslag. Förslagen publiceras på kommunens hemsida där allmänheten dels ges möjlighet att rösta på de förslag som de vill genomföra och diskutera förslagen. Förslag som får mer än 50 röster lyfts upp för politisk behandling i kommunfullmäktige eller den nämnd som ansvarar för den fråga som ärendet berör.

Kommunledningskontoret har i dialog med den parlamentariska arbetsgruppen för gavle.se samt fullmäktiges presidium tagit fram ett förslag för hur e-petitioner kan fungera i Gävle kommun. Ett arbete pågår också med den tekniska lösningen som behövs för att hantera e-petitionerna. Det finns dock vissa osäkerheter om när den tekniska lösningen kommer att vara på plats.

Styrdokument och förändringar i nämndernas reglementen och arbetsordningar föreslås att gälla från 2018-01-01. Medborgarförslag som lämnas in innan de nya reglerna börjar gälla föreslås att hanteras enligt det äldre regelverket.

Beslutsunderlag

Tjänsteskrivelse till KS 2017-10-10

Förslag till riktlinjer för e-petitioner i Gävle Kommun

Utdrag ur SOU 2016:5 Låt fler forma framtiden om folkmotioner

Protokollsutdrag Kommunfullmäktige 2017-04-24 § 7

Hur en e-petition tas om hand

Ett förslag lämnas in

Ett förslag lämnas in via Gävle kommun hemsida. Den som lämnar in förslaget lämnar samtidigt sina person- och kontaktuppgifter.

Förslaget granskas

Innan förslaget publiceras och läggs upp för röstning på hemsidan kontrolleras att förslaget uppfyller de kriterier som fastställts för en e-petition. Förslaget ska röra en fråga som ligger inom ett område kommuner har kompetens att fatta beslut inom och får inte vara behandla samma fråga som ett förslag som lämnats in under de senaste 6 månaderna. Förslaget får inte heller vara skrivet på ett sätt så att det inte kan publiceras på internet, t ex innehålla kränkningar, hets mot folkgrupp eller liknande. Ett och samma förslag ska inte heller behandla flera olika frågor. Närmare bestämmelser om detta framgår av förslaget till *riktlinjer för e-petitioner i Gävle kommun*.

Om förslaget inte kan publiceras ska ett beslut fattas där det framgår varför förslaget inte kan hanteras.

Om det endast behövs mindre justeringar för att förslaget ska kunna tas upp för behandling kan sådana göras i samråd med förslagsställaren inför publicering. Om förslagsställaren är ovillig att justera sitt förslag ska istället förslaget avvisas.

Skäl att inte publicera ett förslag kan vara lagstiftning om vad som kan publiceras på internet så som regler kring personuppgiftshantering eller upphovsrätt.

När förslag avvisas ska förslagsställaren erbjudas att få ett beslut där skälet till att förslaget avvisas framgår.

Förslaget öppnas upp för röstning och debatt

Om förslaget uppfyller kriterierna publiceras förslaget på gavle.se. Där kan medborgare dels rösta på förslaget, lämna kommentarer och diskutera liggande förslag. Kommunledningskontoret ansvarar för att moderera kommentarerna.

Om förslaget når tillräckligt många röster lämnas det vidare för behandling i nämnd eller av kommunstyrelsen/kommunfullmäktige

Om förslaget når 50 röster under 60 dagar lyfts förslaget vidare för beredning och politisk behandling. För att handläggningen av förslaget ska komma igång inom en viss tid förslås att kommunstyrelsen ges i uppdrag av kommunfullmäktige att besluta om hur en e-petition ska remitteras. Beslutet om remiss anmäls till kommunstyrelse och redovisas på gavle.se. Detta

innebär en förändring jämfört med dagens medborgarförslag som enligt lag måste väckas i kommunfullmäktige.

Uppföljning och rapportering

Kommunallagens bestämmelser om medborgarförslag innehåller bestämmelser om uppföljning och rapportering av beslut med anledning av medborgarförslag till kommunstyrelsen/kommunfullmäktige. Den rapportering till fullmäktige som idag sker med anledning av medborgarförslag föreslås att gälla även beslut som tas med anledning av e-petitioner. På samma sätt föreslås att nämnderna ska återrapportera förslag som de har att hantera och ännu inte beslutat om.

Val av gräns för att lyfta upp ett förslag för behandling

Det finns ingen självklar gräns för hur många röster som krävs för att ett förslag ska lyftas in i den politiska beslutsprocessen. Olika kommuner som infört den här typen av medborgardialog har också valt olika nivåer och olika tider för hur länge det ska vara möjligt att rösta på ett förslag. Den statliga utredningen som föreslår folkmotioner (en liknande modell) föreslår en gräns på 1 procent under 6 månader, vilket i Gävles fall skulle innebära ca 1 000 röster. Med erfarenheter från andra kommuner framstår det som en mycket hög gräns och det är tveksamt hur många, om en några, förslag skulle komma upp i den nivån. Sex månader framstår också en lång tid. De flesta kommuner som infört e-förslag och också valt väsentligt lägre nivåer och kortare publiceringstider. Kommunledningskontoret föreslår efter dialog med den parlamentariska arbetsgruppen att en nivå på 50 röster under en period på 60 dagar. Det kan vara lämpligt att efter tid se över om den gräns som valts är lämpligt.

Ändring i styrdokument

Kommunallagen saknar idag regler för hantering av den här typen av medborgarinitiativ. E-petitionerna föreslås med vissa mindre justeringar hanteras på ett likartat sätt som de medborgarförslag som Gävle kommun erbjuder idag. Det innebär att de bestämmelser om medborgarförslag som idag finns i nämndernas reglementen och fullmäktiges arbetsordning ersätts med regler för e-petitioner. En särskild riktlinje antas och för e-petitioner.

Fullmäktiges arbetsordning

Bestämmelser om medborgarförslag återfinns under § 13 och § 31 i kommunfullmäktiges arbetsordning.

Nuvarande § 13:

Den som är folkbokförd i Gävle kommun har rätt att till fullmäktige lämna s.k. medborgarförslag (se 31§).

Ersätts med:

Ärenden kan också väckas i fullmäktige i form av förslag från allmänheten. Bestämmelser om sådana förslag återfinns under § 31 samt *Riktlinjer för e-petitioner i Gävle Kommun*

Nuvarande § 31:

Medborgarförslag

31 §

Den som är folkbokförd i kommunen får väcka ärende i fullmäktige (medborgarförslag). Ett medborgarförslag ska vara skriftligt och undertecknat av en eller flera personer. Om ett medborgarförslag lämnas av en grupp invånare ska en person utses till gruppöre-trädare. Namnförtydligande, adress och telefonnummer ska anges.

Ämnen av olika slag får inte tas upp i samma medborgarförslag.

Ett medborgarförslag väcks genom att det lämnas in till kommunfullmäktiges presidium. Senast 14 dagar före fullmäktiges sammanträde måste medborgarförslagen ha inkommit för att de ska kunna tas upp på närmast efterföljande sammanträde.

Ett medborgarförslag kan bara behandlas i sak i fullmäktige om det ligger inom fullmäktiges befogenhetsområde. Förslag som rör myndighetsutövning mot enskild person får ej ställas. Medborgarförslag får ej heller ha en rasistisk eller odemokratisk innebörd.

Fullmäktige kan i vissa fall överlåta till kommunstyrelsen eller annan nämnd att besluta i ärendet. Förslagsställaren ska i så fall underrättas om vilken nämnd som i fortsättningen kommer att handlägga ärendet. Om fullmäktige har överlåtit ärendet till en nämnd gäller inte följande bestämmelser som avser handläggningen i fullmäktige.

Medborgarförslag ska beredas så att fullmäktige kan fatta beslut inom ett år från det förslaget väcktes.

När ett medborgarförslag beretts färdigt och beslut ska fattas, ska förslagsställaren underrättas.

Den som har väckt ett ärende genom medborgarförslag har rätt att delta i överläggningarna när fullmäktige behandlar ärendet.

Sid 11 (13)

Kommunstyrelsen ska två gånger per år redovisa de medborgarförslag som inte har beretts färdigt.

Ersätts med:

E-petitioner

§ 31

En e-petition är ett initiativ från en individ eller en grupp individer som rör en fråga av allmänt intresse inom kommunens ansvarsområde. Om en e-petition når tillräckligt många röster och faller inom kommunfullmäktiges

ansvarsområde ska förslaget efter beredning hanteras av kommunfullmäktige.

När en e-petition behandlas i kommunfullmäktige ska förslagsställaren underrättas. Den som har väckt ett ärende genom en e-petition har rätt att presentera sitt förslag när fullmäktige ska fatta sitt slutgiltiga beslut med anledning av förslaget.

Kommunens nämnder ska två gånger om året redovisa de e-petitioner som ännu inte avgjorts.

Närmare bestämmelser om e-petitioner återfinns i Riktlinjer för e-petitioner i Gävle Kommun.

Nämndernas reglementen

Nämndernas reglementen innehåller idag bestämmelser om hanteringen av medborgarförslag.

Nuvarande text:

Medborgarförslag

Medborgarförslag, där fullmäktige överlåtit till nämnden att fatta beslut, ska om möjligt beredas så att nämnden kan fatta beslut inom ett år från det att förslaget väcktes i fullmäktige.

Nämnden ska fortlöpande informera fullmäktige om de beslut som fattats i anledning av ett medborgarförslag.

Nämnden ska två gånger per år redovisa de medborgarförslag som inte avgjorts inom ett år från det att förslagen väcktes i fullmäktige. Fullmäktige ska informeras om anledningen till att ärendena inte har avgjorts och när beslut kan förväntas fattas.

När ett medborgarförslag beretts färdigt och beslut ska fattas, bör förslagsställaren underrättas. Nämnden får besluta att den eller de som har väckt ett ärendegenom medborgarförslag får närvara när nämnden behandlar ärendet och delta i överläggningarna. Förslagsställaren har inte rätt att få sin mening antecknad till protokollet eller att framställa yrkanden. Nämnden beslutar i övrigt om formerna för deltagandet.

Ersätts med:

E-petitioner

Ärenden som lämnats över till nämnden i form av e-petitioner ska om möjligt beredas så att nämnden kan fatta beslut inom ett år från att förslaget lämnats för beredning till nämnden.

Nämnden ska fortlöpande informera fullmäktige om de beslut som fattats med anledning av en e-petition.

Nämnden ska två gånger per år redovisa de förslag som ännu inte avgjorts. Fullmäktige ska informeras om anledning till att ärendena inte har avgjorts och när beslut kan förväntas fattas.

När en nämnd ska fatta beslut med anledning av förslaget bör förslagsställaren underrättas om vid vilket sammanträde förslaget kommer att behandlas.

Nämnden får ge förslagsställaren möjlighet att presentera sitt förslag för nämnden innan nämnden beslutar med anledning av förslaget. Nämnden får även låta den som lämnat in en e-petition delta i överläggningarna. Förslagsställaren har inte rätt att få sin mening antecknad till protokollet eller att framställa yrkanden. Nämnden beslutar i övrigt om formerna för deltagandet.

Bestämmelser om e-petitioner finns även i Riktlinjer för e-petitioner.

Konsekvensbedömning

Konsekvenser för demokrati och delaktighet

Någon större sammanställning eller utvärdering av effekterna på demokratin av att införa e-petitioner i svenska kommuner har inte gjorts. Vissa erfarenheter från de kommuner som har infört e-petitioner lyfts också fram i 2014 års demokratiutredning (se bifogat utdrag ¹). Det är värt att notera att syftet med medborgardialoger generellt och e-petitioner specifikt inte är att stärka de representativa kvaliteterna, det vill säga demokrati i bemärkelsen att varje medborgares röst väger lika mycket. Syftet ur ett demokratiperspektiv är istället att stärka de deliberativa kvaliteterna i demokratin, dvs. idén att samtal, argumentation och debatt kan öka såväl kvaliteten i besluten som beslutens legitimitet och förankring. Det finns goda argument för att e-petitioner har kvaliteter i det här avseendet som inte medborgarförslagen inte har bland annat genom att plattformen kan vara en arena för diskussion och att förslagen kan skapa debatt redan innan förslagen behandlas politiskt. E-petitioner har också fördelen att det sänker ribban för att engagera sig. Det är enkelt att engagera sig genom att t ex kommentera eller rösta på ett liggande förslag.

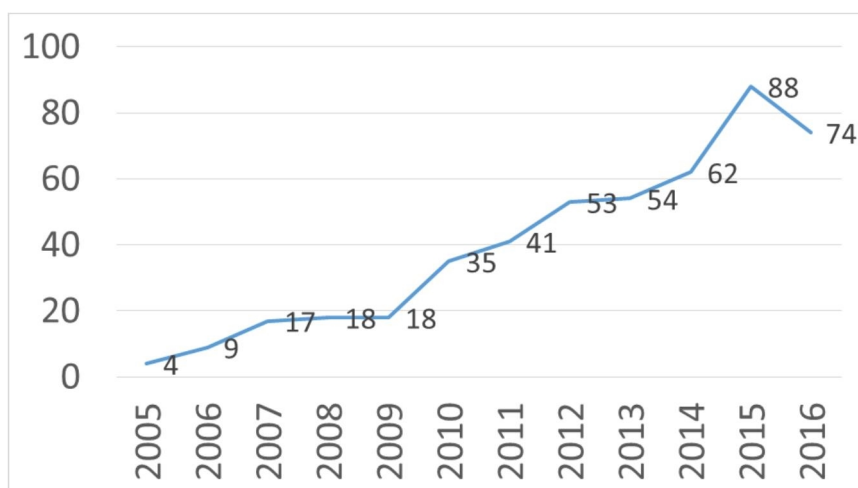
Medborgarförslag i jämförelse med e-petitioner

Enligt fullmäktiges tidigare beslut ska möjligheten att lämna medborgarförslag tas bort i och med att e-petitioner införs. Gävle kommun införde möjligheten att lämna medborgarförslag år 2004. Under perioden 2005 till 2016 har 487 förslag lämnats in av 375 olika avsändare, i första hand privatpersoner, men ibland företrädare för intresseorganisationer. Intresset för medborgarförslagen har ökat under perioden. En uppgång kan ses när det blev möjligt att lämna förslag elektroniskt, men en trolig orsak är troligen också att kunskapen om möjligheten att lämna in förslag har ökat över tid.

---

¹ 2014 års demokratiutredning, som ännu inte har resulterat i några förslag från regeringen, föreslår att dagens medborgarförslag ersätts med en variant av e-petitioner som kallas för folkmotioner. Folkmotionerna föreslås, till skillnad av medborgarförslagen, vara obligatoriska och administreras av en statlig myndighet. Den gräns som föreslås i utredningen för att ett förslag ska behandlas av kommunfullmäktige uppgår till 1 procent av kommunens medborgare.

Att 375 olika avsändare har nyttjat möjligheten kan ses som positivt och innebär också att dialogformen har använts i stor utsträckning. Ur ett representativt perspektiv är det dock få som har valt den här kanalen för inflytande. 375 medborgare av ca 100 000 innebär att mindre än 0,4 procent av Gävles befolkning i praktiken har utnyttjat den här möjligheten. Ett fåtal medborgare har också lämnat in flera medborgarförslag, varv den som lämnat flest har lämnat in 21 stycken. E-petitioner har i den här bemärkelsen bättre förutsättningar för att engagera fler medborgare då fler får möjlighet att engagera sig.

Antal medborgarförslag som de som lämnat

medborgarförslag har lämnat in	Antal personer
Lämnat ett förslag	325
Lämnat två förslag	29
Lämnat tre förslag	14
Lämnat fyra eller fler förslag	7

Den enskildes möjligheter att påverka

Jämfört med medborgarförslagen innebär e-petitioner att det krävs att fler ställer sig bakom det förslag som läggs fram för beslut. Det innebär en högre gräns jämfört med dagens medborgarförslag för att ett förslag ska hanteras av en politisk församling. Det kan ses som negativt för den enskilde som vill få sitt förslag behandlat. Samtidigt innebär möjligheten att lämna en e-petition också en möjlighet att visa att det förslag som läggs fram har ett starkt stöd. Det kan innebära att det förslag som lämnas in får en större kraft än de tidigare medborgarförslagen.

Det är i sammanhanget också värt att notera att förtroendevalda kan välja att lyfta ett förslag som kommit in i form av en e-petition i form av en motion eller som ett ärende i en nämnd. Bra förslag kan alltså tas om hand även om de inte når ett tillräckligt antal röster.

Ekonomiska konsekvenser

Förslaget innebär vissa direkta kostnader för att lösa tekniska frågor kring införandet så som att sätta upp en teknisk lösning på gavle.se. Medel för den tekniska lösningen ryms inom avsatta medel inom projektet Digital förnyelse och för införandet av nya gavle.se. Några ytterligare medel behöver inte avsättas för att implementera e-petitionerna. Vissa resurser kommer behövas

för att moderera inkommande förslag och de kommentar som lämnas på hemsidan. Förslaget förväntas totalt sett innebära en effektivare och administrativt mindre resurskrävande hantering än dagens medborgarförslag. Den totala administrationen inte antas därför inte att öka.

Antalet förslag som kräver utredning inför beredning i nämnd förväntas minska jämfört med dagens medborgarförslag. Det innebär att utrednings och ledningsresurser på nämndernas förvaltningar och på kommunledningskontoret kan frigöras för andra uppdrag men också att mer utredningsresurser styras mot de förslag som når ett tillräckligt antal röster så att dessa kan ges en grundligare utredning och bli mer allsidigt belysta. Sammantaget bedöms förslaget inte innebära ökade kostnader.

13 Medborgarförslag och folkmotion

13.1 Vårt uppdrag

Utredningen har i uppdrag att utvärdera tillämpningen av den medborgarliga förslagsrätten i kommun- och landstingsfullmäktige. Utredningen ska analysera och bedöma hur medborgarförslagen påverkat den lokala politikens utformning och den demokratiska delaktigheten i samhället. Vidare ska vi undersöka hur internet kan användas som ett redskap för att underlätta överlämnandet av medborgarförslag. I kapitlet kommer vi också att redogöra för användandet av e-förslag och e-petitioner.

13.2 Bakgrund till den medborgarliga förslagsrätten

År 2001 infördes en möjlighet för kommuner och landsting att besluta att den som är folkbokförd i kommunen eller kommun inom landstinget får väcka ärenden i fullmäktige (medborgarförslag). Reformen var betydelsefull eftersom den agendasättande makten nu kunde delas mellan de förtroendevalda och invånarna. Förslagsrätten infördes mot bakgrund av ett förslag från Kommundemokratikommittén. Betänkandets titel *Att vara med på riktigt* är en träffande beskrivning av hur det argumenteras för förslagsrätten såväl i betänkandet (SOU 2001:48) som i propositionen (prop. 2001/02:80). Betänkandet betonade vikten av en pluralistisk demokrati där det finns flera vägar för medborgarna att påverka politiken. Det symboliska värdet i att ge medborgarna en rätt att initiera ett ärende underströks av kommittén liksom förslagsrättens positiva påverkan på det lokalpolitiska engagemanget. Förslagsrätten kunde minska avståndet mellan väljare och förtroendevalda och leda till fler politiska diskussioner mellan valen. Förhoppningen var att den representativa demokratin skulle stärkas och fullmäktige vitaliseras genom

införandet av förslagsrätten. Det framfördes dock även farhågor om att förslagsrätten skulle kunna vara en utmaning för den representativa demokratin genom att medborgarna nu inte skulle behöva engagera sig i ett politiskt parti för att föra fram sina synpunkter. Det kunde leda till att de politiska partierna minskade i betydelse. Vidare uttryckte kommittén farhågor om att förslagsrätten kunde innebära en omfattande administration för den kommunala förvaltningen.

När förslaget lämnades av Kommundemokratikommittén 2001 var det inte första gången frågan om medborgares rätt att väcka ärenden i fullmäktige hade tagit sig upp på den politiska dagordningen. Demokratiutvecklingskommittén tog i betänkandet *På medborgarnas villkor – en demokratisk infrastruktur* (SOU 1996:162) upp frågan om att införa en medborgerlig motionsrätt för invånare med rösträtt i fullmäktigeval. De huvudsakliga skälen som anfördes av kommittén var motionsrättens anknytning till två gamla traditioner. Dels att de röstberättigade kommunmedlemmarna hade haft såväl initiativ- och beslutanderätt i kommunalstämman fram till 1955 då 1953 års kommunallag infördes, dels traditionen inom föreningsväsendet där en förslagsrätt för medlemmar ofta kombineras med beslutanderätt för valda representanter. Regeringen valde då att inte gå vidare med förslaget.

När förslaget väcktes igen av Kommundemokratikommittén hade ett par förändringar av vikt införts i det ursprungliga förslaget. För det första döptes det om till medborgerlig initiativrätt, vilket kan uppfattas som något svagare än motionsrätt, och därmed inte lika utmanande mot den representativa demokratin. För det andra vidgades möjligheten att väcka ett ärende till att också omfatta personer som saknar kommunal rösträtt. Även barn och ungdomar samt personer med utländsk bakgrund som ännu inte fått rösträtt i kommuner och landsting kan lämna medborgarförslag.

13.2.1 En inkluderande reform – en röst även för de utan rösträtt

Motiven för att ge unga personer som saknar rösträtt en möjlighet att väcka ärenden var främst en önskan om att öka barn och ungas delaktighet i den kommunala demokratin och att stärka deras kunskaper om hur den kommunala politiken och förvaltningen funge-

rar. Det var alltså inte enbart ett ökat inflytande för barn och unga utan även den demokratiutbildande aspekten som kommittén, liksom regeringen i sin proposition, angav som skäl till förslaget.¹

Motiven för att utsträcka rätten att väcka förslag till att omfatta personer med utländsk bakgrund som saknar rösträtt grundade sig i den samtidiga Kommittén för medborgarskapskrav som i sitt betänkande *Medborgarskapskrav i svensk lagstiftning* (SOU 2000:106) föreslog att treårsregeln som tillämpas för rösträtt i kommuner och lands- ting för icke-unionsmedborgare skulle avskaffas. Regeringen valde att inte gå fram med detta förslag, men i den proposition som föreslår att medborgarförslaget ska införas lyfte regeringen fram att medborgarförslagsrätten kan utgöra en möjlig påverkanskanal för personer med utländsk bakgrund som saknar rösträtt.²

13.2.2 Vilka var motiven till att införa medborgarförslaget?

I de överväganden Kommundemokratikommittén gjorde i sitt betänkande om medborgerlig initiativrätt betonades de utökade möjligheterna för medborgarnas insyn och deltagande i den kommunala demokratin. Kommittén lyfte även fram att det fanns flera kommuner och även kommun- och stadsdelsnämnder som redan hade infört en möjlighet för medborgarna att lämna medborgarförslag. Enligt en undersökning som Kommundemokratikommittén lät göra var erfarenheterna i de kommuner som infört möjligheten för invånarna att väcka förslag innan 2001 positiva. Spridningen bland de som lämnat in förslag var relativt god och antalet förslag som kom in var relativt lågt, vilket innebar att administrationen av ärendena inte hade varit betungande. Undersökningen visade dessutom att det fanns ett stort intresse bland medborgarna att påverka den kommunala politiken på detta sätt.³

---

¹ Prop. 2001/02:80, s. 54 och SOU 2001:48, s. 437.

² Prop. 2001/02:80, s. 54.

³ Till stöd för detta anförde Kommundemokratikommittén en undersökning de själva genomfört där 48 procent av de tillfrågade svarade att de hade använt sig av en möjlighet att lägga förslag/motion i fullmäktige om det hade varit möjligt. 21 procent svarade nej, SOU 2001:48 s. 435.

13.2.3 En förenklad förslagsrätt

Debatten som föregick införandet av den medborgerliga initiativrätten fokuserade, förutom på relationen mellan initiativrätten och den representativa demokratin, på kommunernas och landstingens arbetsbelastning. Kommittén menade att en viss ökning av arbetsbelastningen var i det närmaste naturlig, annars vore reformen meningslös. Justitiedepartementet gav 2004 statsvetaren Stig Montin i uppdrag att genomföra en studie av samtliga kommuner som under 2003 hade infört medborgerlig förslagsrätt för invånarna.⁴ Montins översyn av den medborgerliga förslagsrätten visade att fullmäktige i flera fall fick hantera frågor som egentligen hörde hemma i en facknämnd.

År 2007 genomfördes en förenkling av medborgarförslaget, med anledning av översynen och de synpunkter som flera kommuner framfört till regeringen. Bestämmelserna om medborgarförslag i kommunallagen (1991:900) ändrades så att fullmäktige fick möjlighet att överlåta till styrelsen eller annan nämnd att besluta i ärenden som väckts genom medborgarförslag. Delegering till nämnd eller styrelse fick bara göras om ärendet inte var av principiell beskaffenhet eller av större vikt för kommunen eller landstinget. Utöver förenklingen infördes vissa kompletterande bestämmelser om ärendehanläggningen av medborgarförslag. En första sådan var att den nämnd eller styrelse som fått ett ärende delegerat till sig fick rätt att besluta om närvaro i överläggningarna av den som väckt medborgarförslaget. Närvarorätten utsträcktes dock inte till att omfatta närvaro när besluten fattades.

I syfte att säkerställa insynen för fullmäktige infördes en bestämmelse om att fullmäktige varje år ska informeras om vilka beslut som fattats med anledning av de inkomna medborgarförslagen. Nämnden eller styrelsen ålades också att informera om de ärenden som inte avgjorts inom ett år. Vid remissbehandlingen av promemorian som var underlag till propositionen var de flesta remiss-

---

⁴ Montin, 2004. Undersökningen omfattade totalt 98 kommuner, varav 4 inte besvarade enkäten. Tidningen Kommunaktuellt genomförde samma år en liknande undersökning och fann då att 126 kommuner infört instrumentet, och att frågan låg under behandling i 44 kommuner och aktualiserats i ytterligare 55 kommuner. Montins siffror kan därmed vara i underkant. Landstingen ingår inte i någon av undersökningarna, något som kan förklaras av att det 2004 bara var två landsting som infört medborgarförslaget, Jämtlands läns landsting och Värmlands läns landsting.

instanserna positiva till de föreslagna förändringarna. Det fanns dock kommuner som pläderade för ytterligare delegering, t.ex. till nämndutskott eller tjänstemän (prop. 2006/07:24 s. 8).

13.3 Tillämpningen av medborgarförslag och dess effekter på den lokala demokratin

Att införa en möjlighet för medborgarna att lämna medborgarförslag är frivilligt för kommuner och landsting. Enligt vår undersökning hade tre av fyra kommuner och landsting infört förslagsrätten 2015. Över tid har det skett en successiv ökning av antalet kommuner och landsting som valt att införa medborgarförslag. Vår enkät visar att under 2014 lämnades totalt runt 3 000 medborgarförslag in i de 137 kommuner, landsting och regioner som under året mottog ett eller flera medborgarförslag. Medianvärdet av antalet mottagna medborgarförslag är sju i kommunerna och fem i landstingen. Antalet mottagna förslag varierar dock och den kommun som mottog flest förslag tog emot sammanlagt 207 medborgarförslag. Av de medborgarförslag som lämnades in 2014 besvarades de flesta, men enbart 14 procent godkändes medan nio procent återremitterades.⁵

SCB har också kartlagt hur många förslag som kommunerna och landstingen mottagit under mandatperioden 2010–2014. Enligt denna undersökning tog varje kommun i snitt emot 20 förslag per år. Andelen bifall uppges vara runt 20 procent. Även enligt denna kartläggning råder det stora skillnader i hur många förslag som kommer in till de olika kommunerna och landstingen. Resultaten kan jämföras med Montins rapport från 2004 där det framgår att bara tio procent av förslagen bifölls. Runt 25 procent av förslagen avslogs och de övriga förslagen, cirka två tredjedelar, var något mer svårbedömda eftersom de varken avslagits eller bifallits. Enligt honom bör inte det faktum att bara tio procent av förslagen bifallits ses som ett tecken på att förslagsrätten har liten betydelse som påverkansinstrument. Enligt Montin är flera av de förslag som avslagits eller bifallits frågor om processer som redan är pågående i kom-

⁵ Siffrorna bör läsas med viss försiktighet eftersom enkätfrågan kan ha tolkats på olika sätt av respondenterna. Exempelvis finns ett fåtal kommentarer som till exempel: "samtliga medborgarförslag besvaras", vilket innebär att de antingen avslogs, bifölls eller återremitterades.

munen, och där förslagsställaren hänvisats till den pågående processen, eller förslag som visserligen mottagits positivt av den ansvariga nämnden, men där resurserna inte räckt till för att verkställa förslaget.

Gemensamt för de kommuner som får in många förslag är att de förtroendevalda i dessa kommuner är positiva till förslagsrätten. Detta kan i sig ha bidragit till att medborgarna lämnar fler förslag. Antalet medborgarförslag som inkommer till kommunerna kan ge en fingervisning om både kunskapen om möjligheten att lämna förslag bland medborgarna och intresset för att påverka. Antalet förslag säger dock ingenting om huruvida den lokala demokratin har vitaliserats eller inte.

13.3.1 Vad handlar förslagen om?

I den enkät vi har skickat till kommuner och landsting framkommer att det stora flertalet av de förslag som lämnas av invånarna handlar om vardagsnära frågor, t.ex. vägar, belysning och parker. Samma bild framkommer i Stig Montins studie och SKL:s sammanställning.

Tabell 13.1 Medborgarförslagens innehåll

Typ av fråga	Andel förslag (procent)
Trafik/infrastruktur/platsutveckling	37
Kultur och fritid	22
Miljö/avfall	10
Övergripande utveckling	10
Skola	7
Tillgänglighet och demokrati	5
Vård och omsorg	5
Övrigt	4

Källa: Utredningens enkät om medborgarinflytande till kommuner och landsting 2015.

Frågor om den egna närmiljön kan betraktas som enklare och därmed mindre betydelsefulla för demokratin. En stor del av medborgarförslagen rör dessutom synpunkter eller klagomål på kommunernas eller landstingens service. Om dessa vardagsnära frågor bör lyftas till kommunens eller landstingets högsta beslutande organ

kan diskuteras ur effektivitetssynpunkt. Samtidigt behöver det faktum att medborgarförslagen främst rör vardagsnära frågor inte innebära att de är mindre betydelsefulla för den lokala demokratin. För den som författar förslaget kan frågan vara av vikt. Frågor som är till synes enkla till sin karaktär kan vara ingångar till samtal mellan medborgarna och de förtroendevalda, om t.ex. vilka åtgärder som bör prioriteras i kommunen eller landstinget.

Avgörande för om medborgarförslagen kan föra väljare och förtroendevalda närmare varandra är de politiska partiernas agerande, vilket framfördes i betänkandet där förslagsrätten föreslogs införas (SOU 2001:48 s. 430). Möjligheterna för de förtroendevalda att utifrån medborgarförslag inleda samtal med medborgarna är med dagens utformning av förslagsrätten begränsade. De tillfällen som ges till sådana samtal är när ärendet behandlas i fullmäktige eller den nämnd som fullmäktige delegerat ärendet till. Möjligheter till diskussion finns givetvis om de förtroendevalda väljer att inleda en sådan genom att bjuda in invånarna till ett öppet möte eller dylikt. Kommunerna och landstingen har enligt kommunallagen (1991:900) rätt att i sin arbetsordning utsträcka en yttranderätt till förslagsställaren vid behandlingen av ärendet. Vår enkät visar att drygt hälften av kommunerna och landstingen ger förslagsställaren möjlighet att ha synpunkter på förslaget till beslut. När det gäller återkoppling är det 78 procent av kommuner och landsting som informerar förslagsställaren om att förslaget har mottagits och 91 procent som meddelar förslagsställaren om utfallet.

13.3.2 Vem lämnar medborgarförslag?

Det är svårt att säga något om vilka samhällsgrupper som använder sig av förslagsrätten. Kommuner och landsting redovisar inte detta i de sammanställningar av förslagen som de är skyldiga att lämna till fullmäktige. Tidigare undersökningar visar dock att det finns betydande skillnader i politiskt deltagande överlag mellan olika grupper i samhället.⁶ Det krävs resurser, kunskap och tid för att vara delaktig. Det finns inget som tyder på att det skulle förhålla sig på något annat sätt vad gäller medborgarförslag. Montins översyn från 2004

---

⁶ Se t.ex. Strömblad, 2003; Nielsen, 1998.

visade att det var överlag fler män, äldre och personer med svensk bakgrund som lämnade medborgarförslag.

En förutsättning för att olika samhällsgrupper ska kunna använda sig av förslagsrätten är att information om möjligheten att lämna förslag är tillgänglig för alla folkbokförda i kommunen eller kommun inom landstinget. Den enkät som vi har skickat ut till landets kommuner och landsting visar att kommunerna och landstingen använder sig av flera olika kanaler för att nå ut till medborgarna. Information finns på webbplatsen hos i princip samtliga kommuner och landsting. Information i lokaltidningen ges i 13 procent av kommunerna medan andra informerar på anslagstavlor, genom sociala medier och muntlig information vid möten med medborgarna. Enkäten visar också att information om medborgarförslaget sker på ett enhetligt sätt i majoriteten av kommunerna och landstingen. Undantaget är särskild information till personer med funktionsnedsättning och unga under 18 år, där en minoritet av kommunerna och landstingen uppger att de anpassar informationen. Runt 20 procent av kommunerna och landstingen uppger att de informerar via kanaler som särskilt ska nå unga och 27 procent uppger att de informerar på ett tillgängligt sätt, dvs. på ett sätt som säkerställer att informationen är tillgänglig för alla oavsett funktionsförmåga. Montins översyn visade att kommuner som informerat om förslagsrätten i skolan tar emot fler förslag från unga än kommuner där motsvarande satsning inte har genomförts.⁷

13.3.3 Kommunerna och landstingens erfarenheter av medborgarförslaget

Flera kommuner och landsting har genom vår enkät liksom i ett särskilt samråd fått dela med sig av sina erfarenheter av medborgarförslag. Utredningen har också intervjuat flera tjänstemän i kommuner som infört medborgarförslaget. De flesta kommuner och landsting anger att motiven för att de infört medborgarförslaget var att minska avståndet mellan väljare och förtroendevalda. Erfarenheterna av medborgarförslaget skiftar dock. De som var positiva framförde sådant som att kontakten med medborgarna hade ökat

---

⁷ Montin, 2004.

och att allmänheten fått en möjlighet att komma till tals. Det framkom även att hanteringen av förslagen skiljer sig åt både mellan de olika kommunerna och landstingen, men ibland även internt i kommunen och landstinget. I vissa kommuner och landsting var hanteringen av förslagen identisk oavsett vilken nämnd som behandlade frågan, medan det i andra skilde sig åt i hur frågan hanterades internt. De kommuner och landsting som infört tydliga och enhetliga regler för hanteringen av förslagen var överlag mer positivt inställda till medborgarförslaget som sådant. Några menade att vissa medborgarförslag lett till nytänkande genom att förslagen ibland rörde områden som de förtroendevalda inte tidigare hade lyft.

Däremot framförde de flesta av deltagarna på samrådet och de som vi intervjuat att hanteringen av medborgarförslagen är administrativt tung trots förenklingsarna. Även de förslag som avslås kräver en utredning och sammantaget blir administrationen för att hantera frågor som inte beslutas i fullmäktige omfattande. Att hanteringen är administrativt betungande har också framförts i andra sammanhang. Umeå är en kommun som 2015 valde att avskaffa medborgarförslaget på grund av arbetsbördan och den låga andel förslag som bifallits, 10 av totalt 319 förslag. Ett förslag beräknas i snitt ta tolv arbetstimmar i anspråk, med en genomsnittlig kostnad på 4 800 kronor per förslag. Även Melleruds kommun har valt att ta bort möjligheten för kommuninvånarna att lämna medborgarförslag med motivet att det var för tungrott. Några kommuner uppgav att det var vanligt att enskilda personer lämnade flera förslag och att det ofta rör sig om ärenden som är synpunkter och klagomål, men som ändå måste hanteras av den politiska organisationen.⁸ Ytterligare ett motiv som anförts till varför medborgarförslaget tagits bort är det låga intresset bland medborgarna. Hässleholm, som införde medborgarförslaget på försök 2003, avskaffade det 2004 eftersom endast ett förslag inkommit.

---

⁸ GP, 2015-08-07. Jönköping, Ystad och Nykvarn är andra kommuner där enskilda personer, ibland med anknytning till ett lokalt parti, lämnat in majoriteten av förslagen, se Montin, 2004.

13.3.4 E-förslag, e-petitioner och andra metoder för medborgerlig initiativrätt

Flera kommuner har valt att, i stället för det formella medborgarförslag som föreskrivs av kommunallagen, erbjuda medborgarna alternativa metoder för att väcka initiativ i fullmäktige eller nämnd. Flera kommuner har till exempel infört elektronisk förslagsrätt, s.k. e-förslag och e-petition. Detta är metoder för enskilda eller en grupp medborgare att väcka förslag över internet. Kravet för att förslagen ska tas upp är att andra medborgare ger sitt stöd till förslaget.

E-petitioner är internationellt sett en relativt vanlig form av deltagande, men har i Sverige fått begränsad uppmärksamhet och användning. Kalix kommun är ett exempel på en kommun som har valt att ersätta medborgarförslagsrätten med möjligheten att lämna ett e-förslag, som de kallar *Kalixförslag*. Ett e-förslag måste höra till en nämnds kompetensområde för att kunna behandlas. Förslaget behöver vidare stödjas av minst 30 namnunderskrifter för att tas upp av berörd nämnd. Nämnden ska sedan ta ställning till det inkomna förslaget inom fyra månader. Detta kan jämföras med den frist på ett år som finns för medborgarförslaget.⁹ Alla som vill, oavsett ålder och folkbokföringsort, bereds möjlighet att lämna ett förslag. Kalixförslaget är därmed mer inkluderande i sin tillämpning än medborgarförslaget som bara innefattar personer som är folkbokförda i kommunen eller i en kommun inom landstinget. Däremot behandlas förslagen inte av fullmäktige utan av nämnderna, vilket anses vara en mer effektiv behandling. Även andra kommuner har valt att införa liknade modeller med e-förslag, t.ex. Borås, Eskilstuna, Haparanda, Malmö och Värmdö. De landsting som infört e-förslag är Västmanland och Sörmland.¹⁰ Mellan de olika systemen finns det stora variationer bland annat med avseende på teknikanvändning, tillgänglighet, svarsskyldighet, trösklar för hur många underskrifter som krävs samt organisatoriskt stöd och resurser.¹¹

Statsvetarna Martin Karlsson och Joachim Åström har i en underlagsrapport till utredningen undersökt e-petitioner. De menar att

⁹ Det är upp till varje kommun att besluta om de föreskrifter som ska gälla för medborgarförslagen. Vad gäller tidsaspekten valde dock regeringen att likställa ärenden som väcks genom medborgarförslag med de ärenden som väcks genom en motion och kommunallagens regel om beredningsfrist för motion på ett år gäller därför.

¹⁰ SKL, 2014e.

¹¹ Karlsson & Åström, 2015.

den digitala tekniken möjliggör en offentlig granskning av petitioners innehåll och hantering. Dels kan olika slags information om förslaget presenteras på ett mer redovisande sätt, dels kan en löpande uppdatering om dess status ske. Med den digitala tekniken förändras förutsättningarna för kommunikationen genom att fler kan ta del av förslaget och även sätta press på beslutsfattarna.¹²

Vem använder sig av e-petitioner?

Ett argument för ett e-petitionssystem är att det är utformat för att göra deltagandet enkelt. Enkelhet ska kunna bidra till att grupper som annars inte deltar mobiliseras. Erfarenheter från internationella studier av e-petitioner visar dock att de inte har en betydande påverkan på den politiska jämlikheten. De finska erfarenheterna av deras förslagsrätt på kommunal och nationell nivå, vilka kan stödjas över internet, visar att högutbildade personer är något mer benägna att använda förslagsrätten än lågutbildade, men skillnaden i användandet är inte betydande.¹³ Utvärderingar av Malmös e-förslag, det s.k. Malmöinitiativet, visar också att resursstarka grupper, såsom högutbildade, använder sig av e-petitioner mer än andra. Det finns inga skillnader mellan män och kvinnor, men däremot mobiliserar e-petitionererna en högre andel unga än andra traditionella påverkansformer. E-petitionssystemet verkar också göra det enklare för enskilda individer att ta initiativ och mobilisera ett stöd utan ett deltagande från formella organisationer. På detta sätt kan systemet skapa en möjlighet för enskilda individer att stärka sina röster mot resursstarka intresseorganisationer. Ett exempel på detta är hur ett antal ungdomar i Malmö lyckades mobilisera stöd för en kampanj för en giftfri stad (Malmöinitiativet). Kampanjen var framgångsrik genom att den använde sig av sociala medier.

Av Karlsson och Åströms rapport framgår också att det är en större andel bland signatärerna av e-petitioner som är missnöjda med hur demokratin fungerar. Både studier av Malmöinitiativet samt av liknande europeiska e-petitionssystem visar att de som deltagit tenderat att vara relativt skeptiska till hur demokratin fungerar. En

¹² ibid.

¹³ Christiansen & Karjalainen. Presentation av en utvärdering av den finska initiativrätten vid Justitieministeriet.

större andel av signatärerna har deltagit i demonstrationer och andra protestaktioner i jämförelse med befolkningen i stort. En effekt som uppmärksammas i rapporten är däremot att e-petitionerna kan bidra till att signatärerna förändrar sina attityder gentemot kommunen, dvs. dess politiker och tjänstemän, efter att ha deltagit i processen. Bland de som deltagit i Malmöinitiativet, och sedan besvarat en enkät, hade en betydande andel (40 procent) förändrat sina attityder. Det var en lika stor andel som hade fått en mer positiv bild av kommunen, som fått en negativ. Vid en jämförelse med personer som varken signerat eller varit petitionsställare finner Karlsson och Åström att förändringar i attityder är vanligare bland de som själva varit petitionsställare eller undertecknat en petition. Som rapporten konstaterar kan deltagande i e-petitionssystem därmed påverka deltagarnas förtroende för de politiska institutionerna. Det är ett rimligt antagande att syftet med att lämna eller underteckna en petition för de allra flesta är att få till stånd en förändring av något slag. Forskning visar dock att de som deltar i e-petitionen anser att det är viktigare att själva processen är formell, tydlig och rättvis än att de upplever att de faktiskt kan påverka.¹⁴ I detta avseende har ett e-petitionssystem en fördel mot medborgardialoger, som vanligtvis inte styrs av några formella regler.

13.4 Internationell utblick

Motsvarigheten till medborgarförslag finns i flera länder både på lokal och på nationell nivå och benämns ofta som "agendasättande initiativ". År 2008 var det möjligt för invånarna i 22 europeiska länder att lämna medborgarförslag på nationell nivå och i ytterligare sju länder var det möjligt att lämna förslag på lokal nivå.¹⁵ Möjligheten för invånarna att lämna s.k. agendasättande initiativ infördes så tidigt som runt första världskrigets slut i bl.a. Österrike, Lettland och Spanien. I samband med andra världskrigets slut valde flera latinamerikanska länder att införa en sådan möjlighet för medborgarna. Vid 1990-talets mitt skedde en våg av lokaldemokratisk förnyelse och därefter infördes också medborgarförslaget i Sverige.

---

¹⁴ Karlsson & Åström, 2015.

¹⁵ IDEA, 2008.

Hur förslagsrätten är utformad och regleras skiljer sig åt mellan de olika länderna. Genom Lissabonfördraget har det s.k. medborgarinitiativet införts i EU, vilket beskrivs närmare i 10.6.2.

Även vad gäller e-petitioner finns det stora variationer i hur e-systemen är utformade. Karlsson och Åström konstaterar dock i sin underlagsrapport till utredningen att e-petitioners betydelse och popularitet har ökat de senaste tio åren. Det introducerades formellt i det nybildade skotska parlamentet 1999 och har sedan dess spridits i Storbritannien, till Tyskland, Sydkorea, USA, Finland, Indien och många andra länder.

13.4.1 Förslagsrätten i Finland

Medborgerlig förslagsrätt på kommunal nivå har funnits sedan 1976 i Finland. Kommunerna är skyldiga att bereda invånarna möjlighet att lämna förslag och kan till skillnad från svenska kommuner och landsting inte välja bort att införa det. I Finland är förslagsrätten utsträckt till att även omfatta lokala föreningar och organisationer. Förslag från enskilda behandlas av tjänstemän medan förslag som får stöd från minst två procent av kommunens röstberättigade invånare måste behandlas av fullmäktige inom sex månader. Förslagen läggs upp på en webbplats och där finns det möjlighet att diskutera och underteckna förslagen. I Finland infördes också förslagsrätt på nationell nivå 2012, vilket beskrivs närmare 10.6.2.

13.4.2 Förslagsrätten i Norge

I Norge infördes 2003 en rätt för invånarna i norska kommuner och fylkeskommuner att lämna ett s.k. innbyggerinitiativ. Rätten att lämna förslag tillkommer alla som är folkbokförda i en kommun eller fylkeskommun, oavsett ålder och medborgarskap. Det är även möjligt för intressegrupper, lokala partiföreningar och aktionsgrupper att lämna in förslag. Skillnaden från det svenska medborgarförslaget, och i likhet med det svenska folkinitiativet, är att det krävs stöd från en viss andel av kommun- eller fylkeskommunsinvånarna för att förslaget ska tas upp till behandling.¹⁶ I syfte att underlätta

---

¹⁶ 10 procent eller 300 invånare i kommuner eller 500 invånare i fylkeskommunerna.

den administrativa bördan för kommunerna och fylkeskommunerna kan dock dessa avvisa förslag om de rör frågor som har varit uppe för behandlingen någon gång under de senaste fyra åren. En utvärdering som gjordes 2011 visade att bara 14 procent av norrmännen kände till förslagsrätten. Ännu färre, tre procent, kunde redogöra för vad den innebar.¹⁷ Utvärderingen konstaterar att innbyggerinitiativet bör betraktas som en förhållandevis marginell deltagandeform och att dess styrka ligger i att den är en säkerhetsventil när övriga metoder att påverka misslyckats.

13.5 Överväganden och förslag om medborgarförslaget

Sammanfattande analys: Medborgarförslaget bör ersättas med ett verktyg som förbättrar dialogen mellan väljare och förtroendevalda.

Medborgarförslaget innebär att enskilda har en formell rätt att väcka ärenden och att delar av den agendasättande makten därmed lämnas över till alla som är folkbokförda i kommunen eller i en kommun inom landstinget. Det betyder att också barn och ungdomar omfattas och även utländska medborgare som ännu inte fått kommunal rösträtt. Enligt utredningens bedömning kan den medborgarligen förslagsrätten ha vissa positiva demokratieffekter. Medborgarförslagen ger enskilda en möjlighet att på ett formaliserat sätt väcka frågor i den beslutsfattande processen.

Ett medborgarförslag kan skapa en relation mellan enskilda medborgare och förtroendevalda, men inte mellan förtroendevalda och sammanslutningar av medborgare. De förtroendevalda tenderar inte heller att utifrån enskilda medborgarförslag föra en dialog med medborgarna. Därmed har medborgarförslagen begränsad effekt på det demokratiska samtalet och åsiktsbildningen. Medborgarförslaget är dessutom ett verktyg som inte ger någon indikation på om det finns en stark opinion i den fråga som väcks. Enligt vår utvärdering har medborgarförslagen främst använts som en förslagslåda.

---

¹⁷ Christensen, 2010.

Flera kommuner och landsting har också framfört att behandlingen av medborgarförslagen tar mycket tid i anspråk. Vi anser därför att förutsättningarna för dialog mellan väljare och förtroendevalda behöver utvecklas och därför bör medborgarförslaget ersättas med ett nytt verktyg: folkmotion.

13.5.1 Folkmotion ersätter medborgarförslag

Vårt förslag: Ett nytt verktyg ska införas i kommunallagen för att främja dialogen mellan väljare och förtroendevalda, en möjlighet att väcka ett ärende i fullmäktige genom en folkmotion. Ärende i fullmäktige får väckas om en folkmotion får stöd av minst en procent av de folkbokförda i kommunen eller i landstinget. Det är antalet folkbokförda den siste december året före det år som folkmotionen lämnas in som är utgångspunkten vid beräkningen av en procent.

Folkmotionen ska vara skriftlig, ange den aktuella frågan och undertecknas av motionärerna samt innehålla uppgifter om när undertecknandet gjorts, namnförtydliganden, personnummer och uppgift om deras adresser.

Möjligheten att stödja en folkmotion ska ges i sex månader.

En folkmotion bör beredas så att fullmäktige kan fatta beslut inom ett år från det att folkmotionen väcktes.

Fullmäktige ska ges möjlighet att överlåta till styrelse eller annan nämnd att besluta i ärenden som väckts genom folkmotion, utom i de fall som avses i 3 kap. 9 § KL, dvs. ärenden som är av principiell beskaffenhet eller av större vikt för kommunen eller landstinget.

Styrelse eller en nämnd som handlägger sådana ärenden ska minst en gång om året informera fullmäktige om de beslut som fattats i ärendena.

Folkmotion ersätter medborgarförslag och bestämmelserna om medborgarförslag ska upphävas.

Vår översyn av medborgarförslaget visar att de frågor som väckts genom medborgarförslag främst är vardagsnära och ofta klagomål eller synpunkter. Medborgarförslaget är dessutom ett verktyg som används i mycket liten utsträckning. Generellt tenderar kännedomen

om medborgarförslag att vara begränsad. Eftersom medborgarförslaget inte ger goda förutsättningar att stimulera till dialog mellan väljare och förtroendevalda är dess effekt på den lokala demokratin begränsad. Samtidigt är den administrativa hanteringen av medborgarförslagen betungande för kommunerna och landstingen.

En medborgerlig förslagsrätt är, av de skäl som tidigare utredningar lyft fram, i grunden ett deltagardemokratiskt verktyg som kan komplettera det representativa styrelseskicket. Vi betonar i bl.a. kapitel 6 och 11 att det finns behov av alternativa kanaler för väljarintresset. I syfte att stärka dialogen mellan väljare och förtroendevalda och förenkla den administrativa hanteringen för kommunerna och landstingen föreslår vi därför att ett nytt verktyg, folkmotion, införs i alla kommuner och landsting. En folkmotion liknar ett medborgarförslag på så sätt att det innebär en möjlighet för folkbokförda i kommun eller landsting att lämna förslag om något som rör kommunens eller landstingets verksamhet. En folkmotion kräver dock att det är fler än en person som står bakom förslaget. Genom att folkmotionen måste ha stöd av minst en procent av de folkbokförda i kommunen eller i landstinget för att ett ärende ska väckas genom motionen, finns förutsättningar för att fördjupa dialogen mellan väljare och förtroendevalda. En folkmotion som väcks av en grupp individer avspeglar den lokala opinionen bättre än ett medborgarförslag.

Förslaget utgår från att den representativa demokratin är grunden för folkstyret. En folkvald kan väcka ett ärende genom en motion, eftersom denne i sin egenskap av folkvald företräder och representerar väljarna. För att en förslagsrätt ska tillkomma väljarna direkt, menar vi att det bör ställas krav på att dessa deltar. Den demokratiska processen gynnas av ett sådant krav och initiativet kan därigenom på ett liknande sätt som för en motion från en fullmäktigeledamot sägas representera ett intresse hos flera. Förslaget ska med andra ord kunna godtas som ett gemensamt uttryck för att kunna kvalificera till en motionsrätt, dvs. att väcka ett ärende i den folkvalda beslutande församlingen.

Vem får väcka en folkmotion?

En folkmotion får väckas av personer som är folkbokförda i en kommun eller i en kommun inom landstinget. För att folkmotionen ska tas upp till behandling i sak i fullmäktige måste minst en procent av de folkbokförda i kommunen eller i landstinget stå bakom motionen. Rätten att väcka en folkmotion ska, i likhet med medborgarförslaget, omfatta även barn och ungdomar samt utländska medborgare som är folkbokförda i kommunen eller i en kommun inom landstinget, men som ännu inte fått rösträtt.

Det är tvingande att införa folkmotion

Vårt förslag innebär att fullmäktiges möjlighet att införa medborgarförslag ersätts med en skyldighet för fullmäktige att ta emot folkmotioner om de har undertecknats av minst en procent av de folkbokförda i kommunen eller landstinget. Vi har i våra överväganden tagit hänsyn till medborgarnas möjligheter till inflytande och delaktighet, men även hur den administrativa bördan för kommunerna och landstingen kan förenklas. Medborgarförslaget har haft begränsade effekter för den lokala demokratin och därför anser vi inte att det skulle innebära en försämring för medborgarinflytandet att medborgarförslaget ersätts av folkmotionen. Däremot anser vi att det är viktigt att alla har samma möjligheter till politisk delaktighet oavsett vilken kommun de är bosatta i. I syfte att vitalisera demokratin och stärka de enskilda medborgarnas inflytande även på nationell nivå föreslår vi i kapitel 10 att en utredning om införandet av folkmotion i riksdagen ska tillsättas.

Folkmotionen liknar till sin funktion folkinitiativet, som också är tvingande för alla kommuner och landsting. Dessa två institutionella påverkansmöjligheter kan ses som delar av en helhet. Det handlar i båda fall om en initiativrätt som tillkommer medborgare gemensamt, med ett kollektivt ansvar för det ärende som väcks. Samtidigt innebär vårt förslag om folkmotion att initiativrätten kvalificeras, i jämförelse med medborgarförslaget. Den sammantagna administrativa bördan för kommunerna och landstingen blir därmed sannolikt lägre än vad den är i dag.

Möjlighet att delegera beslutanderätten

De förenklingar av medborgarförslaget som infördes 2007 och som bland annat innebar möjligheter för fullmäktige att delegera beslutanderätten till styrelsen eller en nämnd bör även gälla folkmotionen. Fullmäktige ska på samma sätt som med medborgarförslaget kunna delegera beslutanderätten av en folkmotion till styrelsen eller en nämnd. Fullmäktige ska inte få delegera beslutanderätten av en folkmotion i de fall som avses i 3 kap. 9 § KL, dvs. ärenden som är av principiell beskaffenhet eller av större vikt för kommunen eller landstinget. Fullmäktiges beslut om vilket organ som ska avgöra en folkmotion ska kunna fattas utan föregående beredning i styrelsen eller i en nämnd. Folkmotionen måste dock alltid bli föremål för ett politiskt avgörande i fullmäktige, styrelse eller nämnd och kan exempelvis inte delegeras till ett utskott, en beredning eller en anställd i kommunen eller landstinget.

Om ärendet delegeras till styrelsen eller en nämnd ska fullmäktige informeras minst en gång om året om handläggningen av folkmotionerna. Möjligheten att samla in namn till en folkmotion ska ges i sex månader. Får förslaget stöd av minst en procent av de som är folkbokförda i kommunen eller i landstinget ska ärendet tas upp till behandling i fullmäktige. Det finns inget som hindrar att enskilda fullmäktigeledamöter genom en motion tar upp det ärende som folkmotionen gäller även innan frågan fått stöd av en procent av de folkbokförda i kommunen eller landstinget.

En folkmotion bör beredas så att fullmäktige kan fatta beslut inom ett år från det att folkmotionen väckts. Fullmäktiges arbetsordning ska innehålla föreskrifter om hur folkmotionerna ska handläggas. Om fullmäktige har medgett det, får nämnden besluta att motionärerna, dvs. de som har undertecknat folkmotionen, får närvara när nämnden behandlar ärendet och delta i överläggningarna, men inte i besluten. Ett beslut om närvarorätt för motionärerna, särskilt om dessa är många, kan i praktiken behöva kompletteras med riktlinjer eller liknande. Motionärerna bör informeras om sådana riktlinjer. Närvarorätten kan begränsas för att säkerställa mötets genomförande och ordning.

Krav på stöd av en procent av de folkbokförda

Kravet på att folkmotionen ska ha stöd av minst en procent av de folkbokförda i kommunen eller i landstinget för att väckas som ett ärende i fullmäktige anser vi vara en rimlig nivå för att kunna mäta den lokala opinionen i en fråga. Vi anser att tröskeln måste sättas vid ett värde som är tillräckligt lågt för att enskilda ska uppleva att det är värt att engagera sig, men samtidigt tillräckligt högt för att de förtroendevalda ska ha anledning att ta folkmotionerna till intäkt för ett tydligt opinionsuttryck. Förslaget syftar därmed till att en dialog mellan förtroendevalda och invånare kan ske inför fullmäktiges behandling. Det bör också vara tillräckligt svårt att samla stöd för att oseriösa motioner inte ska belasta kommunerna och landstingen. Nivån på en procent är högre än de trösklar som i dag tillämpas av de kommuner och landsting som infört en möjlighet att lämna e-förslag.

Det är antalet folkbokförda per den siste december året före det år som folkmotionen lämnas in som ska ligga till grund för beräkningen av hur många motionärer som krävs för att väcka ett ärende. Som vi sett av erfarenheterna av det förstärkta folkinitiativet är det för medborgarna, men också för den kommunala administrationen, viktigt att det inte finns oklarheter kring vilken tidpunkt som gäller för beräkningen (se avsnitt 12.7.4). Antalet folkbokförda i en kommun fastställs i kommunernas årsredovisningar och då är det vanligen antalet folkbokförda vid årsskiftet (den sista december) innan publiceringen av årsredovisningen som avses. Informationen om antalet folkbokförda vid årsskiftet finns vanligtvis tillgänglig på kommuners och landstings hemsida och är därmed en siffra som är spridd och enkel att få fram för invånarna. Eftersom årsredovisningar uppdateras årligen kommer informationen även att vara förhållandevis aktuell. Vi anser därför att detta antal ska ligga till grund för beräkningen av det nödvändiga antalet motionärer för att väcka ett ärende i fullmäktige, dvs. en procent av de folkbokförda. Beräkningen av gränsen ska således utgå från det antal som var folkbokförda i kommunen eller landstinget per den siste december året före det år som folkmotionen faktiskt lämnas in. I t.ex. Falkenberg, som den 31 december 2013 hade 41 912 invånare, skulle 419 personer behöva skriva under en folkmotion för att den ska tas upp till behandling i fullmäktige.

Krav för att väcka en folkmotion

I syfte att säkerställa att de som väcker en folkmotion är folkbokförda i kommunen eller i en kommun inom landstinget krävs att folkmotionen undertecknas. En folkmotion innebär alltså precis som folkiniciativet att en namninsamling kommer att ske. Utöver den aktuella motionens innehåll ska motionärernas namnteckningar, uppgifter om när undertecknanden skett, namnförtydligande, personnummer och adresser framgå av folkmotionen när den lämnas in till kommunen eller landstinget. Det ska inte finnas ett krav på att undertecknandet måste ske med initiativtagarnas egenhändiga namnteckningar. Insamlingen av underskrifter kan därmed ske via internet. I likhet med vad vi föreslår ska gälla för en insamling till ett folkiniciativ förutsätter en namninsamling via internet en webbplats som möjliggör användning av e-legitimation eller annan tillförlitlig identifikation (se kapitel 12). Mot den bakgrunden anser vi att en webbplats som gör det möjligt att elektroniskt underteckna folkmotionerna bör upprättas. Eftersom upprättandet av en webblösning för att möjliggöra insamlingen av namnunderskrifter kan vara ekonomiskt betungade, i synnerhet för små kommuner, förordar vi en gemensam lösning för alla kommuner och landsting. Den nationella webbportal som vi föreslår för namninsamling till folkiniciativ i kapitel 12, ska även kunna användas för insamling av underskrifter av folkmotioner. De resonemang om kravet att uppge sitt personnummer och om samtycke av behandling av personuppgifter som vi för i kapitel 12 gäller även för folkmotionen.

Ett krav att undertecknandet sker med e-legitimation kan innebära en begränsning för resurssvaga motionärer som inte har bankkort och därmed inte e-legitimation. Det gäller i synnerhet för unga personer. Vi anser därför att vid utvecklandet av en nationell webbplats för insamlingen av underskrifter bör en lösning utvecklas som möjliggör andra tillförlitliga sätt för identifikation. En möjlighet är att skapa personliga användarkonton. Möjligheten att väcka initiativ, oavsett om det sker i form av en folkmotion eller avser ett folkiniciativ, ska dock inte vara begränsat till att namninsamling sker via internet. Det ska också kunna ske på papper, på samma sätt som tidigare gällt för folkiniciativet.

Tidsperioden för undertecknande

Enligt reglerna för folkiniciativ får ärende om att hålla folkomröstning i en viss fråga väckas av minst tio procent av de röstberättigade medlemmarna i kommunen eller landstinget. Vid beräkning av antalet initiativtagare ska endast de räknas med som har skrivit under initiativet under den sexmånadersperiod som föregått inlämnandet. Initiativtagarna överlämnar därmed initiativet först när de samlat in det nödvändiga antalet underskrifter och det är först då kommunen eller landstinget formellt sett informerats om initiativet.

Vi föreslår att samma regler i princip bör tillämpas vid väckandet av en folkmotion. Vid beräkningen av antalet motionärer ska endast de räknas med som har undertecknat folkmotionen under den sexmånadersperiod som föregått inlämnandet. Genom att samma regelverk tillämpas för de olika inflytandeverktygen blir det lättare för den enskilde att utöva sina demokratiska rättigheter. Det förenklar även för kommuner och landsting om regelverken för de olika inflytandeverktygen är likartade.

Folkmotioner bör publiceras på kommunens eller landstingets hemsida

En förutsättning för att folkmotionen ska vara ett reellt verktyg i demokratin är att det blir möjligt för enskilda att ta initiativ till och underteckna motioner över internet. Det är genom att insamlingen sker på internet som folkmotionerna kan nå en större offentlighet och som den enskilde enkelt kan delta. På detta sätt blir folkmotionen en påverkansmöjlighet som finns på den digitala arenan där också den större delen av de politiska diskussionerna i dag sker. Genom att enskilda kan länka till den sida där undertecknandet sker kan mobiliseringen och den politiska debatten ske över sociala medier.

I kapitel 11 om medborgardialog föreslår vi att alla kommuner och landsting på sin webbplats bör ha information om det som är relevant för kommun- och landstingsmedlemmarnas demokratiska delaktighet. Kommunerna och landstingen har, i enlighet med vårt förslag om att fullmäktige ska verka för att medlemmarna har förutsättningar att delta i politiska beslutsprocesser, ett ansvar för att medlemmarna har tillgång till information som är relevant för deras demokratiska delaktighet. Information om hur man väcker ett ärende i fullmäktige genom en folkmotion bör finnas på en sådan webb-

plats. Det gäller både det antal underskrifter som krävs samt hur det går till, digitalt och på papper. Även information om pågående folkmotioner bör finnas.

Eftersom det inte finns ett krav på att initiativtagaren registrerar motionen när insamlingen påbörjas kan det inte heller finnas ett krav på att kommunen eller landstinget ska informera allmänheten om pågående insamlingar. Genom att enskilda kan lägga upp och skriva under motioner på den nationella webbplats som vi föreslår i kapitel 12 blir det dock möjligt för kommuner och landsting att få information om att en insamling pågår och i det fall kommunerna och landstingen länkar sin webbplats till denna kan medborgarna få information om pågående motioner även genom kommunernas eller landstingens hemsida.

Om kommun eller landsting i stället önskar direkt publicera en folkmotion på sin webbplats måste uppmärksammas att det kan kräva samtycke enligt personuppgiftslagen (1998:204), i det fall att personuppgifter förekommer, och att hinder för publicering även i övrigt kan finnas, t.ex. på grund av sekretess (jfr avsnitt 12.7.2 och 12.7.5).

Det är också viktigt att kommunen eller landstinget förmedlar information om möjligheten att väcka en folkmotion på ett tillgängligt språk och att information om pågående liksom väckta folkmotioner ges på ett lättillgängligt sätt. Exempel på material som är tillgängligt är dokument som går att konvertera till ljudfiler.

13.5.2 Synpunktshantering bör införas i kommuner och landsting

Vår bedömning: För att ta emot alla medborgarnas synpunkter eller klagomål om kommunens eller landstingets verksamhet kan en förslagslåda införas av kommuner och landsting.

Kommunerna och landstingen uppger att de vardagsnära frågorna dominerar bland de medborgarförslag som lämnas. Dessutom är en stor del av medborgarförslagen snarare synpunkter eller klagomål på kommunernas eller landstingens service. Vi anser att den här typen av vardagsnära frågor inte behöver lyftas till kommunens eller landstingets högsta beslutande församling, utan att de kan hanteras

genom en särskild funktion som fångar upp synpunkterna eller klagomålen. Funktionen, som kan vara i form av en elektronisk förslags- eller synpunktsbrevlåda, bör finnas tillgänglig på kommunens eller landstingets webbplats. En sådan funktion finns i dag i de flesta kommuner och landsting.

Fördelarna för den enskilde som lämnar en idé, en synpunkt eller ett klagomål i stället för att lämna en folkmotion är att behandlingen av ärendet effektiviseras, eftersom det inte kräver politisk behandling. En förslags- eller synpunktslåda är att betrakta som ett redskap för enskilda individer att föra fram idéer och synpunkter till förvaltningen, snarare än ett redskap för politisk påverkan. Det står naturligtvis kommunen eller landstinget fritt att skapa en ordning där inkomna synpunkter redovisas en gång per år för fullmäktige.

Möjligheten att lämna en idé, synpunkt eller klagomål bör omfatta alla som på något sätt är berörda av kommunens eller landstingets verksamhet, även de som inte är folkbokförda i kommunen eller i en kommun inom landstinget. En grupp som gynnas av detta är personer utan känd hemvist. Personer utan känd hemvist kan vara hemlösa personer vars bosättning inte går att knyta till en viss kommun, men som sociala myndigheter eller polismyndigheten har kännedom om. År 2011 beräknades 34 039 personer vara hemlösa. En mycket liten del av dessa gick inte att knyta till en viss kommun, 2 154 individer.¹⁸ För att göra synpunktshanteringen tillgänglig anser vi att kommunerna och landstingen även bör ta emot synpunkter i olika format, t.ex. i form av en inspelad film eller motsvarande.

---

¹⁸ Socialstyrelsen, 2012.

Fullmäktiges riktlinjer för e-petitioner

Beslutad av Kommunfullmäktige i Gävle XXXX-XX-XX § X, att gälla fr.o.m. XXXX-XX-XX.

Ändringar införda enligt beslut:
Inga justeringar är beslutade.

Om e-petitioner

1 §

En e-petition är ett initiativ från en individ eller en grupp individer som rör en fråga av allmänt intresse inom kommunens ansvarsområde.

2 §

En e-petition får ställas av en enskild individ eller en grupp som har ett intresse i en fråga som kommunen ansvarar för. Förslaget ska röra en fråga av allmänt intresse och handla om något Gävle Kommun har ansvar för och befogenhet att besluta om.

Förslaget får inte

- innebära myndighetsutövning mot någon enskild eller främst beröra någon enskilds personliga förhållanden,
- behandla samma fråga som har hanterats i en annat e-petition som publicerats under de senaste 6 månaderna,
- innehålla flera olika frågor i samma förslag.

Förslaget får inte heller innehålla kränkande språk eller epiteter, utgöra diskriminering, hets mot folkgrupp eller på annat sätt innehålla uppgifter som enligt lag inte kan publiceras på internet.

Om ett förslag ställs av en grupp av individer ska en vara gruppföreträdare. Den som lämnar en e-petition ska lämna sina kontaktuppgifter.

3 §

Ett förslag som uppfyller bestämmelserna enligt ovan ska öppnas upp för röstning på Gävle Kommuns hemsida. Ett förslag som inte uppfyller bestämmelserna ska avvisas. Förslagsställaren ska informeras om skälen till ett beslut att avvisa förslaget.

Om det endast krävs en mindre justering av förslaget för att det ska kunna publiceras för röstning kan förslaget justeras i dialog med förslagsställaren.

Om att rösta på en e-petition

4 §

Fysiska personer som har ett intresse i en fråga som rör Gävle Kommun får rösta på ett publicerat förslag. Den som röstar på ett förslag ska lämna sitt namn och sina kontaktuppgifter. Det är endast tillåtet att rösta på ett och samma förslag en gång.

Kommentar

Vem som helst som anser sig vara berörd av den fråga som lyfts upp kan rösta.

Endast fysiska personer kan rösta, inte juridiska personer så som företag eller ideella organisationer.

En e-petition kan röra känsliga ämnen där den som röstar kan ha befogade skäl att hålla sin röst hemlig. Det är i dagsläget inte möjligt, även om det skulle kunna vara önskvärt, att skydda identiteten på de som röstat på ett förslag. Den som överväger att rösta eller lämna in en e-petition bör därför informeras om att hans eller hennes namn och kontaktuppgifter blir offentliga och kan begäras ut som en allmän handling.¹

Politisk behandling av e-petitioner

5 §

Om en e-petition får mer än 50 röster under de 60 dagar som följer efter att förslaget har publicerats ska förslaget lämnas för beredning och beslut i den i den nämnd eller beslutande församling som är behörig att besluta i den fråga som förslaget rör.

Kommunstyrelsen eller den kommunstyrelsen bestämmer fattar beslut om hur förslaget ska remitteras och vilken beslutande församling som ska fatta det slutgiltiga beslutet med anledning av förslaget.

---

¹ En bakgrund kring avvägningar kring den enskildes integritet i samband med stödförklaringar finns i DS 2016:2 *Några frågor om offentlighet och sekretess* s. 97-104 samt lagrådsremissen i samma ärende. I regeringens lagrådsremiss avvisas remissinstansens önskemål om att sekretessbelägga stödförklaringar i medborgarförslag och e-petitioner på kommunal nivå.

Beslutet får innebära att nämnden ska samråda eller inhämta synpunkter från en annan nämnd, ett kommunalt bolag eller ett rådgivande organ innan nämnden fattar beslut med anledning av förslaget. I övrigt bestämmer den nämnd som ansvarar för att hantera förslaget hur beredningen av förslaget sker.

När nämnden beslutat med anledning av förslaget ska svaret samt ett protokollsutdrag lämnas till kommunstyrelsen. Kommunstyrelsen ska anmäla sådana beslut till kommunfullmäktige.

Kommentar

Dagens hantering av medborgarförslag i kommunallagen är reglerade i lag och innebär att alla förslag ska väckas av kommunfullmäktige. Fullmäktige beslutar sedan att lämna dessa vidare för beredning. Det innebär att utredning och beredning först ett par veckor efter att förslaget lämnats in. Genom att låta kommunstyrelsen hantera frågan kan hanteringen snabbas upp något.

Vilken nämnd som slutgiltigt ska besluta med anledning av förslaget styrs till stor del av bestämmelser i kommunallagen och hur fördelningen av ansvarsområden ser ut i nämndernas reglementen.

Om e-petitionen rör en fråga som är av principiell beskaffenhet eller annars av större ska alltid beslutet tas av kommunfullmäktige.

6 § Beslut med anledning av en e-petition

Ärenden som lämnats över till nämnden i form av en e-petition ska om möjligt beredas så att nämnden kan fatta beslut inom ett år från att förslaget lämnats för beredning av nämnden. Nämnden ska fortlöpande anmäla de beslut som fattats med anledning av en e-petition till kommunfullmäktige.

Nämnden ska två gånger per år redovisa de e-petitioner som ännu inte avgjorts. Fullmäktige ska informeras om anledning till att ärendena inte har avgjorts och när beslut kan förväntas fattas.

När en nämnd ska fatta beslut med anledning av förslaget bör förslagsställaren underrättas om vid vilket sammanträde förslaget kommer att behandlas.

Nämnden får ge förslagsställaren möjlighet att presentera sitt förslag för nämnden innan nämnden beslutar med anledning av förslaget. Nämnden får även låta den som lämnat in en e-petition att delta i överläggningarna.

När ett förslag tas upp för beslut i kommunfullmäktige ska förslagsställaren erbjudas möjlighet att presentera förslaget.

Kommentar

Bestämmelsen innebär att förslagsställaren ska ges möjlighet att presentera sitt förslag när fullmäktige beslutar med anledning av förslaget.

Om förslaget hanteras av en nämnd bestämmer varje nämnd om förslagsställaren ska få delta i överläggningarna när förslaget behandlas. Det kan här noteras att kommunfullmäktige inte har befogenhet att besluta om utom hur vida någon utomstående ska ges möjlighet att närvara när en kommunal nämnd sammanträder då detta är en fråga exklusiv för nämnden.

Om nämnden väljer att öppna upp för dialog med förslagsställaren kan det ske vid samma sammanträde som nämnden beslutar med anledning av förslaget eller vid en annan tidpunkt nämnden väljer, t ex vid ett tidigare sammanträde.

Förslag som inte når tillräckligt antal röster

7 §

Om ett förslag inte når tillräckligt antal röster ska förslaget stängas för röstning.

Kommentar

Avslutade förslag stängs för röstning efter 60 dagar. Om ett parti, en nämnd eller en förtroendevald tycker att förslaget är bra kan förslaget lyftas upp på annat sätt, t ex i en motion eller på annat sätt initieras för behandling. Efter sex månader kan förslaget åter lyftas i form av en e-petition igen.

Förslag som inte nått tillräckligt antal röster bör, trots att det inte går att rösta på förslagen, vara publicerade så att de medborgare som överväger att lämna in ett förslag kan kontrollera att det inte har hanterats ett snarlikt förslag under de senaste sex månaderna.

§7: Införande av e-petitioner

Delges:
Samtliga nämnder

Dnr 17KS86

Beslut

Kommunfullmäktige beslutar i enlighet med kommunstyrelsens förslag

att e-petitioner ska införas i Gävle kommun under 2017,

att möjligheten att lämna medborgarförslag tas bort när e-petitioner införs,

att uppdra åt kommunstyrelsen att bereda nödvändiga följdbeslut så som riktlinjer för hantering av e-petitioner, revidering av kommunfullmäktiges arbetsordning samt förändringar i kommunstyrelsens och nämndernas reglementen.

Ärendebeskrivning

E-förslag, eller e-petitioner som det ibland kallas, är en ny innovativ form av medborgardialog som införts i flera svenska kommuner och under de senaste åren. Det är ett instrument som kan förbättra medborgardialogen och öka engagemanget bland kommunens invånare. Samtidigt som e-petitioner införs föreslås att möjligheten att lämna medborgarförslag tas bort. Om fullmäktige beslutar i enlighet med detta förslag måste även vissa följdbeslut tas av fullmäktige vid ett senare tillfälle. Det handlar dels om riktlinjer för hur e-petitioner ska fungera samt en revidering av fullmäktiges arbetsordning och nämndernas reglementen.

Inlägg görs av

Åsa Wiklund Lång (S), Elin Lundgren (S), Eiran Cooper (C), Helene Åkerlind (L), Stefan Pettersson (V), Lars Öberg (S), Eva Älander (S), Lars Beckman (M), Måns Montell (M), Jan Myléus (KD), Jörgen Edsvik (S), Roland Nilsson (M), Inger Schörling (MP) och Ahmed Amin (S).

Beslutsunderlag

- Kommunstyrelsen protokoll 2017-03-21 § 57, dnr 293951
- Tjänsteskrivelse – Införande av e-petitioner, dnr 17KS86-1

Justerare			Uppdragsbestyrkande

§205: Ny medlem i gemensam nämnd för företagshälsovård

Delges:

Kommunfullmäktige

Dnr 17KS428

Beslut

Kommunstyrelsen föreslår kommunfullmäktige besluta

att godkänna utökning av den gemensamma nämnden för företagshälsovård mellan Region Gävleborg och Gävle, Bollnäs, Ockelbo, Ovanåkers och Hudiksvalls kommuner med Sandvikens kommun,

att godkänna upprättat förslag till avtal mellan parterna.

Ärendebeskrivning

Kommunfullmäktige beslutade den 16 december 2013 att inrätta en gemensam nämnd för samverkan inom företagshälsovård mellan dåvarande Landstinget Gävleborg och Gävle kommun. Nuvarande parter är sedan tidigare överens om att erbjuda ytterligare kommuner i Gävleborgs län att ansluta sig till nämnden. Sandvikens kommun har nu intresse att delta i den gemensamma nämnden.

Beslutsunderlag

- Tjänsteskrivelse - Ny medlem i gemensam nämnd för företagshälsovård, dnr 17KS428-1
- Bilaga - Gemensam Företagshälsovård Bastjänster, dnr 17KS428-3
- Avtal om samverkan gemensam företagshälsa, dnr 17KS428-2

Justerare			Uppdragsbestyrkande

Kommunstyrelsen

Tjänsteskrivelse – Ny medlem i gemensam nämnd för företagshälsovård

Förslag till beslut

Kommunstyrelsen och Fullmäktige föreslås besluta

att godkänna utökning av den gemensamma nämnden för företagshälsovård mellan Region Gävleborg och Gävle, Bollnäs, Ockelbo, Ovanåkers och Hudiksvalls kommuner med Sandvikens kommun.

att godkänna upprättat förslag till avtal mellan parterna.

Ärendebeskrivning

Kommunfullmäktige beslutade den 16 december 2013 att inrätta en gemensam nämnd för samverkan inom företagshälsovård mellan dåvarande Landstinget Gävleborg och Gävle kommun.

Nuvarande parter är sedan tidigare överens om att erbjuda ytterligare kommuner i Gävleborgs län att ansluta sig till nämnden.

Sandvikens kommun har nu intresse att delta i den gemensamma nämnden.

Beslutsunderlag

Gemensam företagshälsovård Bastjänster

Avtal om samverkan Gemensam företagshälsovård

Expedieras till

Maria Rosén

AVTAL OM SAMVERKAN GEMENSAM FÖRETAGSHÄLSA

Bakgrund

Bollnäs, Gävle, Hudiksvall, Ockelbo och Ovanåkers kommuner samt Region Gävleborg, nedan kallad Regionen, har kommit överens om att från och med den 1 juli 2016 inrätta en gemensam nämnd om samverkan inom företagshälsovård som ankommer på kommunerna och regionen i egenskap av arbetsgivare. Till grund för denna samverkan träffades ett avtal härom. Sedan nu även Sandvikens kommun kommer att ingå i den gemensamma nämnden upphör härvid det tidigare ingångna avtalet mellan Bollnäs, Gävle, Hudiksvall, Ockelbo och Ovanåkers kommuner och Regionen från och med 2017-12-31 och ersätts av detta avtal från och med 2018-01-01.

Då Hudiksvalls kommun har egen anställd FHV-specialistkompetens begränsas antalet anställda som utgör beräkningsgrund för den årliga betalningen till 2300 anställda. Resterande anställda omfattas beräkningsmässigt och insatsmässigt av kommunens egen FHV-personal.

Sandvikens kommun har avtal och kostnader med sin nuvarande leverantör till och med utgången av april 2018. Mot bakgrund härav kommer Sandvikens kommun under 2018 att erlägga avgift till nämnden för tiden 1/5-31/12 2018.

Parterna är överens om att erbjuda ytterligare kommuner i Gävleborgs län att ansluta sig till den gemensamma nämnden. Regionen är värdkommun för nämnden.

Bildandet av en gemensam Företagshälsa har många fördelar. Den huvudsakliga och övergripande målsättningen är att tillskapa en Företagshälsa som nu och framåt ger bästa möjliga stöd för att stärka ett hälsofrämjande perspektiv och arbetssätt inom områdena hälsa och arbetsmiljö.

Andra fördelar som uppnås:

- * Effektivitet och konkurrenskraft – en sammanslagen Företagshälsa skulle medföra en ökad kostnadseffektivitet, inte minst genom en, jämfört med idag, mindre administration och ett bättre resursutnyttjande.*
- * Kompetens – ett ökat underlag möjliggör både en ökad bredd och spets inom kompetens- områden som är av stor betydelse för parterna.*
- * Attraktionskraft – en större Företagshälsa möjliggör fler anställda inom alla yrkesområden, något som har stor betydelse för möjligheten att rekrytera attraktiv kompetens till Företagshälsan.*
- * Kvalitet – en större Företagshälsa har goda möjligheter att i tvärprofessionella former utveckla kvaliteten i tjänster.*
- * Ökad tillgänglighet – en större organisation är mindre sårbar och klarar större produktions- variationer och större sammanhållna uppdrag.*
- * Kontinuitet, långsiktighet och styrning – en egen Företagshälsa har samma mål som sina ägare, vilket möjliggör ett mer kontinuerligt, långsiktigt och tryggt samarbete.*

AVTAL

1 § Samverkan

Med utgångspunkt från vad som redovisats i ovan nämnda beslut ska parterna samverka.

2 § Gemensam nämnd

Samverkan ska genom att en gemensam nämnd enligt 3 kap 3 a § kommunallagen tillsätts av Regionen. Antalet ledamöter från varje deltagande organisation ska vara 2 med 2 ersättare. Dessa utses av respektive Fullmäktige. Vid förfall för en ledamot ska denne ersättas av en ersättare från den organisation som utsett ledamoten. Uppdragen som ordförande och vice ordförande ska för varje mandatperiod växla mellan Regionen och Gävle kommun. Ordförande för 2016 ska utses bland de ledamöter som kommunfullmäktige i Gävle kommun utsett. För samma period utses vice ordförande bland de ledamöter som Regionfullmäktige utsett.

Nämnden ska börja sin verksamhet den 1 januari 2018.

3 § Syftet med samverkan

Syftet med samverkan är att inom ramen för av Parternas givna riktlinjer och med optimalt resursutnyttjande erbjuda Regionen och berörda Kommuners anställda en god företagshälsovård.

4 § Nämndens behörighet och befogenheter

Nämnden ska inom sitt verksamhetsområde ha beslutanderätt i alla ärenden såvida det inte i kommunallagen eller någon annan författning anges att ärendet ska avgöras av fullmäktige.

5 § Reglemente

För nämnden ska gälla reglemente enligt *bilaga 1*.

6 § Finansiering och Budget

Finansieringen av verksamhetens totala kostnader ska ske genom att Parterna årligen till nämnden betalar en av nämnden fastställd summa per anställd och år för ett Basutbud, *bilaga 2*. Antalet anställda beräknas inför varje verksamhetsår och omfattar samtliga anställda, oavsett anställningsform eller anställningsgrad. Nämnden fastställer även en årlig timpriskostnad för varje nyttjad timme. Baserad på den årliga summan omräknad till nyttjandetimmar tecknar respektive ägare en årlig överenskommelse baserad på Basutbudet. Eventuellt underutnyttjande timmar som inte förbrukas under året förfaller. Eventuellt överutnyttjade timmar under året tilläggsfaktureras med den årliga timpriskostnaden.

Utöver den årliga kostnaden äger respektive ägare rätt att mot särskild ersättning avropa ytterligare tjänster (tilläggstjänster).

Budget ska upprättas där kostnader och intäkter balanseras.

7 § Överskott eller underskott

Över och underskott i bokslut delas årligen mellan Region Gävleborg och de medverkande kommunerna. Som fördelningsgrund används det aktuella årets fakturerade antal anställda per medlem i enlighet med § 6 i avtalet.

8 § Lokalisering och resurser

Den gemensamma Företagshälsan skall vara etablerad och kunna erbjuda sina tjänster centralt i varje deltagande organisations område samt på orter i övriga länet efter dialog med Regionen. Det löpande samarbetet och leveranserna sker via geografiskt närbelägna tvärprofessionella team. På förekommen anledning är dock Företagshälsans samtliga kompetenser och tjänster tillgängliga.

9 § Förvaltningschef och samverkansråd

Regiondirektören utser förvaltningschef efter samråd med Nämnden.

Som stöd för förvaltningschefen ska utses ett samverkansråd bestående av respektive parts HR-chef eller motsvarande. Rådets huvudsakliga uppgift är att tillsammans med förvaltningschefen arbeta med långsiktigt gemensamma verksamhetsorienterade strategiska frågor. Rådet har ingen formell beslutsbefogenhet.

10 § Avveckling

Parterna är överens om att mellan sig reglera frågan om kostnadsfördelning vid avveckling av verksamhet i samverkansprojektet.

11 § Informationsskyldighet

Parterna är skyldiga att informera varandra om händelser och förändringar rörande verksamheten, om dessa kan vara av väsentlig betydelse. Nämnden ska även regelmässigt till Regionfullmäktige och respektive Kommunfullmäktige rapportera hur verksamheten utvecklas och hur den ekonomiska ställningen är under budgetåret.

12 § Omförhandling

Part har rätt att påkalla omförhandling av detta avtal om det inträffar omständighet som väsentligen förändrar förutsättningarna för detta avtal.

13 § Avtalstid

Verksamheten ska börja den 1 juli 2016 och pågå till den 31 december 2018 med automatisk förlängning om 4 år i taget. Uppsägning av avtalet med 12 månaders uppsägningstid kan dock ske skriftligen senast den 31 januari i varje ny mandatperiods början.

14 § Tvistelösning

Tvist i anledning av detta avtal ska avgöras av svensk domstol om inte annat avtalats.

Detta avtal är upprättat i sju likalydande exemplar, varav parterna tagit var sitt.

För Region Gävleborg

.....den.....   .....den.....
 .....
 .....

För Bollnäs Kommun

.....den.....   .....den.....
 .....
 .....

För Gävle Kommun

.....den.....   .....den.....
 .....
 .....

För Hudiksvalls kommun

.....den.....   .....den.....
 .....
 .....

För Ockelbo Kommun

.....den.....   .....den.....
 .....
 .....

För Ovanåkers Kommun

.....den.....   .....den.....
 .....
 .....

För Sandvikens Kommun

.....den.....   .....den.....
 .....
 .....

REGLEMENTE FÖR FÖRETAGSHÄLSOVÅRDSNÄMNDEN**Bilaga 1**

Utöver det som föreskrivs om nämnder i kommunallagen gäller bestämmelserna i detta reglemente.

Nämndens verksamhet**§ 1**

Nämnden ska ha hand om de företagshälsovårdsfrågor som ankommer på ägarorganisationerna i egenskap av arbetsgivare.

§ 2

Nämnden ansvarar för

- reformering av nämndens regelbestånd
- de personregister som nämnden för i sin verksamhet och förfogar över

Ekonomisk förvaltning**§ 3**

Nämnden ska ha hand om egendomsförvaltningen inom nämndens verksamhetsområde. Nämnden fastställer årligen avgiften för basutbudet beräknat på en summa per anställd och år. Antalet anställda beräknas per den 1 januari varje år.

Delegering från Regionfullmäktige**§ 4**

Nämnden har beslutanderätten i alla ärenden i den mån det inte anges i kommunallagen eller någon annan författning att ett ärende ska avgöras av fullmäktige.

Ansvar och rapporteringsskyldighet**§ 5**

Nämnden ska se till att verksamheten bedrivs i enlighet med de mål och riktlinjer som fullmäktige har bestämt, de föreskrifter som kan finnas i olika författningar samt bestämmelser i detta reglemente.

Nämnden ska regelmässigt till Regionfullmäktige rapportera hur verksamheten utvecklas och hur den ekonomiska ställningen är under året budgetåret. Nämnden ska också enligt avtalet rapportera till respektive ägarorganisation.

Sammansättning**§ 6**

Nämnden består av 2 ledamöter och 2 ersättare från varje deltagande organisation.

Ersättarnas tjänstgöring

§ 7

Om en ledamot är förhindrad att inställa sig till ett sammanträde eller att vidare delta i ett sammanträde ska en ersättare tjänstgöra i ledamotens ställe.

En ledamot som inställer sig under ett pågående sammanträde har rätt att tjänstgöra även om en ersättare har trätt in i ledamotens ställe.

Om inte ersättarna väljs proportionellt ska ersättarna tjänstgöra enligt den av fullmäktige mellan dem bestämda ordningen.

En ersättare som har börjat tjänstgöra har dock alltid företräde oberoende av turordningen. Om styrkebalansen mellan partierna därigenom påverkas får en ersättare som inställer sig under pågående sammanträde träda in i stället för en ersättare som kommer längre ner i ordningen.

En ledamot eller en ersättare som har avbrutit sin tjänstgöring på grund av jäv i ett ärende får åter tjänstgöra, sedan ärendet har handlagts.

En ledamot som har avbrutit tjänstgöringen en gång under ett sammanträde på grund av annat hinder än jäv, får åter tjänstgöra om ersättarens inträde har påverkat styrkebalansen mellan partierna.

Ersättare som inte tjänstgör får närvara vid sammanträdet och har rätt att delta i överläggningarna och få sin mening antecknad i protokollet.

Inkallande av ersättare

§ 8

En ledamot som är förhindrad att delta i ett sammanträde eller i en del av ett sammanträde, ska snarast anmäla detta till nämndens sekreterare eller någon annan anställd vid nämndens kansli som kallar ersättare. Den ersättare kallas som står i tur att tjänstgöra och som inte redan kallats in.

Ersättare för ordföranden

§ 9

Om varken ordföranden eller vice ordföranden kan delta i ett helt sammanträde eller i en del av ett sammanträde fullgör den till åldern äldste ledamoten ordförandens uppgifter.

Om ordföranden på grund av sjukdom eller av annat skäl är hindrad att fullgöra uppdraget för en längre tid får nämnden utse en annan ledamot att vara ersättare för ordföranden. Ersättaren fullgör ordförandens samtliga uppgifter.

Sammanträdena

Tidpunkt

§ 10

Nämnden ska för varje kalenderår upprätta en plan över sina sammanträden.

Kallelse

§ 11

Ordföranden ansvarar för att kallelse utfärdas till sammanträdena.

Kallelsen ska vara skriftlig och innehålla uppgift om tid och plats för sammanträdet.

Kallelsen ska på ett lämpligt sätt tillställas varje ledamot och ersättare samt annan förtroendevald som får närvara vid sammanträdet, i god tid före sammanträdesdagen.

Kallelsen bör åtföljas av föredragningslista. Ordföranden bestämmer i vilken utsträckning handlingar som tillhör ett ärende på föredragningslistan ska bifogas kallelsen.

I undantagsfall får kallelse ske på annat sätt.

När varken ordföranden eller vice ordföranden kan kalla till sammanträde ska den till åldern äldste ledamoten göra detta.

Justering av protokoll

§ 12

Protokollet justeras av ordföranden och en ledamot.

Nämnden kan besluta att en paragraf i protokollet ska justeras omedelbart. Paragrafen bör redovisas skriftligt innan nämnden justerar den.

Reservation

§ 13

Om en ledamot har reserverat sig mot ett beslut och ledamoten vill motivera reservationen ska ledamoten göra det skriftligt. Motiveringen ska lämnas före den tidpunkt som har fastställts för justering av protokollet.

Om nämnden beslutar att omedelbart justera denna paragraf i protokollet som reservationen avser, ska motiveringen dock lämnas så snart det kan ske och senast under den sammanträdesdag då beslutet fattades.

Särskilt yttrande

§ 14

Ledamot som vill lämna ett särskilt yttrande till protokollet ska anmäla detta innan sammanträdet avslutas och lämnas inom de tidsfrister som gäller för skriftlig reservation.

Delgivning

§ 15

Delgivning med nämnden sker med ordföranden eller annan anställd som nämnden bestämmer.

Undertecknande av handlingar

§ 16

Ordningen för undertecknande av avtal, andra handlingar och skrivelser i nämndens namn beslutas av nämnden.

KOMMENTARER TILL REGLEMENTE FÖR FÖRETAGSHÄLSOVÅRDSNÄMNDEN

Nämndens verksamhet

§ 1

Nämnden ska ansvara för den företagshälsovård som åligger respektive ägare i egenskap av arbetsgivare

Avtalet mellan Parterna om samverkan säger att den gemensamma nämnden ska utse förvaltningschefen för verksamheten.

§ 2

Varje nämnd har ett ansvar att verka för regelformering och regelförenkling inom sitt verksamhetsområde.

Ekonomisk förvaltning

§ 3

Enligt 6 kap 4 § p 2 KL åligger det Regionstyrelsen att ha hand om den ekonomiska förvaltningen. Begreppet ekonomisk förvaltning omfattar både medelsförvaltning och egendomsförvaltning. Egendomsförvaltningen kan enligt 6 kap 5 § KL helt eller delvis läggas på en annan nämnd än styrelsen.

Delegering från regionfullmäktige

§ 4

Fullmäktige får delegera alla ärenden till nämnderna i den mån det inte anges i kommunallagen eller någon annan författning att ett ärende ska avgöras av fullmäktige (prop. 1990/91:117 s 48).

Ansvar och rapporteringsskyldighet

§ 5

Föreskriften i första stycket motsvarar bestämmelserna i 6 kap 7 § KL som markerar nämndernas ansvar för verksamheten.

Hur nämnden konkret ska se till att den får den information den behöver för att fortlöpande kunna kontrollera verksamheten bestämmer den själv. Kontrollformerna kan ske genom t ex rapporter, informationsmöten och inspektioner på institutioner.

Verksamhetskontrollen avser inte enbart fullmäktiges mål och riktlinjer för verksamheten och de föreskrifter som kan finnas för verksamheten i lagstiftning utan även sådant som hänger samman med ekonomi, budgetering och annat som är föremål för revisorernas granskning.

Möjligheterna till ökad delegering ställer större krav på verksamhetsredovisningar. Både beträffande fullmäktigedelegering (3 kap 10 § första stycket KL) och finansbemyndigande (3 kap 12 § KL) ska nämnderna enligt 3 kap 15 § redovisa till fullmäktige hur de fullgjort sina uppdrag. Av förarbetena (prop. 1990/91:117 s 48 och 160) framgår att syftet med rapporteringsskyldigheten är att ge fullmäktige ett uppföljningsinstrument. Regeln får särskild betydelse i ett målstyrt system. Återredovisningen har betydelse som underlag för hur fullmäktige kan utöva sin styrning av verksamheten.

Av specialmotiveringen (prop. 1990/91:117 s 160) följer att rapporteringen avser en redovisning av hur fullmäktiges beslut om verksamheten som sådan har efterlevts och inte någon traditionell anmälan av hur enskilda ärenden handlagts.

Bestämmelsen i 3 kap 15 § KL ställer inte något krav på formerna för redovisningen. Det ankommer på fullmäktige att besluta om omfattningen av redovisningen och formerna för denna. Här ingår även hur ofta redovisningen ska äga rum.

Denna rapporteringsskyldighet måste hållas isär från årsredovisningen i 8 kap KL även om den handlar om en form av begränsad förvaltningsredovisning.

Rapporterna bör ske regelmässigt.

Uppföljningen kan ske på olika sätt. Man kan göra delårsbokslut eller tertialbokslut. Härigenom får man en ekonomisk uppföljning som kan kompletteras med en verksamhetsmässig.

Eftersom nämnden är en gemensam nämnd för ingående kommuner/regionen ska rapportering även ske till respektive Kommunfullmäktige.

Nämndernas arbetsformer

Sammansättning

§ 6

Antalet ledamöter i nämnden bestämmer det samverkande regionen/kommuner. För att en nämnd ska anses gemensam ska var och en av de samverkande parterna ha valt minst en ledamot och en ersättare bland sina egna valbara till nämnden. Genom kravet på representation säkras det politiska inflytandet i nämnden. Antalet ersättare ska dessutom vara lika stort som antalet ledamöter.

Ersättarnas tjänstgöring

§ 7

Enligt 6 kap 10 § KL ska fullmäktige besluta om ersättarnas tjänstgöring.

Första stycket överensstämmer med vad som gäller för fullmäktige. Bestämmelsen innebär att ordinarie ledamot har företräde till att delta i ett sammanträde framför en ersättare. En ledamot som kommer för sent till ett sammanträde har därför rätt att tjänstgöra även om en ersättare har trätt in. Detta regleras i andra stycket.

I tredje stycket regleras den ordning i vilken ersättarna ska tjänstgöra. Enligt 6 kap 9 § andra stycket KL ska fullmäktige om inte ersättarna väljs proportionellt bestämma i vilken ordning ersättarna ska tjänstgöra.

Om ersättarna har utsetts vid proportionellt val gäller särskilda regler i lagen om proportionellt valsätt.

Bestämmelsen om ersättarens företräde i fjärde stycket motsvarar vad som gäller för fullmäktige i 5 kap 13 § andra stycket KL. Om en sådan ordning leder till partiväxling gäller att en ersättare som kommer för sent till sammanträdet men som står före tjänstgörande ersättare i turordning får träda in.

Femte stycket motsvarar vad som gäller för fullmäktige.

Om en ersättare finns närvarande får en nämnd inte sammanträda med "luckor" även om en ersättare från annat parti eller motsatta blocket måste inkallas. För att undvika partiväxling föreskrivs i sjätte stycket en regel som gör det tillåtet för ledamot som avbrutit sin tjänstgöring på grund av annat hinder än jäv åter får tjänstgöra när hindret inte längre finns. Bestämmelsen gäller om ersättarens inträde leder till partiväxling och får endast tillämpas vid ett tillfälle under ett sammanträde.

Den lagstadgade närvarorätten för icke tjänstgörande ersättare regleras i 6 kap 11 § KL. Enligt paragrafen följer vidare att fullmäktige ska besluta i vilken utsträckning ska ha rätt att delta i överläggningarna och få sin mening antecknad i protokollet. Det regleras i sjunde stycket.

Inkallande av ersättare

§ 8

Formerna för inkallande av ersättare regleras inte i kommunallagen.

Ersättare för ordföranden

§ 9

I 6 kap 16 § KL föreskrivs att fullmäktige ska meddela föreskrifter om vem som ska fullgöra ordförandens uppgifter när varken ordföranden eller en vice ordförande kan tjänstgöra. I första stycket har den till levnadsåldern äldste ledamoten tillagts uppgiften att alltid fungera som tillfällig ordförande när samtliga i presidiet är hindrade att sköta ordförandeskapet.

I andra stycket regleras vad som gäller om ordföranden på grund av sjukdom eller dylikt är hindrad att sköta uppdraget som ordförande en längre tid. Bestämmelsen avser att förhindra att den politiska ledningen i styrelsen ändras. Styrelsen får utse en annan ledamot att vara ersättare för ordföranden. Ersättarens uppgifter omfattar inte bara de uppgifter som ordföranden har vid sammanträdena med styrelsen utan även de som ordföranden har att sköta mellan sammanträdena.

Justering

§ 12

Bestämmelserna om justering av protokollet återfinns i 6 kap 30 § KL. Justeringen av en gemensam nämnds protokoll ska tillkännages på var och en av de samverkande kommunernas och Regionens anslagstavlor. Tillkännagivandet behöver inte införas i någon tidning.

DEN GEMENSAMMA FÖRETAGSHÄLSANS BASUPPDRAG.

Bilaga 2

Företagshälsovårdens (FHV) basuppdrag utgår från Arbetsmiljölagens krav riktade till arbetsgivaren:

Arbetsmiljölagen Kap 3 § 2c

”Arbetsgivaren skall svara för att den företagshälsovård som arbetsförhållandena kräver finns att tillgå. Med företagshälsovård avses en oberoende expertresurs inom områdena arbetsmiljö och rehabilitering. Företagshälsovården skall särskilt arbeta för att förebygga och undanröja hälsorisker på arbetsplatser samt ha kompetens att identifiera och beskriva sambanden mellan arbetsmiljö, organisation, produktivitet och hälsa.”

FHV ska som en professionellt och partsmässigt oberoende expertresurs kunna erbjuda insatser inom medicin/hälsa, teknik och beteendevetenskap i samverkan. Genom att bistå chefer och medarbetare (insatser riktade mot individ, grupp, organisation och samhälle) verkar FHV för att främja hälsa, förebygga ohälsa och därigenom verka för en god arbetsmiljö i organisationen så att verksamhetens mål kan uppnås. Landstingets/kommunernas FHV har som uppdrag att bistå chefer och medarbetare att;

- Identifiera och beskriva sambanden mellan arbetsmiljö, hälsa och produktivitet på organisation, grupp och individnivå
- Bedriva arbetet enligt de värderingar som finns i arbetsmiljölagen, arbetsrättslig lagstiftning och avtal och företagshälsovårdens branschetiska riktlinjer
- Tillämpa metoder och tekniker som grundar sig på objektivitet, vetenskap och beprövad erfarenhet samt verkar för att ny kunskap och nya metoder används
- Arbeta konsultativt med att erbjuda kompletterande stöd till den sakkunskap och arbetsmiljöansvar som finns inom organisationen rörande förebyggande hälso- och arbetsmiljöarbete och arbetsinriktad rehabilitering.
- Utifrån ett helhetsperspektiv på hälsa och arbetsmiljö erbjuda tvärprofessionella bedömningar, åtgärdsförslag och tjänster
- Vara en strategisk resurs inom arbetsmiljöområdet för chefer och ledningsgrupper på alla nivåer för att på så sätt bidra till att dessa aspekter vävs in övrig verksamhetsplanering och uppföljning.
- Samverka och samarbeta med övriga aktörer såsom Försäkringskassan, Arbets- och miljömedicin och annan Arbetslivsforskning, Primärvården och andra aktörer för att säkerställa att förebyggande insatser mot ohälsa utvecklas på ett vetenskapligt, ändamålsenligt och effektivt sätt.

FHV:s kompetens är given vid organisationsutveckling och förändringar och ska bidra med kunskaper om hur förändringarna påverkar arbetsmiljön och hälsan. FHV bidrar därigenom till att nödvändiga förändringar kan genomföras på ett så bra sätt som möjligt.

FHV:s kompetens krävs som regel också vid planering av nya lokaler, anordningar och arbetsmetoder, vid upphandlingar och inköp av maskiner, utrustning och produkter.

FHV:s specifika kompetens skall på ett naturligt sätt ingå i planerings-, och uppföljningsprocessen, inte bara till enstaka tjänster. På så sätt kan kvaliteten i hälso- och arbetsmiljöarbetet säkras över tiden. Då ökar också möjligheten att tidigt upptäcka tidiga tecken på ohälsa och främja det friska.

Bastjänsteutbud för den gemensamma Företagshälsan - det exakta bastjänsteutbudet och prioriteringar fastställs årligen i dialog med respektive ägarorganisation.

- Strategiskt övergripande Systematiskt arbetsmiljöarbete, att bistå arbetsgivaren att integrera hälso- och arbetsmiljöfrågorna i övrig verksamhetsplanering, verksamhetsstyrning och verksamhetsuppföljning)
- Operativt Systematiskt arbetsmiljöarbete (nulägesbeskrivningar/mätningar åtgärder/insatser, resultat mm)
- Chefs- och ledarstöd
- Chefshandledning enskilt och i grupp
- Rådgivning och vägledning inom hela hälso- och arbetsmiljöområdet för chefer, HR och medarbetare
- Utbildning och information inom hälso- och arbetsmiljöområdet
- Hälsofrämjande arbete
- Lagstadgade medicinska undersökningar och tekniska kontroller
- Partsmässigt överenskomna medicinska undersökningar eller kontroller
- Arbetslivsinriktad rehabilitering och arbetsanpassning
- Utredande/kartläggande samtal på individnivå
- Alkohol- och drogprevention samt alkohol- och drogtester
- Arbetsförmågeutredningar/bedömningar
- Arbetslagsutvecklings-, grupputvecklings-, Organisationsutvecklingsinsatser
- Konflikthantering
- Krishantering

§207: Taxa vid utlämnande av kopior och avskrifter av allmänna handlingar

Delges:

Kommunfullmäktige

Dnr 16KS308

Beslut

Kommunstyrelsen beslutar enligt ordförandens förslag till beslut att föreslå kommunfullmäktige

att anta förslaget till taxa för utlämnande av kopior och avskrifter av allmänna handlingar,

att taxan ska gälla från och med 2018-01-01,

att tidigare taxa enligt fullmäktiges beslut 1995-12-18 § 239 upphör att gälla 2017-12-31.

Ärendebeskrivning

Enligt offentlighetsprincipen ska kommunala myndigheter och kommunala bolag vid förfrågan lämna ut kopior på allmänna handlingar (OSL 2 kap § 3). Vid utlämnande av kopior får en kommun, om fullmäktige har fastställt en taxa, ta ut avgift för att täcka vissa delar av de kostnader som är förknippade med att ta fram handlingen. Kommunledningskontoret har utarbetat ett förslag på revidering av den taxa som kommunfullmäktige tidigare beslutat om (1995-12-18 § 239). Förslaget tydliggör vad som gäller vid utlämnande av handlingar digitalt och vad som gäller vid inskanning av papperskopior. Förslaget har lämnats på remiss och arbetats om i vissa delar inför kommunstyrelsens och kommunfullmäktiges behandling.

Inlägg i ärendet

Jörgen Edsvik (S).

Beslutsunderlag

- Tjänsteskrivelse - Taxa för utlämnande av kopior av allmänna handlingar, dnr 16KS308-11
- Förslag till taxa för utlämnande av kopior och avskrifter av allmänna handlingar, dnr 16KS308-12
- Yttrande från Socialnämnden - Avgifter för kopior och utskrifter av allmänna handlingar, dnr 16KS308-10
- Yttrande från Kultur- och fritidsnämnden - Avgifter för kopior och avskrifter av allmänna handlingar, dnr 16KS308-9

Justerare			Uppdragsbestyrkande

Kommunstyrelsen

Sammanträdesdatum 2017-10-24

- Protokollsutdrag från Samhällsbyggnadsnämnden - förslag till taxa för utlämnande av allmän handlingar, dnr 16KS308-8
- Protokollsutdrag från Näringslivs- och arbetsmarknadsnämnden - Förslag till taxor för utlämnande av allmänna handlingar, dnr 16KS308-7
- Protokollsutdrag från Utbildningsnämnden - förslag till taxa för utlämnande av kopior på allmänna handlingar, dnr 16KS308-6
- Protokollsutdrag och handling från Omvårdnadsnämnden 2017-08-31 § 135, dnr 16KS308-5
- Yttrande från AB Gavlegårdarna - Taxa för utlämnande av kopior, dnr 16KS308-4

Justerare			Uppdragsbestyrkande

Kommunstyrelsen

Tjänsteskrivelse – Taxa vid utlämnande av kopior och avskrifter av allmänna handlingar

Förslag till beslut

Kommunstyrelsen föreslår kommunfullmäktige besluta

att anta förslaget till Taxa för utlämnande av kopior av allmänna handlingar,

att taxan ska gälla från 2018-01-01,

att tidigare taxa enligt fullmäktiges beslut 1995-12-18 § 239 upphör att gälla 2017-12-31.

Ärendebeskrivning

Enligt offentlighetsprincipen ska kommunala myndigheter och kommunala bolag vid förfrågan lämna ut kopior på allmänna handlingar (OSL 2 kap § 3). Vid utlämnande av kopior får en kommun, om fullmäktige har fastställt en taxa, ta ut avgift för att täcka vissa delar av de kostnader som är förknippade med att ta fram handlingen. Kommunledningskontoret har utarbetat ett förslag på revidering av den taxa som kommunfullmäktige tidigare beslutat om (1995-12-18 § 239). Förslaget tydliggör vad som gäller vid utlämnande av handlingar digitalt och vad som gäller vid inskanning av papperskopior. Förslaget har lämnats på remiss och arbetats om i vissa delar inför kommunstyrelsens och kommunfullmäktiges behandling.

Beslutsunderlag

Tjänsteskrivelse - Taxa vid utlämnande av kopior och avskrifter av allmänna handlingar

Förslag till taxa vid utlämnande av kopior och avskrifter av allmänna handlingar

Remissvar och protokoll från Samhällsbyggnadsnämnden

Remissvar och protokoll från Kultur- och fritidsnämnden

Remissvar och protokoll från Socialnämnden

Remissvar och protokoll från Utbildningsnämnden

Remissvar och protokoll från Näringsliv- och arbetsmarknadsnämnden

Remissvar och protokoll från Omvårdnadsnämnden

Beslutet skickas till

Kommunens nämnder och bolag

[Dnr]

Förslag till taxa för utlämnande av kopior och avskrifter av allmänna handlingar

Beslutad av Kommunfullmäktige i Gävle XXXX-XX-XX § X, att gälla fr.o.m. XXXX-XX-XX.

Ändringar införda enligt beslut:
Inga justeringar är beslutade.

Allmänt om uttag av avgifter

1 §

Kommunens nämnder och bolag ska tillämpa denna taxa då de efter begäran lämnar ut kopior, avskrifter eller utskrifter av allmänna handlingar.

Kommentar

Allmänheten har rätt att utan avgift ta del av allmänna handlingar på plats hos en kommun eller ett kommunalt bolag. När någon önskar en kopia en allmän handling har kommunen dock rätt att ta ut en avgift. För att nämnder och bolag ska kunna ta ut avgifter som inte är särskilt föreskrivna i lag krävs att kommunfullmäktige har fastställt en taxa. Taxan ska tillämpas av samtliga kommunens nämnder och de kommunala bolag som enligt OSL 2 kap § 3 ska tillämpa tryckfrihetsförordningens bestämmelser om allmänna handlingar.

Syftet med paragrafen är att klargöra vilka som omfattas av taxan och när den ska tillämpas.

2 §

Kommunens nämnder och bolag ska, om det inte innebär ett omfattande merarbete eller om det finns andra hinder, tillhandahålla kopior på allmänna handlingar elektroniskt över e-post eller annan digital lösning.

Kommentar

Syftet med paragrafen är att tydliggöra att kommunen i första hand ska välja digitala kanaler vid utlämnande av allmänna handlingar. Detta för att främja digitala arbetssätt och en god service.

Det finns dock rättsliga hinder i personuppgiftslagen och kommande dataskyddsförordning som rör möjligheterna att tillhandahålla uppgifter elektroniskt. En myndighet är enligt tryckfrihetsförordningen 2 kap § 13 inte skyldig att lämna ut handlingar i annan form än utskrift på papper om det inte är särskilt föreskrivet i lag. En konsekvens av att av detta är att handlingar som innehåller uppgifter som skyddas av sekretess eller där hanteringen av uppgifterna begränsas av kommande dataskyddsförordning eller nuvarande personuppgiftslagstiftning ibland bara kan lämnas ut som utskrift på papper. En bedömning av möjlighet att lämna ut handlingarna digitalt måste därför göras vid varje utlämnande. Det kan också finnas praktiska skäl som talar för ett utlämnande på papper.

I vissa fall är det inte heller möjligt att tillhandahålla en kopia på en allmän handling på papper. I dessa fall ska den som begär ut handlingen erbjudas att läsa handlingen på stället. Bestämmelser om detta finns i tryckfrihetsförordningen 2 kap § 13, där det framgår att en myndighet inte är skyldig att framställa kopia av karta, ritning, bild eller annan i tryckfrihetsförordningen 2 kap 3 § första stycket avsedd upptagning om svårighet möter och handlingen kan tillhandahållas på stället.

3 §

Avgifter ska inte utav stat, kommun, region- eller landsting, kommunalförbund samt hel- eller delägda kommunala bolag.

Avgift tas inte heller ut av de som i egenskap av part berörs av det ärende som handlingarna hör. Inte heller tas avgift ut av lokal personalorganisation eller av massmedia.

Avgiftsfrihet enligt det andra stycket gäller för en (1) kopia av den aktuella handlingen.

Kommentar

Avgiftsfriheten enligt första stycket syftar till att förenkla utbytet av uppgifter mellan myndigheter. Avgiftsfriheten gäller inte elever och studenter knutna till kommuner, högskolor och universitet.

Prislista

4 §

När avgifter tas ut enligt bestämmelserna i § 1-3 ska följande prislista tillämpas:

Elektroniska kopior

Dokument som redan är elektroniskt lagrade och översänds som digitala kopior ska tillhandahållas utan kostnad.

Dokument som finns lagrade på papper och som behöver skannas in för att kunna översändas elektroniskt följer prislistan nedan:

1-9 sidor: utan kostnad.

10 sidor: 50 kr.

11 sidor eller mer: 50 kronor för första 10 sidorna, därefter 2 kronor per sida.

Inskanning av en dubbelsidig sida räknas som två sidor vid avgiftsuttag.

Papperskopior

1-9 sidor (svartvit, A4): gratis

10 sidor (svartvit, A4): 50 kronor

11 och fler sidor (svartvit, A4): 50 kronor för första 10 sidorna.

Därefter 2 kronor per sida.

För färgkopior tillämpas samma avgifts som vid svartvita kopior, dock 4 kronor per sida vid uttag om 11 sidor eller mer.

Kopiering av dubbelsidig sida räknas som två sidor vid avgiftsuttag.

Andra medier

Kopia på foto, karta, ritning eller motsvarande för utlämnande på usb-minne eller cd/dvd: 25 kronor per bild samt tillkommande kostnad för lagringsmedium (USB-minne/CD/DVD)

Kopia på videoupptagning, ljudupptagning eller mikrofilm: 125 kronor per påbörjad fjärdedels arbetstimme (15 min).

Kopior på andra medier och format än A4 fastställs av utlämnande myndigheten enligt självkostnadsprincipen.

Kommentar

Bestämmelserna om andra medier tillämpas i de fall ett utlämnande sker på andra medier än papperskopior. Myndigheter och bolag är dock inte skyldiga att tillhandahålla kopior på allmänna handlingar i andra former än utskrift på papper eller avskrift (TF 2 kap 13 §). Bestämmelserna ovan gäller alltså när myndigheten eller bolaget väljer att tillhandahålla handlingar på detta sätt.

Vid utlämnande på ett fysiskt digitalt lagringsmedium, t ex USB-sticka, cd/dvd eller motsvarande, är det lämpligt att lagringsmediet av säkerhetsskäl tillhandahållas av den utlämnande myndigheten/bolaget.

Avgift för avskrift, bestyrkta avskrifter och bestyrkta kopior

Avskrift av allmän handling: 125 kronor per påbörjad fjärdedels arbetstimme.

Bestyrkt avskrift: 125 kronor per påbörjad fjärdedels arbetstimme (15 min)

Bestyrkt kopia: 2 kronor per kopia, dock lägst 50 kronor.

Begäran om utdrag ur allmän handling jämföras med avskrift enligt ovan.

Fax

Översändelser av kopior på allmänna handlingar via fax följer prislista för papperskopior.

Porto

Om handlingen skickas med post, bud eller likande förmedling ska ersättning tas ut för portokostnad om försändelsen väger mer än 20 gram samt för eventuell postförskottsavgift eller annan kostnad som uppstår.

Avgifter i vissa särskilda fall

5 §

Taxa får i vissa fall fastställas enligt särskilt beslut.

Avgift får också i vissa fall tas ut från första sidan.

Kommentar

Vid omfattande eller särskilt komplexa uttag kan en tillämpning av ovanstående taxa innebära en oskäligt hög eller låg avgift som inte överensstämmer med de kostnader som är förknippad med framställningen av kopiorna. Taxa får i dessa fall fastställas enligt särskilt beslut. Självkostnadsprincipen ska gälla även vid ett sådana beslut.

För att stävja ett missbruk med återkommande förfrågningar under avgiftsnivån om 9 sidor är det också möjligt att i vissa fall besluta om att ta ut en avgift från första sidan.

Från: "Kommunstyrelsen (e-post)" <kommunstyrelsen@gavle.se>
Till: "Platina-KS (e-post)" <platina-ks@gavle.se>
Ärende: VB: Remiss Dnr 16KS308
Datum: 2017-08-11 10:34:10

Från: Lennmalm, Lars
Skickat: den 11 augusti 2017 09:16
Till: Kommunstyrelsen (e-post) <kommunstyrelsen@gavle.se>
Ämne: Remiss Dnr 16KS308

Remiss avseende förslag till taxa för utlämnande av kopior på allmän handling

AB Gavlegårdarna avstår att lämna synpunkter på förslag till taxa enligt ovan.

Med vänlig hälsning

AB Gavlegårdarna

Lars Lennmalm | VVD | 026-17 27 08 | 070-517 81 21
AB Gavlegårdarna | Box 456 | 801 06 Gävle | www.gavlegardarna.se
Besöksadress | Utanvindsvägen 1 Gävle
[Visa på karta](#)

Delges:
Kommun-
styrelsen,
Diariet, KLK.
Kommun-
styrelsen
@gavle.se

§ 135

Dnr 17ON226

Remiss – Förslag till taxa för utlämnande av kopior på allmänna handlingar, dnr 16KS308

Beslut

- Att anta förvaltningens förslag till yttrande som sitt eget, samt
Att föreslå att förslaget till taxa för utlämnande av kopior av allmänna
handlingar omarbetas utifrån inkomna synpunkter och därefter på nytt går
ut på ett remissförfarande.

Anna
Axlund

Eva
Molarin

Ärendebeskrivning

Omvårdnadsnämnden har anmodats yttra sig i ärende, "Förslag till taxa för utlämnande av kopior av allmänna handlingar", 16KS308, skriven av Petter Bergå, utredare administrativa avdelningen på kommunledningskontoret. Enligt offentlighetsprincipen ska kommunala myndigheter och kommunala bolag (OSL 2 kap § 3) vid förfrågan lämna ut kopior på allmänna handlingar. Vid utlämnandet av kopior får en kommun eller myndighet ta ut avgift för kopiering. Kommunledningskontoret har utarbetat ett förslag på revidering av den taxa som kommunfullmäktige tidigare beslutat om (1995-12-18, § 239).

Beslutsunderlag

Yttrande, daterat 2017-08-21, dnr 17ON226.

Remissmissiv med tillhörande förslag till taxa för utlämnande av kopior av allmänna handlingar, 2017-06-09, dnr 16KS308.

Justerare

Utdragsbestyrkande

Handwritten signatures and initials: A1, KA, and a large signature dated 170908/DW.

Yttrande

Handläggare
Anna Axlund
Tfn 026-17 91 58
anna.m.axlund@gavle.se

Omvårdnadsnämnden

Yttrande angående förslag till taxa för utlämnande av kopior av allmänna handlingar, dnr 16KS308

Förslag till beslut

Att anta förvaltningens förslag till yttrande som sitt eget, samt
Att föreslå att förslaget till taxa för utlämnande av kopior av allmänna handlingar omarbetas utifrån inkomna synpunkter och därefter på nytt går ut på ett remissförfarande.

Ärendebeskrivning

Omvårdnadsnämnden har anmodats yttra sig i ärende, "Förslag till taxa för utlämnande av kopior av allmänna handlingar", 16KS308, skriven av Petter Bergå, utredare administrativa avdelningen på kommunledningskontoret.

Enligt offentlighetsprincipen ska kommunala myndigheter och kommunala bolag (OSL 2 kap § 3) vid förfrågan lämna ut kopior på allmänna handlingar. Vid utlämnandet av kopior får en kommun eller myndighet ta ut avgift för kopiering.

Kommunledningskontoret har utarbetat ett förslag på revidering av den taxa som kommunfullmäktige tidigare beslutat om (1995-12-18, § 239).

Yttrande

Specifika synpunkter på förslaget

§ 1 och § 3 – Allmänt om uttag av avgifter

Allmänheten har rätt att utan avgift ta del av allmänna handlingar på plats hos en kommun eller ett bolag. När någon önskar en kopia på en allmän handling har kommunen rätt att ta ut en avgift. För att nämnder och bolag ska kunna ta ut dessa avgifter krävs att kommunfullmäktige har en fastställd taxa.

Någon avgift får dock inte tas ut av stat, kommun, region- eller landsting, kommunalförbund samt hel- eller delägda kommunbolag, lokal personalorganisation eller av massmedia. Inte heller ska avgift tas ut av de som i egenskap av part berörs av det ärende som handlingarna hör.

Detta finns väl beskrivet under § 1 och § 3.

§ 2 – Allmänt om uttag av avgifter

Vad är den faktiska innebörden och meningen med denna paragraf?

Hur stämmer detta överens med det som framgår i § 4 och avgift för elektroniska kopior?

Här är det önskvärt med förtydliganden.

§ 4 - Prislista

Prissättningen av färgkopia A4 är i förslaget angett till 4 kr per sida.

Det framgår inte om denna kostnad är detsamma oavsett antalet, vilket skulle innebära att avgiften för 10 st svartvita A4 blir 50 kronor och avgiften för 10 st färg A4 blir 40 kronor.

Rent generellt så är det önskvärt att prislistan framställs på ett tydligare och mer konkret sätt.

Sammanfattande synpunkter

Förutom de specifika synpunkter som Omvårdnad Gävle lyft på förslaget enligt ovan, så saknas en analys av konsekvenserna av införandet och tillämpningen av en taxa.

- Hur skall administrationen och den praktiska hanteringen av uttaget av avgifterna gå till?
- Vad är de förväntade ekonomiska konsekvenserna?
- Måste taxan tillämpas av samtliga nämnder och bolag eller kan den tillämpas vid behov av de som ser att det inte finns en större efterfrågan på kopior och avskrifter av allmänna handlingar? (se § 1)?

Vi finner det sannolikt att kostnaderna för att administrera detta blir högre än vad intäkterna skulle bli för de nämnder och bolag där efterfrågan av kopior och avskrifter är låg.

Annmarie Sandberg
Förvaltningschef
Omvårdnad Gävle

Utbildningsnämnden
Sammanträdesdatum 2017-09-13

§ 86 Remiss - Förslag till taxa för utlämnande av kopior på allmänna handlingar

Dnr: 17UN170
Delges: Kommunstyrelsens diarium

Beslut

Utbildningsnämnden beslutar att anta Utbildning Gävles yttrande som sitt eget.

Ärendebeskrivning

Enligt offentlighetsprincipen ska kommunala myndigheter och kommunala bolag (OSL 2 kap § 3) vid förfrågan lämna ut kopior på allmänna handlingar. Vid utlämnande av kopior får en kommun eller myndighet ta ut avgift för kopieringen. Kommunledningskontoret har utarbetat ett förslag på revidering av den taxa som kommunfullmäktige tidigare beslutat om (1995-12-18 § 239).

Utbildning Gävle anser att de kommentarer som finns i förslaget bör kvarstå i bestämmelserna så att det enkelt går att tolka de olika paragrafernas innebörd. Utbildning Gävle anser vidare att förslaget i sin helhet är väl genomarbetat och att såväl § 2 som § 3 på ett bra sätt möter det moderna samhällets förväntningar. I yttrandet föreslås ett kompletterande fjärde stycke i § 3 samt en förtydligande kommentar kring det första stycket i paragrafen. Ett förtydligande efterfrågas också i § 5. I yttrandet omnämns även att det praktiska arbetet med utlämnande av allmän handling i Gävle kommun kan stärkas och ytterligare förbättras med hjälp av samordning av rutiner ifrån kommunledningskontor.

Beslutsunderlag

Remisshandlingar från Kommunledningskontoret - Förslag till taxa för utlämnande av kopior på allmänna handlingar, yttrande från Utbildning Gävle samt tjänsteskrivelse med förslag till beslut.

Justerare			Uppdragsbestyrkande

Utbildningsnämnden

Tjänsteskrivelse – Remiss – Förslag till taxor för utlämnande av allmänna handlingar

Förslag till beslut

Utbildningsnämnden beslutar att anta Utbildning Gävles yttrande som sitt eget.

Ärendebeskrivning

Enligt offentlighetsprincipen ska kommunala myndigheter och kommunala bolag (OSL 2 kap § 3) vid förfrågan lämna ut kopior på allmänna handlingar. Vid utlämnande av kopior får en kommun eller myndighet ta ut avgift för kopieringen. Kommunledningskontoret har utarbetat ett förslag på revidering av den taxa som kommunfullmäktige tidigare beslutat om (1995-12-18 § 239).

Utbildning Gävle anser att de kommentarer som finns i förslaget bör kvarstå i bestämmelserna så att det enkelt går att tolka de olika paragrafernas innebörd. Utbildning Gävle anser vidare att förslaget i sin helhet är väl genomarbetat och att såväl § 2 som § 3 på ett bra sätt möter det moderna samhällets förväntningar. I yttrandet föreslås ett kompletterande fjärde stycke i § 3 samt en förtydligande kommentar kring det första stycket i paragrafen. Ett förtydligande efterfrågas också i § 5.

I yttrandet omnämns även att det praktiska arbetet med utlämnande av allmän handling i Gävle kommun kan stärkas och ytterligare förbättras med hjälp av samordning av rutiner ifrån kommunledningskontor.

Beslutsunderlag

Remisshandlingar från Kommunledningskontoret - Förslag till taxa för utlämnande av kopior på allmänna handlingar, yttrande från Utbildning Gävle samt tjänsteskrivelse med förslag till beslut.

Expedieras till

Kommunstyrelsens diarium

Yttrande

Dnr 305528
2017-08-21
Handläggare: Björn Selim

Yttrande över remiss - Förslag till taxor för utlämnande av allmänna handlingar

Förslaget till bestämmelser

De kommentarer som finns i förslaget bör kvarstå i bestämmelserna så att det enkelt går att tolka de olika paragrafernas innebörd.

Förslaget är i sin helhet väl genomarbetat. Såväl § 2 som § 3 möter på ett bra sätt det moderna samhällets förväntningar.

§ 3 skulle kunna kompletteras med en kommentar så att det framgår att endast anställd personal innefattas och således inte elever eller studenter.

Den begränsning som finns i § 3 uppfattas som sund och vettig. För Utbildning Gävles del är det vanligt att medborgare efterfrågar kopior på betygsdokument, ibland ett flertal gånger.

För att värna den serviceskyldighet som finns emellan myndigheter skulle avgiftsfriheten kunna utsträckas till fler kopior än en (1), om det inte innebär ett omfattande merarbete eller om det finns andra hinder, i de fall kopiorna avser ett ärende som är under handläggning i Gävle kommun och förfrågan kommer ifrån en part som är stat, kommun, region- eller landsting, kommunalförbund samt hel- eller delägda kommunala bolag.

Vem som har förmåga att fatta beslut i enlighet med §5 bör förtydligas.

Utbildning Gävles förslag till skrivelse av § 3

Avgifter ska inte tas ut av stat, kommun, region- eller landsting, kommunalförbund samt hel- eller delägda kommunala bolag.

Avgift tas inte heller ut av de som i egenskap av part berörs av det ärende som handlingarna hör. Inte heller tas avgift ut av lokal personalorganisation eller av massmedia.

Avgiftsfrihet enligt denna paragraf gäller för en (1) kopia av den aktuella handlingen.

Avgiftsfriheten enligt denna paragraf kan utsträckas till fler kopior, om det inte innebär ett omfattande merarbete eller om det finns andra hinder, i de fall kopiorna avser ett ärende som är under handläggning i Gävle kommun och förfrågan kommer ifrån en part som är stat, kommun, region- eller landsting, kommunalförbund samt hel- eller delägda kommunala bolag.

Kommentarer

Endast anställda vid stat, kommun, region- eller landsting, kommunalförbund samt hel- eller delägda kommunala bolag omfattas av paragrafen.

Övriga synpunkter

Det praktiska arbetet med utlämnande av allmän handling i Gävle kommun kan stärkas och ytterligare förbättras med hjälp av samordning av rutiner ifrån kommunledningskontoret.

Gävle 2017-08-21

Tomas Hartikainen
Förvaltningschef, Utbildning Gävle

Näringslivs- och arbetsmarknadsnämnden 2017-09-14

Dnr 17NAN31 **§ 61 Remiss – Förslag till taxor för utlämnande av allmänna handlingar**

Delges: Kom- **Beslut**
munstyrel- att anta yttrandet som sitt eget
sens (för åt-
gärd)

Ärendebeskrivning*Ärendet*

Enligt offentlighetsprincipen ska kommunala myndigheter och kommunala bolag (OSL 2 kap § 3) vid förfrågan lämna ut kopior på allmänna handlingar.

Vid utlämnande av kopior får en kommun eller myndighet ta ut avgift för kopieringen. Kommunledningskontoret har utarbetat ett förslag på revidering av den taxa som kommunfullmäktige tidigare beslutat om (1995-12-18 § 239).

Näringsliv & arbetsmarknad Gävles rekommendation

De kommentarer som finns i förslaget bör kvarstå i bestämmelserna så att det enkelt går att tolka de olika paragrafernas innebörd.

Förslaget är i sin helhet väl genomarbetat. Såväl §2 som §3 möter på ett bra sätt det moderna samhällets förväntningar.

§3 skulle kunna kompletteras med en kommentar så att det framgår att endast anställd personal innefattas och således inte elever eller studenter.

Den begränsning som finns i §3 uppfattas som sund och vettig. För att värna den serviceskyldighet som finns emellan myndigheter skulle avgiftsfriheten kunna utsträckas till fler kopior, om det inte innebär ett omfattande merarbete eller om det finns andra hinder, i de fall kopiorna avser ett ärende som är under handläggning i Gävle kommun och förfrågan kommer ifrån en part som är stat, kommun, region- eller landsting, kommunalförbund samt hel- eller delägda kommunala bolag.

Vem som har förmåga att fatta beslut i enlighet med §5 bör förtydligas.

Det praktiska arbetet med utlämnande av allmän handling i Gävle kommun kan stärkas och ytterligare förbättras med hjälp av samordning av rutiner ifrån kommunledningskontoret.

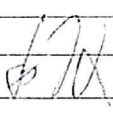
Beslutsunderlag

Tjänsteskrivelse Remiss - Förslag till taxor för utlämnande av kopior på allmänna handlingar

Yttrande avseende Remiss - Förslag till taxor för utlämnande av kopior på allmänna handlingar

Missiv avseende Remiss - Förslag till taxor för utlämnande av kopior på allmänna handlingar

Remiss - Förslag till taxor för utlämnande av kopior på allmänna handlingar

Justerare		Utdragsbestyrkande

Remissyttrande

Dnr 17NAN31-3
2017-08-25

Yttrande avseende Remiss - Förslag till taxor för utlämnande av allmänna handlingar

Förslaget till bestämmelser

De kommentarer som finns i förslaget bör kvarstå i bestämmelserna så att det enkelt går att tolka de olika paragrafernas innebörd.

Förslaget är i sin helhet väl genomarbetat. Såväl §2 som §3 möter på ett bra sätt det moderna samhällets förväntningar.

§3 skulle kunna kompletteras med en kommentar så att det framgår att endast anställd personal innefattas och således inte elever eller studenter.

Den begränsning som finns i §3 uppfattas som sund och vettig. För att värna den serviceskyldighet som finns emellan myndigheter skulle avgiftsfriheten kunna utsträckas till fler kopior, om det inte innebär ett omfattande merarbete eller om det finns andra hinder, i de fall kopiorna avser ett ärende som är under handläggning i Gävle kommun och förfrågan kommer ifrån en part som är stat, kommun, region- eller landsting, kommunalförbund samt hel- eller delägda kommunala bolag.

Vem som har förmåga att fatta beslut i enlighet med §5 bör förtydligas.

Näringsliv & arbetsmarknad Gävles förslag till skrivelse av §3

Avgifter ska inte ut av stat, kommun, region- eller landsting, kommunalförbund samt hel- eller delägda kommunala bolag.

Avgift tas inte heller ut av de som i egenskap av part berörs av det ärende som handlingarna hör. Inte heller tas avgift ut av lokal personalorganisation eller av massmedia.

Avgiftsfrihet enligt denna paragraf gäller för en (1) kopia av den aktuella handlingen.

Avgiftsfriheten enligt denna paragraf kan utsträckas till fler kopior, om det inte innebär ett omfattande merarbete eller om det finns andra hinder, i de fall kopiorna avser ett ärende som är under handläggning i Gävle kommun och förfrågan kommer ifrån en part som är stat, kommun, region- eller landsting, kommunalförbund samt hel- eller delägda kommunala bolag.

Kommentarer

Endast anställda vid stat, kommun, region- eller landsting, kommunalförbund samt hel- eller delägda kommunala bolag omfattas av paragrafen.

Övriga synpunkter

Det praktiska arbetet med utlämnande av allmän handling i Gävle kommun kan stärkas och ytterligare förbättras med hjälp av samordning av rutiner ifrån kommunledningskontoret.

Björn Selim
Nämndsekreterare/Uttredare
Näringsliv & arbetsmarknad Gävle

Samhällsbyggnadsnämnden
Sammanträdesdatum 2017-09-20

Dnr: 17SBN349

§ 296: Förslag till taxa för utlämnande av allmän handling
Remiss från Kommunledningskontoret för yttrande

Beslut och handlingar skickas till:
Kommunledningskontoret

Beslut

Samhällsbyggnadsnämnden antar yttrandet från Samhällsbyggnad Gävle som sitt eget.

Sammanfattning av ärendet

Enligt offentlighetsprincipen ska kommunala myndigheter och kommunala bolag enligt 2 kap. § 3 Offentlighets- och sekretesslagen, OSL vid förfrågan lämna ut kopior på allmänna handlingar. Vid utlämnande av kopior får en kommun eller myndighet ta ut avgift för kopieringen. Kommunledningskontoret har utarbetat ett förslag på revidering av den taxa som kommunfullmäktige tidigare beslutat om den 18 december 1995 § 239.

Förslaget tydliggör vad som gäller vid utlämnande av handlingar digitalt och vad som gäller vid inskanning av papperskopior.

Förvaltningens bedömning och motivering

Förvaltningen anser sammanfattningsvis att förslaget är väl genomarbetat och anpassat till dagens samhälle och teknik. Mot bakgrund av detta föreslår Samhällsbyggnad Gävle att nämnden antar förvaltningens yttrande som sitt eget.

Beslutsunderlag

Tjänsteskrivelse från Samhällsbyggnad Gävle daterad den 5 september 2017
Förslag till taxa för utlämnande av kopior av allmänna handlingar
Remissmissiv från Kommunledningskontoret registrerat den 21 juni 2017

Justerare			Uppdragsbestyrkande	

Samhällsbyggnadsnämnden

Tjänsteskrivelse – Förslag till taxa för utlämnande av allmän handling

Förslag till beslut

Samhällsbyggnadsnämnden antar yttrandet som sitt eget.

Ärendebeskrivning

Enligt offentlighetsprincipen ska kommunala myndigheter och kommunala bolag (OSL 2 kap § 3) vid förfrågan lämna ut kopior på allmänna handlingar. Vid utlämnande av kopior får en kommun eller myndighet ta ut avgift för kopieringen. Kommunledningskontoret har utarbetat ett förslag på revidering av den taxa som kommunfullmäktige tidigare beslutat om (1995-12-18 § 239).

Förslaget tydliggör vad som gäller vid utlämnande av handlingar digitalt och vad som gäller vid inskanning av papperskopior.

Samhällsbyggnad Gävles kommentarer

Förslaget är väl genomarbetat och anpassat till dagens samhälle och teknik.

Beslutsunderlag

Tjänsteskrivelse daterad den 22 augusti 2017

Tuija Otterstam

Administrativ-/ekonomichef

Camilla Williamsson

Utredare

Expedieras:

§ 151

Dnr 17SON125

Kommunlednings-

Kontoret

Förvaltningschef

Diariet

Ekonomichef

Yttrande avseende avgifter för kopior och utskrifter av allmänna handlingar.

Beslut

Socialnämnden antar yttrandet som sitt eget.

Ärendebeskrivning

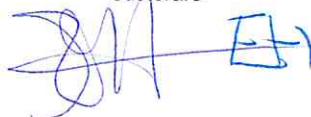
Enligt offentlighetsprincipen ska kommunala myndigheter och kommunala bolag (OSL 2 kap § 3) vid förfrågan lämna ut kopior på allmänna handlingar. Vid utlämnande av kopior får en kommun eller myndighet ta ut avgift för kopieringen. Kommunledningskontoret har utarbetat ett förslag på revidering av den taxa som kommunfullmäktige tidigare beslutat om (1995-12-18 § 239). Förslaget tydliggör vad som gäller vid utlämnande av handlingar digitalt och vad som gäller vid inskanning av papperskopior.

Beslutsunderlag

"Svar på remiss, avgifter för kopior och utskrifter av allmänna handlingar", daterad 2017-09-04.

"Förslag till taxa för utlämnande av kopior av allmänna handlingar", daterat 2017-06-21.

Justerare

Utdragsbestyrkande

Eq 2017-10-05

2017-09-04

Sid 1 (2)

Doknr

Dnr 17SON125

Handläggare Ulf Häggberg

Svar på remiss, avgifter för kopior och utskrifter av allmänna handlingar

Kommunstyrelsen har begärt yttrande från kommunens nämnder i rubricerat ärende. Förvaltningen kan lämna förslag till yttrande enligt nedan.

Bakgrund

Enligt offentlighetsprincipen ska kommunala myndigheter och kommunala bolag (OSL 2 kap § 3) vid förfrågan lämna ut kopior på allmänna handlingar. Kommunledningskontoret har utarbetat ett förslag på revidering av den taxa som Kommunfullmäktige tidigare beslutat om (1995-12-18, § 239). Förslaget tydliggör vad som gäller vid utlämnande av digitala handlingar och vad som gäller vid inskanning av papperskopior.

Yttrande

Socialnämnden tillstyrker framtaget förslag till taxa för utlämnande av kopior av allmänna handlingar, med kommentarer och önskemål om tillägg/tydliggöranden enligt nedan.

Det är bra att det tydliggörs att kopior av allmänna handlingar i första hand ska tillhandahållas över e-post eller annan digital lösning. Det är dock viktigt att beakta de aspekter som anges i taxan, § 2, rörande hantering av sekretesshandlingar, som kan förhindra utlämna handlingar i digital form.

SOCIALTJÄNST GÄVLE

Gävle kommun, Box 803, 801 30 Gävle

Tfn 026-17 80 00 (vx) Fax 026-64 48 92

socialtjanst@gavle.se

www.gavle.se

I § 4 anges prislista för elektroniska kopior, papperskopior och kopior genom andra medier. Texten kring prissättning av elektroniska kopior bör tydliggöras.

Möjligheten att enkelt vidareförmedla handlingar som finns i digital form beror på typ av elektroniskt lagringsmedium. Tillhandahållandet av elektroniska kopior utan kostnad bör gälla i fall där man enkelt kan överföra handlingen till PDF-format och skicka den via e-post.

I fall där man behöver lägga ner arbete på att hantera underlag från elektronisk källa innan det kan skickas per e-post bör avgift tas ut enligt ordinarie taxa. Det gäller då man måste ta ut handlingar från system (t.ex. fakturor eller andra underlag från ekonomisystemet Agresso), skanna in dessa som PDF-dokument och därefter skicka med e-post. Avgift enligt taxa bör också kunna tas ut vid stora volymer, då begränsningar i kapaciteten i Outlook kan innebära att man i sådana fall tvingas göra flera e-postutskick.

I § 5 anges att taxa i vissa fall får fastställas enligt särskilt beslut. Det framgår dock inte i vilken instans sådant beslut ska fattas. Socialnämnden föreslår att taxan i sådana fall kan fastställas av resp. facknämnd.

Socialtjänst Gävle, Ekonomienheten, har utarbetat rutin för hanteringen inom detta område för förvaltningens verksamheter. Denna rutin kommer att uppdateras efter att den reviderade taxan fastställts av Kommunfullmäktige.

Socialnämnden föreslås besluta

att anta förvaltningens yttrande som sitt eget

Mats Collin

Förvaltningschef

Ulf Häggberg

Ekonomi- och planeringschef

[Dnr]

Förslag till taxa för utlämnande av kopior av allmänna handlingar

Beslutad av Kommunfullmäktige i Gävle XXXX-XX-XX § X, att gälla fr.o.m. XXXX-XX-XX.

Ändringar införda enligt beslut:
Inga justeringar är beslutade.

Allmänt om uttag av avgifter

1 §

Kommunens nämnder och bolag ska ta ut en avgift enligt dessa bestämmelser då de efter begäran lämnar ut kopior, avskrifter eller utskrifter av allmänna handlingar.

Kommentar

Allmänheten har rätt att utan avgift ta del av allmänna handlingar på plats hos en kommun eller ett bolag. När någon önskar en kopia en allmän handling har kommunen dock rätt att ta ut en avgift. För att nämnder och bolag ska kunna ta ut avgifter som inte är särskilt föreskrivna i lag krävs att kommunfullmäktige har fastställt en taxa. Taxan ska tillämpas av samtliga kommunens nämnder och de kommunala bolag som enligt OSL 2 kap § 3 ska tillämpa tryckfrihetsförordningens bestämmelser om allmänna handlingar.

2 §

Kommunens nämnder och bolag ska, om det inte innebär ett omfattande merarbete eller om det finns andra hinder, kostnadsfritt tillhandahålla kopior på allmänna handlingar elektroniskt över e-post eller annan digital lösning.

Kommentar

Vid begäran om kopior på allmänna handlingar ska kommunens nämnder och bolag i första hand tillhandahålla dessa över e-post eller andra digitala kanaler. Detta för att främja digitala arbetssätt och en god service.

Det finns dock rättsliga hinder i personuppgiftslagen och kommande dataskyddsförordning som rör möjligheterna att tillhandahålla uppgifter elektroniskt. En myndighet är enligt tryckfrihetsförordningen 2 kap § 13 inte skyldig att lämna ut handlingar i annan form än utskrift på papper om det inte är särskilt föreskrivet i lag. En konsekvens av att av detta är att handlingar som innehåller uppgifter som skyddas av sekretess eller där hanteringen av uppgifterna begränsas av kommande dataskyddsförordning eller nuvarande personuppgiftslagstiftning ibland bara kan lämnas ut som utskrift på papper. En bedömning av möjlighet att lämna ut handlingarna digitalt måste göras vid varje utlämnande.

Det kan också finnas omständigheter som gör att det inte heller är möjligt att tillhandahålla en kopia på en allmän handling i form av utskrift på papper. I dessa fall ska den som begär ut handlingen erbjudas att läsa handlingen på stället. Bestämmelser om detta finns i tryckfrihetsförordningen 2 kap § 13, där det framgår att en myndighet inte är skyldig att framställa kopia av karta, ritning, bild eller annan i tryckfrihetsförordningen 2 kap 3 § första stycket avsedd upptagning om svårighet möter och handlingen kan tillhandahållas på stället.

3 §

Avgifter ska inte ut av stat, kommun, region- eller landsting, kommunalförbund samt hel- eller delägda kommunala bolag.

Avgift tas inte heller ut av de som i egenskap av part berörs av det ärende som handlingarna hör. Inte heller tas avgift ut av lokal personalorganisation eller av massmedia.

Avgiftsfrihet enligt denna paragraf gäller för en (1) kopia av den aktuella handlingen.

Prislista

4 §

När avgifter tas ut enligt bestämmelserna i § 1-3 ska följande prislista tillämpas:

Elektroniska kopior

Dokument som redan är elektroniskt lagrade och översänds som digitala kopior ska tillhandahållas utan kostnad.

Dokument som finns lagrade på papper och som behöver skannas in för att kunna översändas elektroniskt följer prislistan nedan:

1-9 sidor: utan kostnad.

10 sidor: 50 kr.

11 sidor eller mer: 50 kronor för första 10 sidorna, därefter 2 kronor per sida.

Inskanning av en dubbelsidig sida räknas som två sidor vid avgiftsuttag.

Papperskopior

1-9 sidor (svartvit, A4): gratis

10 sidor (svartvit, A4): 50 kronor

11 och fler sidor (svartvit, A4) : 50 kronor för första 10 sidorna.

Därefter 2 kronor per sida.

Färgkopia A4: 4 kr per sida.

Kopiering av dubbelsidig sida räknas som två sidor vid avgiftsuttag.

Andra medier

Kopia på foto, karta, ritning eller motsvarande för utlämnande på usb-minne eller cd/dvd: 25 kronor per bild samt tillkommande kostnad för lagringsmedium (USB-minne/CD/DVD)

Kopia på videoupptagning, ljudupptagning eller mikrofilm: 125 kronor per påbörjad fjärdedels arbetstimme (15 min).

Kopior på andra medier och format än A4 fastställs av utlämnande myndigheten enligt självkostnadsprincipen.

Kommentar

Bestämmelserna om andra medier tillämpas i de fall ett utlämnande sker på andra medier än papperskopior. Myndigheter och bolag är dock inte skyldiga att tillhandahålla kopior på allmänna handlingar i andra former än utskrift på papper eller avskrift (TF 2 kap 13 §). Bestämmelserna ovan gäller alltså när myndigheten eller bolaget väljer att tillhandahålla handlingar på detta sätt.

Vid utlämnande på ett fysiskt digitalt lagringsmedium, t ex USB-sticka, cd/dvd eller motsvarande, ska alltid lagringsmediet av säkerhetsskäl tillhandahållas av den utlämnande myndigheten/bolaget.

Avgift för avskrift, bestyrkta avskrifter och bestyrkta kopior

Avskrift av allmän handling: 125 kronor per påbörjad fjärdedels arbetstimme.

Bestyrkt avskrift: 125 kronor per påbörjad fjärdedels arbetstimme (15 min)

Bestyrkt kopia: 2 kronor per kopia, dock lägst 50 kronor.

Begäran om utdrag ur allmän handling jämställs med avskrift enligt ovan.

Fax

Översändelser av kopior på allmänna handlingar via fax följer prislista för papperskopior.

Porto

Om handlingen skickas med post, bud eller likande förmedling ska ersättning tas ut för portokostnad om försändelsen väger mer än 20 gram samt för eventuell postförskottsavgift eller annan kostnad som uppstår.

Avgifter i vissa särskilda fall

5 §

Taxa får i vissa fall fastställas enligt särskilt beslut.

Avgift får också i vissa fall tas ut från första sidan.

Kommentar

Vid omfattande eller särskilt komplexa uttag kan en tillämpning av ovanstående taxa innebära en oskäligt hög eller låg avgift som inte överensstämmer med de kostnader som är förknippad med framställningen av kopiorna. Taxa får i dessa fall fastställas enligt särskilt beslut. Självkostnadsprincipen ska gälla även vid ett sådana beslut.

För att stävja ett missbruk med återkommande förfrågningar under avgiftsnivån om 9 sidor är det också möjligt att ta ut en avgift från första sidan.

Kultur- och fritidsnämnden
Sammanträdesdatum 2017-09-20

§95: Avgifter för kopior och avskrifter av allmänna handlingar

Dnr 17KFN134
Delges: Kommunstyrelsen

Beslut

att anta nedanstående yttrande som sitt eget.

Ärendebeskrivning

Administrativ chef föredrar ärendet.

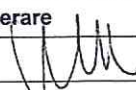
Enligt offentlighetsprincipen ska kommunala myndigheter och kommunala bolag (OSL 2:3) vid förfrågan lämna ut kopior på allmänna handlingar. Vid utlämnande av kopior får en kommun eller myndighet ta ut avgift för kopieringen. Kommunledningskontoret har utarbetat ett förslag på revidering av den taxa som kommunfullmäktige tidigare beslutat om (1995-12-18 §239). Förslaget tydliggör vad som gäller vid utlämnande av handlingar digitalt och vad som gäller vid inskanning av papperskopior. Kultur- och fritidsnämnden har att yttra sig över förslaget.

Synpunkter från Kultur & Fritid Gävle

- 1) §4 – Prislista: Prissättningen av färgkopia A4 är i förslaget angett till 4 kr per sida. Det framgår inte om kostnaden är detsamma oavsett antalet kopior vilket skulle innebära att avgifter för 10 st svartvita A4 blir högre.
- 2) Det framgår inget om hur administrationen och den praktiska hanteringen av uttaget av avgifterna ska gå till. Sannolikt är att kostnaderna för att administrera detta blir högre än intäkterna för de nämnder där efterfrågan av kopior och avskrifter är låg.
- 3) Svårt att utläsa de olika taxorna. Förslag är att sammanställa alla prisuppgifter i en tabell för enklare kunna jämföra.

Beslutsunderlag

- Tjänsteskrivelse - Förslag till taxa för utlämnande av kopior på allmänna handlingar, dnr 17KFN134-2
- Remiss - Avgifter för kopior och avskrifter av allmänna handlingar, dnr 17KFN134-1

Justerare		Uppdragsbestyrkande

Kommunstyrelsen
Sammanträdesdatum 2017-10-24

§208: Priser vid försäljning av tomträtter för bostadsändamål under år 2018 och tills vidare

Delges:

Kommunfullmäktige

Dnr 17KS435

Beslut

Kommunstyrelsen beslutar enligt ordförandens förslag till beslut att föreslå kommunfullmäktige

att tomträttshavare till småhus i Gävle kommun t.o.m. 2018-01-31 får friköpa sina tomträtter till 2017 års priser,

att tomträttshavare till småhus i Gävle kommun fr.o.m. 2018-02-01 och tills vidare får friköpa sina tomträtter till ett värde som framgår av bilaga A i beslutsunderlaget.

Inlägg i ärendet

Helene Åkerlind (L), Inger KällgrenSawela (M)

Beslutsunderlag

- Tjänsteskrivelse - Priser vid försäljning av tomträtter för bostadsändamål under år 2018 och tills vidare, dnr 17KS435-1
- Bilaga A - Förslag till nya friköpspriser 2018, dnr 17KS435-2

Justerare			Uppdragsbestyrkande

Tjänsteskrivelse

Kommunstyrelsen

Priser vid försäljning av tomträtter för bostadsändamål, under år 2018 och tills vidare.

Förslag till beslut

Kommunstyrelsen föreslås besluta

att tomträttshavare till småhus i Gävle kommun t.o.m. 2018-01-31 får friköpa sina tomträtter till 2017 års priser.

att tomträttshavare till småhus i Gävle kommun fr.o.m. 2018-02-01 och tills vidare får friköpa sina tomträtter till ett värde som framgår av bilaga A i beslutsunderlaget.

Ärendebeskrivning

En uppjustering av friköpspriserna gjordes senast enligt beslut i KS 2015-10-27 (Dnr 15KS458) och trädde i kraft 2016-04-01. Ingen justering av priserna gjordes under år 2017.

Med tanke på den starka prisutveckling som skett efter den senaste översynen föreslår Samhällsbyggnad Gävle att markvärdena som underlag för tomträttsavgäld respektive friköpspris höjs med i medeltal omkring 10 % med viss spridning mellan olika områden. Under förutsättning att prisnivån planar ut under kommande år, vilket mycket tyder på, möjliggörs på detta sätt en balanserad höjning under en tvåårsperiod.

Prisnivån på bebyggda småhus i tätorten har under perioden 2015-2017 stigit med cirka 15 %. Störst ökning i relativa tal visar Bomhusområdet med en uppgång på över 20 % under perioden. I flertalet områden inom tätorten kan noteras en stor uppgång mellan åren 2015 och 2016 och en betydligt svagare uppgång därefter.

Stöd för föreslagna värdenivåer finns bland annat i form av kommunens tomtförsäljningar i Bomhus till priser mellan 500 000 och 550 000 kronor samt privata försäljningar i bland annat Järvsta till priser över 800 000 kr/tomt.

För andra fastigheter än småhus bör en individuell värdering av marken ske i varje enskilt fall. Detta gäller såväl vid omreglering av avgälden som för friköp.

Beslutsunderlag

Bilaga A – Förslag till nya friköpspriser 2018

Jan Karlgren
Mark- och exploateringschef

Maria Bergh
Exploateringsingenjör

Beslut: Protokollsutdrag med beslutsunderlag skickas till: Samhällsbyggnad
Gävle

Förslag till nya friköpspriser 2018

Område	Friköpspris 2016-2017	Nytt förslag 2018	Höjning i %
Bomhus	425 000 kr	475 000 kr	12%
Sätra	440 000 kr	480 000 kr	9%
Andersberg	450 000 kr	500 000 kr	11%
Stenbäck	500 000 kr	550 000 kr	10%
Brynäs	500 000 kr	550 000 kr	10%
Stigslund	575 000 kr	625 000 kr	9%
Sörby	600 000 kr	660 000 kr	10%
Höjersdal	550 000 kr	600 000 kr	9%
Fridhem	650 000 kr	700 000 kr	8%
Hemlingby	725 000 kr	800 000 kr	10%
Olsbacka	700 000 kr	770 000 kr	10%
Strömsbro	725 000 kr	800 000 kr	10%

Priserna avser en friliggande villatomt på 900 kvm, där kommunen sköter allmänna ytor som t.ex. gator.

Kommunfullmäktige

Tjänsteskrivelse – Kommunfullmäktiges sammanträdesdagar 2018

Förslag till beslut

Kommunfullmäktige föreslås besluta

att fastställa förslaget till sammanträdesdagar för kommunfullmäktige under år 2018.

Ärendebeskrivning

Kommunledningskontoret har lämnat ett förslag till sammanträdesdagar för år 2018. Efter presidiets beredning föreslås följande sammanträdesdagar 2018:

19 februari, 26 mars, 23 april, 28 maj, 18 juni, 24 september, 29 oktober,
26 november och 10 december

Kommunfullmäktiges sammanträden börjar kl. 09:00 och pågår som längst till 17:00. Sammanträdena i juni och december kommer att vid behov ej ha sluttid kl 17.00.

Beslutsunderlag

Tjänsteskrivelse – Kommunfullmäktiges sammanträdesdagar 2018

Expedieras till

Samtliga nämnder och bolag

§193: Motion (SD) – Inför utbildning för personal inom förskola och skolor -Livräddande första hjälp till barn och Barn-HLR

Dnr 16KS569

Beslut

Kommunstyrelsen föreslår kommunfullmäktige besluta att med hänsyn till det inkomna yttrandet anse motionen som besvarad.

Ärendebeskrivning

Vid kommunfullmäktiges sammanträde den 20 februari 2017, § 13 d, väckte Richard Carlsson (SD) och Mattias Eriksson (SD) denna motion. Ett yttrande över motionen har inkommit från Utbildningsnämnden. Utbildningsnämnden skriver i sitt yttrande över motionen att de i dag arbetar med frågan på varje skolenhet och på en övergripande nivå inom ramen för elevhälsans arbete.

Förslag till beslut

Ordföranden förslår att kommunstyrelsen föreslår kommunfullmäktige besluta att, med hänsyn till det inkomna yttrandet, anse motionen som besvarad.

Richard Carlsson (SD) föreslår att kommunstyrelsen och kommunfullmäktige ska besluta att bifalla motionen.

Inlägg görs av

Richard Carlsson (SD), Inger KällgrenSawela (M)

Beslutsgång

Ordförandens förslag ställs mot Richard Carlssons (SD) förslag till beslut. Ordföranden finner att kommunstyrelsen beslutar i enlighet med ordförandens förslag.

Reservationer

Richard Carlsson (SD) reserverar sig mot beslutet till förmån för sitt förslag.

Beslutsunderlag

- Motion SD - Inför utbildning för personal inom förskola och skolor - Livräddande första hjälp till barn och Barn-HLR, dnr 16KS569-1
- Protokollsutdrag med beslutsunderlag från Utbildningsnämnden, dnr 16KS569-3

Justerare			Uppdragsbestyrkande

Kommunstyrelsen
Sammanträdesdatum 2017-10-10

- Utlåtande över motion – Inför utbildning för personal inom förskola och skolor
- Livräddande första hjälp, dnr 16KS569-4

Justerare			Uppdragsbestyrkande

Motion om Barn-HLR inom barnomsorgen

HLR är en förkortning och begrepp som många känner till. Hjärt- och lungräddning är bra att kunna och kunskapen räddar liv varje år. Varje år rapporteras ca 5000 hjärtstopp från ambulanssjukvården till det nationella HLR-registret, överlevnaden är endast 11 procent. Med tidigt larm till larmcentralen, tidig HLR med omväxlande 30 kompressioner och 2 inblåsningar och en tidig strömstöt från en hjärtstartare inom 3 minuter kan uppemot 70 procent överleva händelsen.

Kunskapen om BHLR är dessvärre anonymt för många. Livräddande första hjälp till barn. Hjärt- lungräddning utförs på olika sätt beroende på om det är en vuxen eller ett barn. Svenska HLR rådet har tagit fram en helt ny utbildning i Barn-HLR med en ny typ av övningsdocka. Syftet är att fler skall lära sig ta hand om ett luftvägsstopp och hjärt-lungräddning till barn. Barn drabbas oftast av hjärtstopp på grund av syrebrist, genom kvävning eller drunkning.

I Lag om skydd mot olyckor 3 kap 3 §, står att läsa:

”En kommun skall ha ett handlingsprogram för förebyggande verksamhet. I programmet skall anges målet för kommunens verksamhet samt de risker för olyckor som finns i kommunen och som kan leda till räddningsinsats.”

Föräldrar i Gävle kommun ska känna sig trygga i förvissningen om att det finns utbildad personal om det värsta skulle hända deras barn.

Med anledning av det ovan anförda yrkar vi:

- Att Gävle kommun inför utbildning för personal inom förskola och skolor gällande ”Livräddande första hjälp till barn” och Barn-HLR.

För Sverigedemokraterna

Richard Carlsson

Mattias Eriksson

§ 54 Motion (SD) - Inför utbildning för personal inom förskola och skolor, Livräddande första hjälp till barn och Barn-HLR

Dnr: 17UN60

Delges: Kommunstyrelsens diarium

Beslut

Utbildningsnämnden beslutar att anta yttrandet från Utbildning Gävle som sitt eget.

Ärendebeskrivning

I enlighet med § 12 KF 2017-02-20 beslutades att överlämna motionen Inför utbildning för personal inom förskola och skolor -Livräddande första hjälp till barn och Barn-HLR för beredning.

Motionärerna, Richard Carlsson (SD) och Mattias Eriksson (SD), yrkar följande;

- Att Gävle kommun inför utbildning för personal inom förskola och skolor gällande "Livräddande första hjälp till barn" och Barn-HLR.

Motionen berör ett viktigt område, kunskapen om Barn-HLR. Skillnaderna när det gäller hjärt-lungräddning (HLR) och Barn-HLR är att Barn-HLR börjar med inblåsning. I grunden är det samma rutin och samma teknik, en anpassning efter ålder bör dock ske.

Det bör påpekas att det är ytterst sällsynt att barn drabbas av hjärtstopp. Just när det gäller olyckor för barn är fallolyckor det vanligaste. Det kan även ske att barn sätter i halsen och då är att se till att få fria luftvägar viktigast. Att tillse att barn får fria luftvägar ingår i första hjälpen och tas upp vid utbildning inom Barn-HLR. Den största risken för hjärtstopp i Utbildning Gävles verksamhet gäller personalen.

Utbildning Gävle strävar efter att det ska finnas personal vid varje enhet som har aktuell kunskap om Barn-HLR. Arbetet med kunskap om Barn-HLR sker dels på varje skolenhet och på en övergripande nivå inom ramen för elevhälsans arbete.

Flertalet rektorer och förskolechefer ser till att utbildningar i första hjälpen och Barn-HLR sker vid respektive enhet. Bomhus förskoleområde får tjäna som ett gott exempel. Där har det sedan år 2011 skett ett samarbete med Kommunhälsan om utbildning i Barn-HLR. 1-2 pedagoger per termin har erbjudits utbildning hos Kommunhälsan, på så vis nås samtliga pedagoger av erbjudandet och kunskapen hålls färsk. Från och med år 2017 kommer Bomhus förskoleområde att gå vidare och regelbundet erbjuda utbildningen i ett webbaserat koncept istället.

Elevhälsan arbetar med att stödja elevernas fysiska, psykiska och sociala hälsa, att stödja elevernas utveckling mot utbildningens mål genom att främst arbeta förebyggande och hälsofrämjande. Att ha kunskap om första hjälpen och hjärt-lungräddning (HLR) ingår i kompetensen hos elevhälsans medicinska personal. En förfrågan till kommunhälsan är ställd om fortbildning i Barn-HLR för de instruktörsutbildade skolsköterskorna. När det gäller första hjälpen sker utbildning av personal och grundläggande utrustning finns på plats vid varje förskole- och skolenhet. Lag (2003:778) om skydd mot olyckor specificerar i kapitel 3 kommunens skyldigheter.

Justerare	Uppdragsbestyrkande

Utbildningsnämnden
Sammanträdesdatum 2017-04-19

Forts. § 54

Inom Gävle kommun är det Gästrikre räddningstjänstförbund som har ansvaret för att upprätta ett handlingsprogram för förebyggande verksamhet.

Inom Utbildning Gävle verksamhet finns utbildningar och kunskap om första hjälpen och Barn-HLR. Utbildning Gävle rekommenderar att nämnden antar yttrandet som sitt eget.

Beslutsunderlag

Motion (SD) "Inför utbildning för personal inom förskola och skolor, Livräddande första hjälp till barn och Barn-HLR", yttrande över motionen från Utbildning Gävle, tjänsteskrivelse med förslag till beslut samt barnchecklista

Justerare			Uppdragsbestyrkande

Utbildningsnämnden

Tjänsteskrivelse – Motion (SD) - Inför utbildning för personal inom förskola och skolor, Livräddande första hjälp till barn och Barn-HLR

Förslag till beslut

Utbildningsnämnden beslutar att anta yttrandet från Utbildning Gävle som sitt eget.

Ärendebeskrivning

Ärendet

I enlighet med §12 KF 2017-02-20 beslutades att överlämna motionen Inför utbildning för personal inom förskola och skolor -Livräddande första hjälp till barn och Barn-HLR för beredning.

Motionärerna, Richard Carlsson (SD) och Mattias Eriksson (SD), yrkar följande;

- Att Gävle kommun inför utbildning för personal inom förskola och skolor gällande "Livräddande första hjälp till barn" och Barn-HLR.

Motionssvar

Motionen berör ett viktigt område, kunskapen om Barn-HLR. Skillnaderna när det gäller hjärt-lungräddning (HLR) och Barn-HLR är att Barn-HLR börjar med inblåsning. I grunden är det samma rutin och samma teknik, en anpassning efter ålder bör dock ske.

Det bör påpekas att det är ytterst sällsynt att barn drabbas av hjärtstopp. Just när det gäller olyckor för barn är fallolyckor det vanligaste. Det kan även ske att barn sätter i halsen och då är att se till att få fria luftvägar viktigast. Att tillse att barn får fria luftvägar ingår i första hjälpen och tas upp vid utbildning inom Barn-HLR. Den största risken för hjärtstopp i Utbildning Gävles verksamhet gäller personalen.

Utbildning Gävle strävar efter att det ska finnas personal vid varje enhet som har aktuell kunskap om Barn-HLR. Arbetet med kunskap om Barn-HLR sker dels på varje skolenhet och på en övergripande nivå inom ramen för elevhälsans arbete.

Flertalet rektorer och förskolechefer ser till att utbildningar i första hjälpen och Barn-HLR sker vid respektive enhet. Bomhus förskoleområde får tjäna som ett gott exempel. Där har det sedan år 2011 skett ett samarbete med Kommunhälsan om utbildning i Barn-HLR. 1-2 pedagoger per termin har erbjuds utbildning hos Kommunhälsan, på så vis nås samtliga pedagoger av erbjudandet och kunskapen hålls färsk. Från och med år 2017 kommer Bomhus förskoleområde gå vidare och regelbundet erbjuda utbildningen i ett webbaserat koncept istället.

Elevhälsan arbetar med att stödja elevernas fysiska, psykiska och sociala hälsa, att stödja elevernas utveckling mot utbildningens mål genom att främst arbeta förebyggande och hälsofrämjande. Att ha kunskap om första hjälpen och hjärt-

lungräddning (HLR) ingår i kompetensen hos elevhälsans medicinska personal. En förfrågan till kommunhälsan är ställd om fortbildning i Barn-HLR för de instruktörsutbildade skolsköterskorna. När det gäller första hjälpen sker utbildning av personal och grundläggande utrustning finns på plats vid varje förskole- och skolenhet.

Lag (2003:778) om skydd mot olyckor specificerar i kapitel 3 kommunens skyldigheter. Inom Gävle kommun är det Gästrike räddningstjänstförbund som har ansvaret för att upprätta ett handlingsprogram för förebyggande verksamhet.

Utbildning Gävles rekommendation

Inom Utbildning Gävle verksamhet finns utbildningar och kunskap om första hjälpen och Barn-HLR.

Utbildning Gävle rekommenderar att nämnden antar yttrandet som sitt eget.

Beslutsunderlag

Motion (SD) "Inför utbildning för personal inom förskola och skolor, Livräddande första hjälp till barn och Barn-HLR", yttrande över motionen från Utbildning Gävle, tjänsteskrivelse med förslag till beslut samt Barnchecklist.

Expedieras till

Kommunfullmäktige (för åtgärd)

Motionssvar

Dnr 291578
2017-04-11

Yttrande över motion (SD) - Inför utbildning för personal inom förskola och skolor Livräddande första hjälp till barn och barn-HLR

Motionärerna, Richard Carlsson (SD) och Mattias Eriksson (SD), yrkar följande;

- Att Gävle kommun inför utbildning för personal inom förskola och skolor gällande "Livräddande första hjälp till barn" och Barn-HLR.

Motionssvar

Motionssvaret avser den verksamhet där Gävle kommun är huvudman. Det är huvudmannen som ansvarar för att utbildningen inom förskola och skolor genomförs i enlighet med bestämmelserna i skollagen (2010:800), föreskrifter och bestämmelser för utbildningen som kan finnas i andra författningar.

Motionen berör ett viktigt område, kunskapen om Barn-HLR. Skillnaderna när det gäller hjärt-lungräddning (HLR) och Barn-HLR är att Barn-HLR börjar med inblåsning. I grunden är det samma rutin och samma teknik, en anpassning efter ålder bör dock ske.

Det bör påpekas att det är ytterst sällsynt att barn drabbas av hjärtstopp. Just när det gäller olyckor för barn är fallolyckor det vanligaste. Det kan även ske att barn sätter i halsen och då är att se till att få fria luftvägar viktigast. Att tillse att barn får fria luftvägar ingår i första hjälpen och tas upp vid utbildning inom Barn-HLR. Den största risken för hjärtstopp i Utbildning Gävles verksamhet gäller personalen.

Utbildning Gävles arbete

Utbildning Gävle strävar efter att det ska finnas personal vid varje enhet som har aktuell kunskap om Barn-HLR. Arbetet med kunskap om Barn-HLR sker dels på varje skolenhet och på en övergripande nivå inom ramen för elevhälsans arbete.

Det är inte bara det pedagogiska arbetet inom en skola eller förskola som ska ledas av rektor eller förskolechef, de beslutar även om sin enhets inre organisation och ansvarar för att fördela resurser inom enheten efter barnens och elevernas olika förutsättningar och behov. Det innebär att det finns en möjlighet att besluta om utbildningsåtgärder som syftar till barn, elever och personalens välmående. Åtgärder som är utöver det arbete som elevhälsan bedriver.

Flertalet rektorer och förskolechefer ser till att utbildningar i första hjälpen och Barn-HLR sker vid respektive enhet. Bomhus förskoleområde får tjäna som ett gott exempel. Där har det sedan år 2011 skett ett samarbete med Kommunhälsan om utbildning i Barn-HLR. 1-2 pedagoger per termin har erbjuds utbildning hos Kommunhälsan, på så vis nås samtliga pedagoger av erbjudandet och kunskapen hålls färsk. Från och med år 2017 kommer

Bomhus förskoleområde gå vidare och regelbundet erbjuda utbildningen i ett webbaserat koncept istället.

Elevhälsan arbetar med att stödja elevernas fysiska, psykiska och sociala hälsa, att stödja elevernas utveckling mot utbildningens mål genom att främst arbeta förebyggande och hälsofrämjande. I det ingår att bidra med specialistkompetens i skolans arbete med elevernas fysiska och psykiska arbetsmiljö. Några av elevhälsans anställda är skolläkare och skolsjuksköterskor.

Att ha kunskap om första hjälpen och hjärt-lungräddning (HLR) ingår i kompetensen hos elevhälsans medicinska personal. De skolsköterskor som är utbildade instruktörer i HLR ser till att all medicinsk personal vartannat år får uppdatera sina kunskaper om HLR. En förfrågan till kommunhälsan är ställd om fortbildning i Barn-HLR för de instruktörsutbildade skolsköterskorna. När det gäller första hjälpen sker utbildning av personal och grundläggande utrustning finns på plats vid varje förskole- och skolenhet.

Väl värt att ha i åtanke är även att varje elev som går ut årskurs 9 med godkänt i ämnet Idrott och hälsa har tillägnat sig kunskaper om första hjälpen och HLR. Inom ramen för läroplan 2011 för grundskolan, förskoleklassen och fritidshemmet (Lgr11) fastställas bland annat kursplaner och i ämnet idrott och hälsa för årskurs 9 är första hjälpen och HLR ett centralt innehåll.

Spridande av kunskap om Barn-HLR utanför Utbildning Gävles verksamhet
Kommunhälsan, som tidigare nämnts, erbjuder utbildningar inom Barn-HLR och är gemensam företagshälsovård för Gävle kommun och Region Gävleborg.

Inom ramen för arbetet med 1177 Vårdguiden har Landstingen Gävleborg tillgängliggjort information om Barn-HLR, både i form av text och av instruktionsvideor. Det finns tillgängligt enligt följande länk;
<https://www.1177.se/Gavleborg/Fakta-och-rad/Behandlingar/Hjart-lungraddning-HLR-pa-barn/?ar=True>

Gästrik räddningstjänstförbund

Lag (2003:778) om skydd mot olyckor specificerar i kapitel 3 kommunens skyldigheter. Inom Gävle kommun är det Gästrik räddningstjänstförbund som har ansvaret för att upprätta ett handlingsprogram för förebyggande verksamhet.

Utbildning Gävles rekommendation till svar

Inom Utbildning Gävle verksamhet finns utbildningar och kunskap om första hjälpen och Barn-HLR.

Utbildning Gävle rekommenderar därför att motionen får anses besvarad.

Thomas Hartikainen
Förvaltningschef
Utbildning Gävle

BARNCHECKLISTA

Dnr 17UN60-4
2017-04-06

Titel: Motion (SD) - Inför utbildning för personal inom
förskola och skolor, Livräddande första hjälp till barn och
Barn-HLR

Barnchecklista

Varje beslut som berör barn och ungdomar ska föregås av en bedömning om barns rättigheter tillvaratagits i enlighet med FN:s konvention om barnets rättigheter. Barnchecklistan ska upprättas vid beredning av ärenden till nämnd och styrelse och ska bifogas ärendet som en bilaga.

Kommer beslutet på ett direkt eller indirekt sätt att beröra barn/ungdomar?

☒ Ja ☐ Nej

Motivera svaret:

Indirekt berörs barn av utbildningen av personal inom förskolor och skolor eftersom den utbildning som motionen behandlar redan sker och syftar till sörja för barn och ungdomars hälsa.

Innebär beslutet att barns och ungdomars bästa sätts i främsta rummet?

☒ Ja ☐ Nej

Motivera svaret:

Tillvaratagandet av den utbildning som motionen behandlar syftar till sörja för barn och ungdomars hälsa.

Har barn och ungdomar fått uttrycka sin mening?

☐ Ja ☒ Nej

Motivera svaret:

Motionssvaret gäller inte barn och ungdomar direkt.

Har särskild hänsyn tagits till barn och ungdomar i behov av särskilt stöd?

☐ Ja ☒ Nej

Motivera svaret:

Motionssvaret innefattar alla barn.

Kommunstyrelsen/Kommunfullmäktige

Utlåtande över motion – Motion (SD) – Inför utbildning för personal inom förskola och skolor - Livräddande första hjälp till barn och Barn-HLR

Ordförandens förslag till beslut

Kommunstyrelsens ordförande föreslår kommunstyrelsen och kommunfullmäktige besluta

att med hänsyn till det inkomna yttrandet anse motionen som besvarad.

Ärendebeskrivning

Vid kommunfullmäktiges sammanträde den 20 februari 2017, §13d, väckte Richard Carlsson (SD) och Mattias Eriksson (SD) denna motion.

Ett yttrande över motionen har inkommit från Utbildningsnämnden.

Utbildningsnämnden skriver i sitt yttrande över motionen att de i dag arbetar med frågan på varje skolenhet och på en övergripande nivå inom ramen för elevhälsans arbete.

Beslutsunderlag

- Motionen
- Yttrande för besvarandet av motionen
- Utlåtande över motionen

Kommunstyrelsens ordförande
Inger KällgrenSawela (M)

§194: Motion (SD) – Utred förstärkt studie- och yrkesvägledning i skolan

Dnr 16KS573

Beslut

Kommunstyrelsens föreslår kommunfullmäktig besluta att med hänsyn till de inkomna yttrandena anse motionen som besvarad.

Ärendebeskrivning

Vid kommunfullmäktiges sammanträde den 20 februari 2017, §13f, väckte Richard Carlsson (SD) och Mattias Eriksson (SD) denna motion. Yttranden över motionen har inkommit från Utbildningsnämnden och Ungdomsrådet.

Förslag till beslut

Ordföranden föreslår att kommunstyrelsen ska föreslå kommunfullmäktige att, med hänsyn till de inkomna yttrandena, anse motionen som besvarad.

Richard Carlsson (SD) föreslår att kommunstyrelsen ska föreslå kommunfullmäktige att bifalla motionen.

Inlägg görs av

Richard Carlsson (SD)

Beslutsgång

Ordförandens förslag ställs mot Richard Carlssons (SD) förslag. Ordföranden finner att kommunstyrelsen beslutar i enlighet med ordförandens förslag.

Reservationer

Richard Carlsson (SD) reserverar sig mot beslutet till förmån för sitt eget yrkande.

Beslutsunderlag

- Motion (SD) - Utred förstärkt studie- och yrkesvägledning i skolan, dnr 16KS573-1
- Protokollsutdrag med beslutsunderlag från Utbildningsnämnden, dnr 16KS573-4
- Yttrande motion (SD) - motion utred förstärkt studie- och yrkesvägledning i skolan, dnr 16KS573-5
- Utlåtande över motion – Utred förstärkt studie- och yrkesvägledning i skolan, dnr 16KS573-6

Justerare			Uppdragsbestyrkande

Kommunstyrelsen
Sammanträdesdatum 2017-10-10

Justerare			Uppdragsbestyrkande

Motion till kommunfullmäktige

Utred förstärkt studie- och yrkesvägledning i skolan

Alla elever har rätt till en bra utbildning. För många elever är det svårt att ta ställning till frågor som rör den egna framtiden och alla de valmöjligheter som finns samt ha kännedom om möjligheter till fortsatt utbildning. Valet av skola och inriktning har stor inverkan och påverkan på de närmaste åren, kanske hela livet. De val som eleven gör, kommer än mer idag än tidigare, att påverka hans eller hennes framtida möjligheter att kunna välja utbildning på universitet och högskola, och att få jobb.

De som har lättast att välja inriktning är de som har både en kunskapsbas att luta sig mot och ges vägledning av en studievägledare. Tillgången till studie- och yrkesvägledning i grundskolan hänger starkt samman med elevers avhopp på gymnasieskolan. SCB fann, i en studie gjord 2012, att elever som gått på en grundskola med låg studie- och yrkesvägledartäthet löper en 20 procent högre risk att göra studieavbrott i gymnasieskolan. Att studie- och yrkesvägledning minskar risken för avhopp och har positiva effekter för studieresultat och elevernas etablering på arbetsmarknaden och i samhället är väl belagt även i den internationella vägledningsforskningen. Mot denna bakgrund blir studie- och yrkesvägledningen extra viktig. Dessutom är detta något som eleven har rätt till enligt skollagen. (skollagen 2010:800, 2 kap, 29 och 30 §§)

Gymnasieexamen har blivit en vattendelare på svensk arbetsmarknad. Utan fullföljd gymnasieutbildning är risken att hamna i arbetslöshet mycket stor. Ändå hoppar varje år var fjärde elev, cirka 30 000 ungdomar, av sina studier utan att nå gymnasieexamen. Sverige tillhör toppskiktet inom OECD vad gäller elever som ångrar sina val och missmatchen på arbetsmarknaden. En bättre tillgång till studie- och yrkesvägledningen i skolan med återkommande samtal under hela elevens skoltid kunde hjälpt många elever att hitta rätt och minska avhoppet och öka välbefinnandet hos eleverna.

Vi föreslår därför:

- Att Gävle kommun utreder hur många studie- och yrkesvägledare det finns anställda i de kommunala grundskolorna, hur många timmar de finns på respektive skola, och om detta motsvarar kraven i skollagen (2010:800, 2 kap, 29§§)
- Att Gävle kommun gör en satsning på studie- och yrkesvägledare vid de kommunala grundskolorna för att minska elevavhoppet i gymnasiet och öka elevernas etablering på arbetsmarknaden och i samhället i stort.

För Sverigedemokraterna

Richard Carlsson

Mattias Eriksson

Utbildningsnämnden
Sammanträdesdatum 2017-04-19

§ 56 Motion (SD) - Utred förstärkt studie- och yrkesvägledning i skolan

Dnr: 17UN58
Delges: Kommunstyrelsens diarium

Beslut

Utbildningsnämnden beslutar att anta yttrandet från Utbildning Gävle som sitt eget.

Ärendebeskrivning

Kommunstyrelsen har begärt ett yttrande från utbildningsnämnden i ärendet Motion (SD) – Utred förstärkt studie- och yrkesvägledning i skolan. Motionärerna föreslår att Gävle kommun utreder hur många studie- och yrkesvägledare det finns anställda i de kommunala grundskolorna, hur många timmar de finns på respektive skola, och om detta motsvarar kraven i skollagen. Vidare föreslår de att Gävle kommun gör en satsning på studie- och yrkesvägledning vid de kommunala grundskolorna för att minska elevavhoppen i gymnasiet och öka elevernas etablering på arbetsmarknaden och i samhället i stort.

Utbildning Gävle menar att man svarar upp till kraven i skollagen när det gäller elevernas tillgång till personal med sådan kompetens att deras behov av vägledning inför val av framtida utbildnings- och yrkesverksamhet kan tillgodoses.

Genom införandet av en huvudmannaplan och arbetet mot målen i denna har vikten av en likvärdig studie- och yrkesvägledning med start redan i förskolan lyfts, vilket bland annat syftar till att minska avhopp och i förlängningen öka elevernas etablering på arbetsmarknaden och i samhället.

Utbildning Gävle deltar i flera satsningar och projekt som syftar till ökad etablering på arbetsmarknaden och i samhället, samt till stärkt studie- och yrkesvägledning.

Beslutsunderlag

Motion (SD) – Utred förstärkt studie- och yrkesvägledning i skolan, yttrande över motionen från Utbildning Gävle, föreliggande tjänsteskrivelse med förslag till beslut samt barnchecklista.

Justerare			Uppdragsbestyrkande

Utbildningsnämnden

Tjänsteskrivelse – Yttrande, Motion (SD) – Utred förstärkt studie- och yrkesvägledning i skolan

Förslag till beslut

Utbildningsnämnden beslutar att anta yttrandet från Utbildning Gävle som sitt eget.

Ärendebeskrivning

Kommunstyrelsen har begärt ett yttrande från utbildningsnämnden i ärendet Motion (SD) – Utred förstärkt studie- och yrkesvägledning i skolan.

Motionärerna föreslår att Gävle kommun utreder hur många studie- och yrkesvägledare det finns anställda i de kommunala grundskolorna, hur många timmar de finns på respektive skola, och om detta motsvarar kraven i skollagen. Vidare föreslår de att Gävle kommun gör en satsning på studie- och yrkesvägledning vid de kommunala grundskolorna för att minska elevavhoppet i gymnasiet och öka elevernas etablering på arbetsmarknaden och i samhället i stort.

Utbildning Gävle menar att man svarar upp till kraven i skollagen när det gäller elevernas tillgång till personal med sådan kompetens att deras behov av vägledning inför val av framtida utbildnings- och yrkesverksamhet kan tillgodoses.

Genom införandet av en huvudmannaplan och arbetet mot målen i denna har vikten av en likvärdig studie- och yrkesvägledning med start redan i förskolan lyfts, vilket bland annat syftar till att minska avhopp och i förlängningen öka elevernas etablering på arbetsmarknaden och i samhället.

Utbildning Gävle deltar i flera satsningar och projekt som syftar till ökad etablering på arbetsmarknaden och i samhället, samt till stärkt studie- och yrkesvägledning.

Beslutsunderlag

Motion (SD) – Utred förstärkt studie- och yrkesvägledning i skolan, yttrande över motionen från Utbildning Gävle, föreliggande tjänsteskrivelse med förslag till beslut samt barnchecklista.

Expedieras till

Kommunstyrelsens diarium

Yttrande

Dnr 17UN58
2017-03-24
Handläggare: Susanne Haga

Utbildningsnämnden

Yttrande över motion (SD) – Utred förstärkt studie- och yrkesvägledning i skolan

Inledning

Kommunstyrelsen har begärt ett yttrande från utbildningsnämnden i ärendet Motion (SD) – Utred förstärkt studie- och yrkesvägledning i skolan. Ärendet har diarienummer 16KS573.

I motionen lyfts bland annat vikten av studie- och yrkesvägledning för att minska avhopp. Motionärerna föreslår:

- Att Gävle kommun utreder hur många studie- och yrkesvägledare det finns anställda i de kommunala grundskolorna, hur många timmar de finns på respektive skola och om detta motsvarar kraven i skollagen 2 kap 29 §.
- Att Gävle kommun gör en satsning på studie- och yrkesvägledare vid de kommunala grundskolorna för att minska elevavhoppet i gymnasiet och öka elevernas etablering på arbetsmarknaden och i samhället i stort.

Yttrande från Utbildning Gävle

Enligt skollagen 2 kap 29 § ska elever i alla skolformer utom förskolan och förskoleklassen ha tillgång till personal med sådan kompetens att deras behov av vägledning inför val av framtida utbildnings- och yrkesverksamhet kan tillgodoses.

Enligt läroplanerna har rektor ett ansvar för att organisera studie- och yrkesvägledningen så eleverna får information och vägledning inför val av framtida studier och yrkesval. I Gävle kommuns grundskolor har varje rektorsområde en utbildad studie- och yrkesvägledare anställd på heltid. I

vissa fall arbetar studie- och yrkesvägledaren, förutom mot skolorna inom rektorsområdet, även mot andra skolor eller med andra uppdrag med inriktningen vägledning. Behoven kan se olika ut på de olika skolorna. Det kan också se olika ut hur studie- och yrkesvägledaren arbetar med sitt uppdrag. Vägledarna kan arbeta tillsammans med pedagogerna för att plantera tanken om studie- och yrkesvägledning i alla åldrar och inom alla ämnen. Det kan vara så att studie- och yrkesvägledaren kommer och besöker klassen, men det kan också vara så att läraren konsulterar studie- och yrkesvägledaren och själv håller i studie- och yrkesvägledningsspektivet.

Det finns ingen exakt uppdelning i hur mycket tid som studie- och yrkesvägledarna lägger på de olika skolorna inom rektorsområdena. Dock ligger den absoluta merparten av tiden mot högstadieskolorna. Gävle kommun har en hög studie- och yrkesvägledartäthet jämfört med riket.

Man brukar tala om studie- och yrkesvägledning i snäv bemärkelse och i vid bemärkelse. Studie- och yrkesvägledning i snäv bemärkelse handlar om den personliga vägledning som studie- och yrkesvägledaren ger.

Vägledning i vid bemärkelse rör all den verksamhet som erbjuds som förberedelse för elevens framtida val av utbildning och yrkesinriktning och är ett ansvar för hela skolan. Skolan som helhet kan tillgodose elevens behov av studie- och yrkesvägledning genom vägledningssamtal, undervisning och information.

Skolverket påbörjade år 2014 en satsning på utbildning i att integrera studie- och yrkesvägledning i undervisningen. Satsningen görs på uppdrag av regeringen och i samarbete med Arbetsförmedlingen. Den riktar sig framförallt till skolledare, studie- och yrkesvägledare och lärare i grundskolan, men även andra skolformer. Syftet är att underlätta arbetet med att ge eleverna bättre förutsättningar att göra bra val, och att öka elevernas motivation genom att visa vilken nytta de kan ha av undervisningen i arbetslivet.¹

Gävle kommun är med i denna satsning med representation från alla rektorsområden i grundskolan, och även från gymnasieskolorna. Under hösten kommer en tredje utbildningsomgång att starta, då kommer även förskolan att vara med.

---

¹ www.skolverket.se/skolutveckling/studie-och-yrkesvagledning/utbildningspaketet-skola-arbetsliv

En annan satsning inom området är det arbetsmarknadspolitiska projekt med målet att utveckla arbetsmarknadskunskapen i skolorna som startades 1 januari 2017. Projektgruppen består av representanter från Gävle kommun, Region Gävleborg och Arbetsförmedlingen, samt projektledare/samordnare och projektmedarbetare. Uppdraget är att ta fram en modell för stärkt vägledning i samverkan samt att stärka arbetsmarknadskunskapen, både i skolorna och inom Arbetsförmedlingen. Detta ska leda till bättre beslutsunderlag inför val av utbildning och framtida yrke.

När det gäller förberedelse för etablering på arbetsmarknaden kan även nämnas att Gävle kommun är med i projektet Shaping Characters.² Ett projekt finansierat inom ramen för Erasmus+ programmet där tolv partners från fyra länder deltar med det gemensamma målet att se till att fler elever lämnar skolor och högskolor redo för arbete, genom att utveckla anställningsfärdigheter och självförtroende. I Gävle är representanter från Utbildning Gävles förvaltningskontor, Sofiedalskolan, Ung Företagsamhet och internationella kontoret med i projektet. Spridningskonferenser ska hållas så alla skolområden får ta del av denna pedagogik.

För att säkerställa att elevernas behov av studie- och yrkesvägledning tillgodoses fattade utbildningsnämnden i juni 2016³ beslut om en huvudmannaplan för detta område. I huvudmannaplanen lyfts vikten av en systematisk och kvalitativ studie- och yrkesvägledning, för att bidra till bättre kunskap om arbetslivet och öka elevernas valkompetens. Vikten av att studie- och yrkesvägledningen ska omfatta samtliga skolformer betonas. Syftet är att säkerställa en likvärdig studie- och yrkesvägledning med start redan i förskolan, för att minska omvalen och avhoppet från gymnasieskolan. Studie- och yrkesvägledningen är hela skolans ansvar och ska vara en integrerad del i undervisningen.

När det gäller grundskolan, vilken är den skolform motionären lyfter i sina förslag, är det skolformsspecifika uppdraget i huvudmannaplanen att tonvikten ska ligga på att skapa inblick i närsamhällets arbetsliv och ge konkreta erfarenheter av arbetslivet, bygga elevernas valkompetens, visa på

---

² www.gavle.se/Kommun--politik/Projekt-i-Gavle-kommun/Utbildning--barnomsorg/Shaping-Characters/

³ Sammanträdesdatum 2016-06-08, § 57

framtidsmöjligheter – både gällande yrken och utbildning, bidra till nätverk, bryta mönster och stärka elevernas vilja att lära och tillit till den egna förmågan. Vägledning och information inför gymnasievalet är en specifik del som är viktig.

Målen i huvudmannaplanen är att:

- Elevernas behov av studie- och yrkesvägledning tillgodoses.
- Eleverna utvecklar en valkompetens för att kunna göra medvetna och väl underbyggda val av fortsatt utbildning och yrkesinriktning.
- Eleverna upplever sina framtidsval positivt och upplever att de kan påverka sin framtid.
- Samarbetet mellan skola och arbetsliv utvecklas och ökar.

Målen ska konkretiseras på varje skolenhet i arbetsplaner och föras in i det systematiska kvalitetsarbetet med tydlig ansvarsfördelning.

Utbildning Gävle menar att man svarar upp till kraven i skollagen när det gäller elevernas tillgång till personal med sådan kompetens att deras behov av vägledning inför val av framtida utbildnings- och yrkesverksamhet kan tillgodoses.

Genom införandet av en huvudmannaplan och arbetet mot målen i denna har vikten av en likvärdig studie- och yrkesvägledning med start redan i förskolan lyfts, vilket bland annat syftar till att minska avhopp och i förlängningen öka elevernas etablering på arbetsmarknaden och i samhället.

Deltagande i de satsningar och projekt som redovisats är exempel på specifika insatser som görs inom området och som syftar till ökad etablering på arbetsmarknad och i samhället, samt stärkt studie- och yrkesvägledning.

Tomas Hartikainen
Förvaltningschef
Utbildning Gävle

BARNCHECKLISTA

Dnr 292935
2017-03-24

Titel: Motion (SD) - Utred förstärkt studie- och
yrkesvägledning i skolan
Handläggare: Susanne Haga
Ansvarig nämnd: utbildningsnämnden

Barnchecklista

Varje beslut som berör barn och ungdomar ska föregås av en bedömning om barns rättigheter tillvaratagits i enlighet med FN:s konvention om barnets rättigheter. Barnchecklistan ska upprättas vid beredning av ärenden till nämnd och styrelse och ska bifogas ärendet som en bilaga.

Kommer beslutet på ett direkt eller indirekt sätt att beröra barn/ungdomar?

☐ Ja ☒ Nej

Motivera svaret:

Satsningar inom området görs redan, och skollagens krav uppfylls.

Innebär beslutet att barns och ungdomars bästa sätts i främsta rummet?

☒ Ja ☐ Nej

Motivera svaret:

Barn- och ungdomars bästa sätts alltid i främsta rummet.

Har barn och ungdomar fått uttrycka sin mening?

☐ Ja ☒ Nej

Motivera svaret:

Ärendet har inte bedömts vara av den arten att behov finns av ett sådant förfarande.

Har särskild hänsyn tagits till barn och ungdomar i behov av särskilt stöd?

☐ Ja ☒ Nej

Motivera svaret:

Ärendet handlar inte om att hantera någon grupp av barn/ungdomar specifikt. Alla barn/ungdomar ska få sina behov inom området tillgodosedda.

Yttrande

2017-05-08

Yttrande från ungdomsrådet på motion (SD) – Utred förstärkt studie- och yrkesvägledning i skolan

Kommunstyrelsen har begärt Yttrande från ungdomsrådet på motion (SD) – Utred förstärkt studie- och yrkesvägledning i skolan.

Motionärerna föreslår att Gävle kommun utreder hur många studie- och yrkesvägledare det finns anställda i de kommunala grundskolorna, hur många timmar det finns på respektive skola, och om detta motsvarar kravet i skollagen. Vidare föreslår motionärerna att Gävle kommun gör en satsning på studie- och yrkesvägledare vid de kommunala grundskolorna för att minska elevavhoppen i gymnasiet och öka elevernas etablering på arbetsmarknaden och i samhället i stort.

Erfarenheten i ungdomsrådet är att Studie- och yrkesvägledare är viktiga särskilt inför valet av gymnasium. Vi delar motionärernas syn på att valet av skola och inriktning har stor inverkan på ens framtida liv. Gymnasievalet är ett av de första stora valet unga behöver göra och det är därför viktigt med bra studie- och yrkesvägledning så att det inte blir fel. Ungdomsrådet tycker det är bra med satsningar på studie- och yrkesvägledare men saknar ett förtydligande på vad den satsning som motionärerna föreslår faktiskt innebär.

Ungdomsrådet, genom

Wilma Wannberg
Ordförande, Gävle ungdomsråd

Kommunstyrelsen/Kommunfullmäktige

Utlåtande över motion – Motion (SD) – Utred förstärkt studie- och yrkesvägledning i skolan

Ordförandens förslag till beslut

Kommunstyrelsens ordförande föreslår kommunstyrelsen och kommunfullmäktige besluta

att med hänsyn till de inkomna yttrandena anse motionen som besvarad.

Ärendebeskrivning

Vid kommunfullmäktiges sammanträde den 20 februari 2017, §13f, väckte Richard Carlsson (SD) och Mattias Eriksson (SD) denna motion.

Yttranden över motionen har inkommit från Utbildningsnämnden och Ungdomsrådet.

Utbildningsnämnden skriver i sitt yttrande över motionen att verksamheten i dag svarar upp mot de krav som ställs i skollagen när det gäller elevernas tillgång till personal med kompetens för att möta behoven av vägledning inför val av framtida utbildnings- och yrkesverksamhet. Vidare beskriver nämnden det arbete som i dag görs för att ytterligare stärka och förbättra studie- och yrkesvägledningen i skolan, i syfte att minska avhopp och i förlängningen öka elevernas etablering på arbetsmarknaden och i samhället.

Ungdomsrådet delar motionärens syn att studie- och yrkesvägledning spelar en viktig roll inför valet av gymnasieutbildning.

Beslutsunderlag

- Motionen
- Yttranden för besvarandet av motionen
- Utlåtande över motionen

Kommunstyrelsens ordförande
Inger KällgrenSawela (M)

§195: Motion (S) – Minska klyftan mellan stad och landsbygd

Delges:

Kommunfullmäktige

Dnr 17KS127

Beslut

Kommunstyrelsen föreslår att kommunfullmäktige beslutar att med hänsyn till det inkomna yttrandet anse motionen som besvarad.

Ärendebeskrivning

Vid kommunfullmäktiges sammanträde den 27 mars 2017, §17b, väckte Lars-Göran Ståhl (S), Birgitta Öberg (S), Kent Edin (S), och Hans Wahlström (S) denna motion. Ett yttrande över motionen har inkommit från Kommunledningskontoret.

Inlägg görs av

Inger KällgrenSawela (M), Jörgen Edsvik (S), Ahmed Amin (S), Gin Akgül Hajo (V), Therese Metz (MP), Richard Carlsson (SD), Hans Wahlström (S).

Förslag till beslut

Ordföranden föreslår att kommunstyrelsen ska föreslå kommunfullmäktige besluta att anse motionen som besvarad. Richard Carlsson (SD) stödjer ordförandens förslag.

Jörgen Edsvik (S) och Gin Akgül Hajo (V) föreslår att kommunstyrelsen ska föreslå att kommunfullmäktige bifaller motionen.

Beslutsgång

Ordförandens förslag ställs mot Jörgen Edsviks (S) och Gin Akgül Hajos (V) förslag. Ordföranden finner att kommunstyrelsen beslutar i enlighet med ordförandens förslag.

Beslutsunderlag

- Motion (S) - Minska klyftan mellan stad och landsbygd, dnr 17KS127-1
- Yttrande motion Minska klyftan mellan Stad och landsbygd, dnr 17KS127-3
- Utlåtande över motion – Minska klyftan mellan stad och landsbygd, dnr 17KS127-4

Justerare			Uppdragsbestyrkande

Kommunstyrelsen
Sammanträdesdatum 2017-10-10

Justerare			Uppdragsbestyrkande

Motion

Minska klyftan mellan stad och landsbygd

I tider då många upplever att klyftan växer mellan stad och landsbygd, är det viktigt att på alla sätt agera för att motverka den upplevelsen. Att det är skillnad mellan stad och land är också något som många upplever i Gävle kommun, eller de som lever i kommunens ytterområden och de ”inne i stan” eller ”inne i Gävle” som det kan låta”. Det kan bli lätt för oss som bor i kommunens ytterområden att känna oss förbisedda när de kommunala besluten fattas.

Vi tror på en levande landsbygd och vi vill minska motsättningarna mellan stad och land. Ett led i det är att rent praktiskt flytta den politiska makten närmare landsbygden och oss som också berörs av de politiska besluten. Därför föreslår vi att kommunstyrelsen, de kommunala nämnderna och bolagsstyrelserna, minst en gång per år vardera, ska förlägga ett av sina möten i något av ytterområdena Hamrånge, Hedesunda eller Forsbacka. Idén om att förlägga kommunala sammanträden på landsbygden är ingen ny idé utan har prövats tidigare. Exempelvis hade Omvårdnadsnämnden i Gävle möte den 27 augusti 2014 på äldreboendet Solberga i Bergby, Hamrånge, och Kultur- och Fritidsnämndens sammanträdde den 24 maj 2011 på Vretas Hembygdsgrd i Valbo. I Hofors har kommunfullmäktige årligen ett kommunfullmäktigesammanträde i Torsåker utanför Hofors.

Vi tror att det är viktigt att människorna som bor på landsbygden upplever att politikerna bryr sig om hela kommunen. Vi anser också att det är välbehövligt att politikerna får komma ut och se hela kommunen som de fattar avgörande beslut om.

Mot bakgrund av detta föreslår vi:

- att kommunstyrelsen årligen ska förlägga minst ett av sina styrelsesammanträden till något av kommunens ytterområden
- att de kommunala nämnderna årligen ska förlägga minst ett av sina nämndssammanträden till något av kommunens ytterområden
- att de kommunala bolagsstyrelserna årligen ska förlägga minst ett av sina styrelsesammanträden till något av kommunens ytterområden

Lars-Göran Ståhl (S)
 Birgitta Öberg (S)
 Kent Edin (S)
 Hans Wahlström (S)

Yttrande över motion

Dnr 304301
2017-07-04

Kommunstyrelsen

Anders Olsson
Telefon 026-1781018131
Anders.olsson@gavle.se

Yttrande - Motion (S) - Minska klyftan mellan stad och landsbygd

Beskrivning av ärendet

Vid Kommunfullmäktiges sammanträde den 2017-03-27 § 17b väcktes Lars-Göran Ståhl (S), Birgitta Öberg (S), Kent Edin (S) och Hans Wahlström (S) rubricerad motion. Motionen remitterades till kommunstyrelsen för beredning.

Yttrande

Motionen belyser upplevelsen av växande klyftor mellan stad och landsbygd och föreslår som en åtgärd att förlägga mer av den politiska verksamheten till våra ytterområden. Med denna åtgärd skulle dubbla syften vinnas i form av synlighet och visat engagemang på plats och samtidigt möjlighet för de politiska beslutsfattarna att se "hela kommunen".

Yrkandet i motionen innebär att alla nämnder och bolagsstyrelser årligen förlägger minst ett av sina ordinarie möten i något av kommunens ytterområden.

Man skall inte underskatta värdet i att representanter för såväl politik som förvaltningar och bolag "visar" sig i alla kommundelar i olika sammanhang. Att förlägga nämnds/och styrelsemöten till våra ytterområden kan sannolikt bidra till minskade klyftor men effekten bedöms vara begränsad och det skulle också medföra en del praktiska problem kring själva mötena.

Två mer praktiska faktorer som talar mot att förlägga möten på annan plats än ordinarie är att vissa nämnder har helt eller delvis stängda möten och att det utöver nämndsledamöter och ordinarie tjänstemannabemanning ofta förekommer föredragande tjänstemän på enskilda dagordningspunkter vilket skulle bli mycket opraktiskt om mötet förlades långt från den ordinarie arbetsplatsen.

En ytterligare nackdel med att välja nämnds och styrelsemöten är att dessa sker på dagtid när medborgare i allmänhet har svårt att ta del av närvaron. Kommunledningskontoret bedömer att det finns andra mer verksamma sätt att minska de anförda klyftorna mellan Stad och Landsbygd. Exempelvis genomför kommunen idag en flerårig satsning på våra ytterområden just i syfte att ge medborgarna i respektive ort möjlighet att själva påverka satsningar och också på sikt ha ett ökat inflytande över ortens utveckling. I detta sammanhang finns goda möjligheter för politiska företrädare att både se

och synas i våra ytterområden och då på tider och platser som passar medborgarna.

Trots vad som anförts ovan kan det vid enstaka tillfällen vara både lämpligt och önskvärt att förlägga enskilda Nämnds/Styrelsemöte på annan plats t ex i våra ytterområden och då finns det inget som hindrar att nämnd eller styrelse på eget initiativ väljer att göra så.

Beslutsunderlag

motion

Anders Olsson

IT- och utvecklingschef

IT- och utvecklingsavdelningen

Kommunstyrelsen/Kommunfullmäktige

Utlåtande över motion – Motion (S) – Minska klyftan mellan stad och landsbygd

Ordförandens förslag till beslut

Kommunstyrelsens ordförande föreslår kommunstyrelsen och kommunfullmäktige besluta

att med hänsyn till det inkomna yttrandet anse motionen som besvarad.

Ärendebeskrivning

Vid kommunfullmäktiges sammanträde den 27 mars 2017, §17b, väckte Lars-Göran Ståhl (S), Birgitta Öberg (S), Kent Edin (S), och Hans Wahlström (S) denna motion.

Ett yttrande över motionen har inkommit från Kommunledningskontoret.

Beslutsunderlag

- Motionen
- Yttrande för besvarande av motionen
- Utlåtande över motionen

Kommunstyrelsens ordförande
Inger KällgrenSawela (M)

§196: Motion (MP) – Gävle kommun måste minska utsläppen av mikroplast!

Delges:

Kommunfullmäktige

Dnr 17KS125

Beslut

Kommunstyrelsen föreslår att kommunfullmäktige beslutar att med hänsyn till det inkomna yttrandet avslå att-sats ett och två, bifalla att-sats tre, och anse att-sats fyra som besvarad.

Ärendebeskrivning

Vid kommunfullmäktiges sammanträde den 27 mars 2017, §17a, väckte Roger Persson (MP), Inger Schörling (MP), Peter Hansson (MP) och Helene Börjesson (MP) denna motion. Ett gemensamt yttrande över motionen har inkommit från Gästrike Återvinnare och Gästrike Vatten AB.

Förslag till beslut

I motionen föreslås

- 1) att Gävle kommun utbildar alla sina anställda hur mikroplaster kan spridas i miljön, hur användningen av plastprodukter minimeras och hur dessa går att ersätta.
- 2) att Gävle kommun riktar denna utbildningsinsats till personalgrupper i kommunkoncernen som är strategiskt viktiga för att minska spridningen av mikroplast i miljön. Detta kan exempelvis vara de som arbetar med upphandling både centralt och i förvaltningar, de som arbetar inom förskola, skola, omsorg, städ, samt ansvariga för drift och investering av idrottsanläggningar.
- 3) att Gävle kommun tillsammans med Gästrike återvinnare och Gästrike vatten genomför en utåtriktad kampanj där Gävles medborgare uppmärksammas på vikten av att minska användningen av produkter som leder till utsläpp av mikroplaster.
- 4) att Gävle kommun upphör med att använda produkter som innehåller mikroplast. Om Gävle kommun följer Kemikalieinspektionens och 13 miljöforskarens uppmaning till regeringen att införa detta förbud går vi i tåten och tar ett viktigt steg i vår strävan att bli en av Sveriges miljöbästa kommuner.

Justerare			Uppdragsbestyrkande

Kommunstyrelsen

Sammanträdesdatum 2017-10-10

Ordförandens föreslår att kommunstyrelsen med hänsyn till de inkomna yttrandena ska föreslå kommunfullmäktige att avslå att-sats ett och två, bifalla att-sats tre, och anse att-sats fyra som besvarad.

Therese Metz (MP) föreslår att kommunstyrelsen ska föreslå fullmäktige att bifalla att-sats två.

Beslutsgång

Ordförandens förslag ställs mot Therese Metz (MP) förslag. Ordföranden finner att kommunstyrelsen beslutar i enlighet med ordförandens förslag. Votering begärs. Kommunstyrelsen godkänner följande beslutsgång. Ja-röst för ordförandens förslag och nej-röst för Therese Metz förslag. Med 7 ja-röster mot 6 nej-röster beslutar kommunstyrelsen i enlighet med ordförandens förslag till beslut.

Omröstning

För ordförandens förslag (Ja): Inger KällgrenSawela (M), Helene Åkerlind (L), Niclas Bornegrim (M), Margareta Larsson (M), Roland Ericsson (C), Jan Myléus (KD), Rickhard Carlsson (SD).

För Therese Metz förslag (Nej): Hans Wahlström (S), Mona Kolarby (S), Ahmed Amin (S), Lena Lundgren Rörick (S), Gin Akül Hajo (V), Therese Metz (MP).

Beslutsunderlag

- Motion (MP) - Gävle kommun måste minska utsläppen av microplast, dnr 17KS125-1
- Utlåtande över motion – Gävle kommun måste minska utsläppen av mikroplast, dnr 17KS125-4
- Gästrike Återvinnare och Gästrike Vatten AB - Yttrande motion - Gävle kommun måste minska utsläppen av microplast, dnr 17KS125-3

Justerare			Uppdragsbestyrkande

20170320

Motion från Miljöpartiet de gröna i Gävle

Gävle kommun måste minska utsläppen av mikroplast!

Mikroplast kallas plastpartiklar som är mindre än 5 mm och de räknas till ett av de största hoten mot den marina miljön. Men mikroplast återfinns inte bara i vattenmiljön som till exempel i fisk, kräftdjur och musslor, utan även på land och i luft då det hittas i honung och i människors lymf- och blodsystem. Mikroplast riskerar därför att orsaka skador i såväl vattenlevande som landlevande djur och följaktligen även i människa. De sprids till miljön genom våra utsläpp av plastartiklar eller från produkter som redan innehåller mikroplast. Naturen kan inte helt bryta ned plast utan den bryts ner till mindre och mindre delar.

Ju mindre plastpartiklarna är, desto större är risken att de tas upp i organismer där de kan orsaka skada. Plast är en av de stora källorna till spridning av hormonstörande ämnen i miljön. Vilka effekter denna storskaliga spridning av mikroplaster har på människa och miljö är dock till stor del okända. Förutom att plaster kan innehålla giftiga kemikalier kan de även binda till sig andra miljögifter och därigenom riskerar fler skadliga effekter uppträda än de som mikroplasterna själva orsakar. Dessutom tillverkas idag majoriteten av plastprodukterna från fossila källor vilket därmed bidrar till att öka den globala uppvärmingen.

Mikroplast hittats överallt runt jorden men kunskaperna om hur mikroplast sprids i miljön är begränsad. De främsta källorna av mikroplast i vattenmiljön bedöms vara från trafik genom slitage av däck, slitage från båtbottnfärger, konstgräsplaner, slitage via tvätt av kläder som består av syntetiska fibrer (t.ex. fleece- och funktionskläder), samt hygienprodukter. Upp till 40 ton mikroplaster från våra hygienprodukter beräknas hamna i Östersjön varje år. Utöver det kommer allt annat plastskräp där förpackningsmaterial är stora källor som människan sprider till miljön och som så småningom bryts ned till mikroplast och därefter tas upp i näringskedjorna. Från 50-talet när plastanvändningen tog ordentlig fart, var den globala årsproduktionen mindre än 1 miljon ton per år och sedan dess har den ökat ca 280 gånger. Befolkningsökningen i världen från 50-talet till idag är ca 3 gånger. Vi använder följaktligen ungefär 100 gånger mer plast idag. Denna konstanta ökning av plastskräp i miljön måste minskas.

De små plastbitarna är ett kortsiktigt och ett ohållbart sätt att få till den effekt som önskas av produkten, men det finns alltid sätt att ersätta dem. Mikroplast i konstgräsplaner har med lyckade resultat bytts ut mot naturkork. Mikroplaster i hygienprodukter som tandkräm, tvålar, smink och rengöringsmedel kan bytas ut mot naturliga växtprodukter. Fleeceprodukter som filter och kläder, samt andra kläder som består av konstfibrer kan ersättas med exempelvis tyg av skogsfibrer som både är återvinningsbart och leder till fler svenska arbetstillfällen.

I en kommun av Gävles storlek – som snart har 100 000 medborgare – så spelar det stor roll hur vi som individer och inte minst som kommunkoncern agerar. Som kustkommun är det dessutom extra

viktigt att minska våra utsläpp av plast för att begränsa spridningen av mikroplaster i våra hav och vattendrag.

Miljöpartiet de gröna yrkar därför att;

- Gävle kommun utbildar alla sina anställda hur mikroplaster kan spridas i miljön, hur användningen av plastprodukter minimeras och hur dessa går att ersätta.
- Gävle kommun riktar denna utbildningsinsats till personalgrupper i kommunkoncernen som är strategiskt viktiga för att minska spridningen av mikroplast i miljön. Detta kan exempelvis vara de som arbetar med upphandling både centralt och i förvaltningar, de som arbetar inom förskola, skola, omsorg, städ, samt ansvariga för drift och investering av idrottsanläggningar.
- Gävle kommun tillsammans med Gästrikre återvinnare och Gästrikre vatten genomför en utåtriktad kampanj där Gävles medborgare uppmärksammas på vikten av att minska användningen av produkter som leder till utsläpp av mikroplaster.
- Gävle kommun upphör med att använda produkter som innehåller mikroplast. Om Gävle kommun följer Kemikalieinspektionens och 13 miljöforskarens uppmaning till regeringen att införa detta förbud går vi i täten och tar ett viktigt steg i vår strävan att bli en av Sveriges miljöbästa kommuner.

Referenser

Plastics Europe. 2012. Plastics – the Facts 2012 - An analysis of European plastics production, demand and waste data for 2011. Plastics Europe, Association of Plastics Manufacturers.

<http://www.plasticseurope.org/information-centre/publications-test.aspx>

Swedish sources and pathways for microplastics to the marine environment A review of existing data. 2016. Kerstin Magnusson, Karin Eliasson, Anna Fråne, Kalle Haikonen, Johan Hultén, Mikael Olshammar, Johanna Stadmark, Anais Voisin. IVL RAPPORT c183.

www.naturvardsverket.se

www.svd.se/regeringen-bor-forbjuda-mikroplasten/om/debatt

www.su.se/ostersjocentrum/baltic-eye/forskning/mikroplast

Exposure and Effects of Microplastics on Wildlife A review of existing data. 2016 Anna Kärrman, Christine Schönlau, Magnus Engwall. Rapport från Örebro universitet

Miljöpartiet de gröna i Gävle

Roger Persson, Inger Schörling, Peter Hansson, Helene Börjesson

Till
Gävle kommun
Kommunstyrelsen

2017-06-21

Yttrande över remiss av motionen "Gävle måste minska utsläppen av mikroplast"

Ert dnr: 17KS125

Dnr Gästrike Vatten: 104745

Gästrike Vatten AB och Gästrike återvinnare har fått en begäran från Gävle kommun om yttrande över motionen "Gävle kommun måste minska utsläppen av mikroplast" (17KS125). Gästrike Vatten och Gästrike återvinnare har samrått och lämnar här ett gemensamt yttrande.

Gästrike återvinnare och Gästrike Vatten instämmer i att problemen med mikroplast är stora och att det är angeläget att arbeta för att minska utsläppen av mikroplast.

Vi är positiva till det tredje yrkandet att genomföra utåtriktade informationsinsatser om vikten av att minska användningen av produkter som leder till utsläpp av mikroplaster. Sådana insatser stämmer väl in med behov som är identifierade både inom arbetet i Miljöstrategiska programmet och i VA-planen samt i Avfallsplanen för Gävle med flera kommuner. Några exempel på sådana identifierade behov är: *Informera om hur konsumtionen av varor och tjänster påverkar miljön, om hållbara val med särskilt fokus på farliga ämnen, Uppströmsarbete med information till allmänheten och Skapa en gemensam plattform för information till företag och privatpersoner om vatten- och avloppsfrågor.*

Vi föreslår att Gästrike återvinnare och Gästrike Vatten tar med frågan om mikroplaster i planeringen av det löpande arbetet med kommunikation och beteendepåverkan när det gäller ämnen som påverkar miljön. Formen för insatserna för mikroplaster och andra miljöpåverkande ämnen kommer tas fram i verksamhetsplaneringen för 2018. Gästrike Vatten och Gästrike återvinnare kommer att samarbeta kring detta och samordna arbetet tillsammans, och vi kommer även att förankra det inom Miljöstrategiska programmet.

När det gäller det fjärde yrkandet att Gävle kommun upphör med att använda produkter som innehåller mikroplast, så instämmer vi i att det vore ett lämpligt beslut. En omvärldsbevakning av andra kommuner som har tagit liknande beslut om att upphöra med mikroplaster skulle bidra i det praktiska genomförandet. Vi föreslår att frågan om ett beslut om att upphöra med att använda produkter som innehåller mikroplast bör gälla hela kommunkoncernen samt beredas och beslutas inom förslagsvis Miljöstrategiska programmet.

När det gäller de första två yrkandena om att utbilda Gävle kommuns personal om hur användningen och utsläppen av mikroplaster kan minska, så tycker vi att det är kloka förslag. Dock ser vi utifrån givna och gällande ramar och resurser hos Gästrik Vatten och Gästrik återvinnare, att vi inte har möjlighet att driva ett sådant arbete. Vi bistår gärna kompetensmässigt som bollplank i frågan, men för att driva en sådan utbildning behöver resurser tillföras. Det är också tveksamt om det är möjligt och lämpligt att använda avfallstaxan och VA-taxan till kommunintern utbildning. Vi föreslår att frågan om utbildning av kommunens personal tas upp inom ramen för det Miljöstrategiska programmet i arbetet med verksamhetsplaneringen inför 2018.

För Gästrik återvinnare

Thomas Nylund
Förbundsdirektör

För Gästrik Vatten AB

Lena Blad
VD

Kommunstyrelsen/Kommunfullmäktige

Utlåtande över motion – Motion (MP) – Gävle kommun måste minska utsläppen av mikroplast!

Ordförandens förslag till beslut

Kommunstyrelsens ordförande föreslår kommunstyrelsen och kommunfullmäktige besluta

att med hänsyn till det inkomna yttrandet avslå attsats ett och två, bifalla attsats tre, och anse attsats fyra som besvarad.

Ärendebeskrivning

Vid kommunfullmäktiges sammanträde den 27 mars 2017, §17a, väckte Roger Persson (MP), Inger Schörling (MP), Peter Hansson (MP) och Helene Börjesson (MP) denna motion.

Ett gemensamt yttrande över motionen har inkommit från Gästrike Återvinnare och Gästrike Vatten AB.

Beslutsunderlag

- Motionen
- Yttrande för besvarandet av motionen
- Utlåtande över motionen

Kommunstyrelsens ordförande
Inger KällgrenSawela (M)

§197: Medborgarförslag – Utlokalisera några, hela eller delar av Gävle kommuns förvaltningar till kommunens ytterområden

Delges:

Kommunfullmäktige

Dnr 17KS133

Beslut

Kommunstyrelsens ordförande föreslår kommunstyrelsen och kommunfullmäktige besluta att med hänsyn till det inkomna yttrandet anse medborgarförslaget som besvarad.

Ärendebeskrivning

Vid kommunfullmäktiges sammanträde den 24 april 2017, §21a, väcktes detta medborgarförslag. Ett yttrande över medborgarförslaget har inkommit från Kommunledningskontoret.

Beslutsunderlag

- Medborgarförslag - Utlokalisera några, hela eller delar av Gävle kommuns förvaltningar till kommunens ytterområden, dnr 17KS133-1
- Borttagen på grund av PUL., dnr 17KS133-3
- Borttagen på grund av PUL., dnr 17KS133-2
- Yttrande - Utlokalisera några, hela eller delar av Gävle Kommuns förvaltningar (eller bolag) till kommunens ytterområden, dnr 17KS133-8
- Utlåtande över medborgarförslag – Utlokalisera några, hela eller delar av Gävle kommuns förvaltningar till kommunens ytterområden, dnr 17KS133-9

Justerare			Uppdragsbestyrkande

Medborgarförslag

Ärendenummer: #5277 | Datum: 2017-03-24 00:01
Inskickat av: anonym användare

✓1. Personuppgifter

✓2. Förslag

Beskrivning

Beskriv kort ditt medborgarförslag. (Max 1000 tecken.)

Utlokalisera några, hela eller delar av, Gävle kommuns förvaltningar till kommunens ytterområden.

Motivering

Motivera ditt förslag. (Max 1000 tecken.)

Motiverar vid sammanträdet

Förslaget berör fler än mig

Ange om förslaget berör fler än dig.

Ja

Presentation

Ange om du själv önskar komma och presentera ditt förslag vid det beslutande mötet.

Ja

Yttrande över medborgarförslag

Dnr 17KS133
2017-09-14

Kommunstyrelsen

Anders Olsson
Telefon 026-178131
anders.olsson@gavle.se

Yttrande över Medborgarförslag - Utlokalisera några, hela eller delar av Gävle kommuns förvaltningar till kommunens ytterområden

Beskrivning av ärendet

Vid Kommunfullmäktiges sammanträde den 2017-04-24 § 21a väcktes rubricerat medborgarförslag. Medborgarförslaget remitterades till kommunstyrelsen för beredning.

Yttrande

Ärende

Förslagsställaren föreslår att kommunal verksamhet i förvaltnings- eller bolagsform skall utlokaliseras till kommunens ytterområden.

I förslaget föreligger ingen motivering men förslagsställaren uttrycker önskemål om att få föredra sitt ärende vid ett möte.

Allmänt

En omlokalisering verksamheter från nuvarande fysiska platser, i allmänhet i eller nära Gävle, kan inte genomföras utan initialt ökade kostnader och sannolikt inte utan att verksamheten åtminstone kortsiktigt påverkas negativt. Det är också så att lokaliseringen av kommunala verksamheter i första hand avgörs av vem de är satta att serva och det är grundorsaken att de flesta verksamheter utgår från mer centrala och befolkningstäta delar av kommunen. För att det skall vara försvarbart att genomföra en sådan åtgärd behöver man således visa att det uppstår långsiktiga vinster som uppväger de kortsiktiga problem och kostnader som uppstår vid en eventuell omlokalisering. För att genomföra åtgärder i enlighet med medborgarförslaget krävs faktabaserade beslutsunderlag som pekar ut lämpliga verksamheter med en positiv kostnads/nyttoanalys för omlokalisering.

Förslag till beslut

Kommunledningskontoret bedömer att det är svårt att i nuläget hitta lämpliga, ur kostnads-, effektivitets- och servicesynvinkel, verksamheter för omlokalisering. I samband med kommande översyner av förvaltnings- och

bolagsorganisationerna skall denna fråga dock vägas in vid lokalisering av ny eller omlokalisering av befintlig verksamhet. Kommunledningskontoret föreslår därmed att medborgarförslaget skall anses besvarat

Beslutsunderlag

Medborgarförslag 17KS133-1

Komplettering 17KS133-3

Anders Olsson

IT- och Utvecklingschef

Kommunledningskontoret

Kommunstyrelsen/Kommunfullmäktige

Utlåtande över medborgarförslag – Medborgarförslag – Utlokalisera några, hela eller delar av Gävle kommuns förvaltningar till kommunens ytterområden

Ordförandens förslag till beslut

Kommunstyrelsens ordförande föreslår kommunstyrelsen och kommunfullmäktige besluta

att med hänsyn till det inkomna yttrandet anse medborgarförslaget som besvarad.

Ärendebeskrivning

Vid kommunfullmäktiges sammanträde den 24 april 2017, §21a, väcktes detta medborgarförslag.

Ett yttrande över medborgarförslaget har inkommit från Kommunledningskontoret.

Beslutsunderlag

- Medborgarförslaget
- Yttrande för besvarandet av medborgarförslaget
- Utlåtande över medborgarförslaget

Kommunstyrelsens ordförande
Inger KällgrenSawela (M)